

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**PERFECTIONAREA MECANISMULUI
ECONOMICO-FINANCIAR**

**cerință de bază
pentru creșterea eficienței**

**UTILIZAREA DEPLINĂ
A CAPACITĂȚILOR**

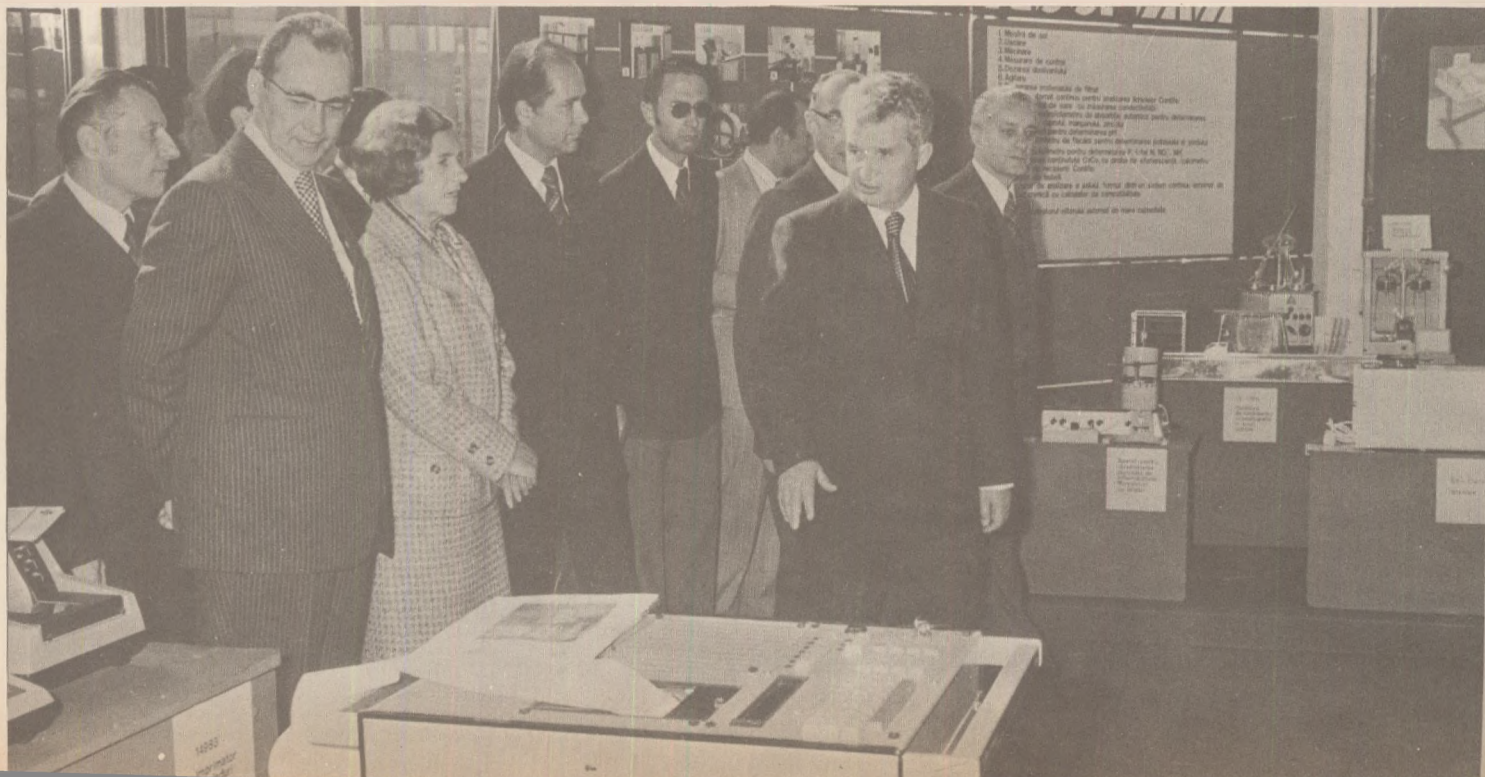
ȘI A TOVARĂȘEI ELENA CEAUȘESCU LA TÎRGUL INTERNAȚIONAL BUCUREȘTI – 1978



Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au inaugurat cea de-a 5-a ediție a Tîrgului Internațional București. Desfășurat sub deviza „Comerț-cooperare-dezvoltare“, T.I.B. '78 – manifestare economică internațională de prestigiu – constituie o expresie a potențialului ridicat al economiei românești, a dorinței țării noastre de a lărgi și diversifica continuu participarea la diviziunea in-

ternațională a muncii, de a intensifica cooperarea cu celelalte țări în domeniul industrial, tehnic și științific.

Miile de produse expuse la tîrg oferă o imagine vie și grăitoare a forței și dinamismului industriei românești, ferm angajată pe calea progresului tehnic contemporan, al modernizării și competitivității.



AMPLE ACȚIUNI ÎN LUMINA INDICAȚIILOR TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

LA CONSFĂȚUIREA DE LUCRU DE LA C. C. AL P. C. R.

Maximă urgență în etapa actuală

INTENSĂ MOBILIZARE PENTRU STRÎNGEREA, TRANSPORTUL ȘI DEPOZITAREA RECOLTEI

ÎN ACESTE ZILE, toate forțele și mijloacele din agricultură sînt mobilizate pentru finalizarea strîngerii recoltei și pregătirea producției anului viitor. Deși anul agricol pe care-l încheiem nu a fost dintre cei mai favorabili din punctul de vedere al factorilor climatici, totuși, datorită organizării mai bune, perseverenței cu care s-a lucrat, spiritului de răspundere de care au dat dovadă oamenii muncii din unitățile agricole, se realizează producții superioare față de anul trecut. În suflețiți de sarcinile trasate prin documentele de partid privitoare la dezvoltarea agriculturii, de indicațiile și îndemnul adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitelor de lucru în unități agricole socialiste, lucrătorii ogoarelor nu precupețesc nici un efort pentru a încheia campania agricolă de toamnă cu rezultate cît mai bune.

Strîngerea, transportul și depozitarea producției de porumb, sfecla de zahăr, floarea-soarelui, legume, fructe, struguri — ce totalizează milioane de tone — cu minimum de pierderi și în timp cît mai scurt presupune un înalt spirit organizatoric și operativitate maximă din partea conducerilor unităților de producție și a organelor care coordonează și îndrumază activitatea acestora.

Față de realizările de pînă acum și sarcinile ce mai rămîn de îndeplinit este imperios necesară intensificarea la maximum a eforturilor pentru a încheia cît mai curînd, și cu rezultate superioare, campania agricolă de toamnă. În zilele ce urmează trebuie să instaurăm o adevărată etapă-record în derularea campaniei, pentru a preîntîmpina dificultățile ce s-ar putea ivi din înrăutățirea vremii ce se prevede pentru ultima decadă a lunii în curs.

ÎN MOMENTUL DE FAȚĂ, în toată țara s-au încheiat lucrările de recoltare a floarea-soarelui, de pe o suprafață de peste 500 mii hectare. Combinele moderne din dotarea unităților agricole, împreună cu respectarea strictă a tehnologiei, au contribuit la realizarea uneia din cele mai mari producții la această cultură, chiar în condițiile climatice mai puțin favorabile de care am amintit.

În aceste zile, se iau măsuri pentru terminarea curățirii resturilor vegetale de pe ultimele suprafețe, în vederea executării arăturilor. Dar, acum este prioritară urgentarea unor măsuri pentru condiționarea și transportul întregii recolte în condițiile de calitate prevăzute de instrucțiunile în vigoare, dîndu-se o mare atenție păstrării ei în condiții de umiditate cît mai redusă, pentru prevenirea pierderilor calitative din producție.

Se desfășoară din plin recoltarea sfeclei de zahăr. Pînă la 11 octombrie a fost strînsă recolta de pe 125 109 ha, ceea ce reprezintă 51 la sută, din suprafața cultivată. Trebuie ca unitățile agricole să respecte graficele de recoltare, stabilite de comun acord cu fabricile de zahăr, astfel încît să fie asigurată ritmic materia primă necesară prelucrării, pentru a folosi la maxim capacitățile de producție existente.

Avînd în vedere că vremea s-a încălzit, trebuie ca sfecla recoltată să fie transportată de pe cîmp în cel mult 48 ore de la recoltare, pentru a o feri de deshidratare și de alte deprecieri.

O importanță deosebită se acordă strîngerii frunzelor și coletelor ce rezultă din fasonarea sfeclei; însilozate cu coceni sau paie, ele constituie un valoros furaj pentru animale.

Graficele de recoltare a sfeclei de zahăr prevăd ca întreaga acțiune să se încheie pînă la sfîrșitul

acestei luni, sau cel mai tîrziu în prima decadă a lunii noiembrie. Altfel, există riscul ca odată cu înrăutățirea vremii, să intervină greutăți în transportul recoltei de pe cîmp și chiar în recoltare. Iată de ce aceste grafice trebuie respectate, transportîndu-se sfecla de pe cîmp, la fabrici sau la locurile de depozitare, atunci cînd organele de specialitate vor indica acest lucru. De asemenea, trebuie acționat cu hotărîre pentru urgentarea recoltării și depozitării legumelor și cartofilor; totodată, trebuie create condiții optime pentru ca cea mai mare parte a cantităților de legume recoltate să intre în procesul de conservare și industrializare sau seiindustrializare.

Un volum mare de lucrări în această perioadă îl reprezintă recoltarea porumbului de pe suprafețe care numai în sectorul socialist al agriculturii reprezintă circa 2,5 milioane de hectare. Sînt mobilizate mijloacele mecanice și forțele necesare pentru ca recolta să fie strînsă la timp. Este adevărat că, din cauza condițiilor climatice, maturizarea porumbului este într-o oarecare întîrziere, ceea ce a făcut ca pînă la data de 11 octombrie să se recolteze numai 25 la sută din suprafața cultivată. În județele din sud, care au avut condiții mai bune, suprafețele recoltate sînt mai mari: Mehedinți 59 la sută, Dolj 45 la sută, Brăila 37 la sută, Teleorman și Ialomița 38 la sută. Totuși, întîrzierea în recoltarea porumbului este apreciabilă, impunîndu-se o mobilizare plenară a tuturor locuitorilor satelor pentru încheierea grabnică a acestei lucrări capitale.

În întreprinderile agricole de stat, întreaga recoltă de porumb se strînge cu mijloace mecanice; în același mod se lucrează și în acele cooperative agricole unde producția a fost angajată în acord global cu mecanizatorii.

Recoltarea cu mijloace meca-

ce este organizată în formații de lucru, conduse de inginerul-șef sau de șeful de fermă și un inginer de la S.M.A. sau șeful secției de mecanizare. Sunt luate măsuri ca formațiile de lucru să regleze în mod corespunzător toate mașinile, pentru evitarea pierderilor; în acest scop, ele lucrează în cite o singură parcelă, pe care execută în 1—2 zile recoltarea și eliberarea terenului, pentru a se putea pregăti semănatul.

În cooperativele agricole s-a organizat și recoltarea manuală, pe suprafețele pentru care nu se pot asigura mijloace mecanice.

Sunt mobilizate suficiente mijloace de transport și forță de muncă pentru ca producția să fie transportată zilnic și depozitată.

În unele zone ale țării, unde gradul de umiditate al porumbului (deși ajuns aproape de maturizare) depășește nivelul admisibil pentru o depozitare și păstrare normală, trebuie luate măsuri speciale printre care înființarea de baze volante, unde producția să poată fi depozitată provizoriu, pe timp limitat (2—3 luni). S-au dat indicații ca știuleții să se depoziteze atît în baze, cît și în depozite proprii ale unităților, pe categorii de umiditate, astfel :

Organele de specialitate trebuie să ia toate măsurile și să controleze respectarea recoltării în boabe a tuturor suprafețelor prevăzute inițial să se recolteze astfel.

Avînd în vedere că circa 30 la sută din suprafața planificată pentru grâu de toamnă se însămînțează după porumb, conducerile unităților agricole, specialiștii acestora au obligația să depisteze zilnic suprafețele de porumb ajunse la maturitate, să le recolteze imediat, acordînd în acest fel prioritate pentru executarea arăturilor și pregătirea terenului în vederea semănatului cerealelor păioase. Ca și în vară la recoltarea grîului, și în cazul porumbului trebuie să se procedeze la **recoltarea în flux continuu** : recoltat știuleți — transportat și insilozat cooeni la marginea tarlalei — arat și pregătirea terenului și apoi semănat, în funcție de zona în care este situată unitatea respectivă.

O atenție deosebită trebuie acordată asigurării **predării integrale la fondul de stat** a cantităților de produse stabilite, luîndu-se în acest scop, toate măsurile necesare pentru a îndeplini sarcinile asumate.

UN ALT GRUP MARE DE LUCRĂRI de importanță deosebită în această perioadă, care pun bazele recoltei anului viitor, îl constituie **însămînțarea grîului, orzului și orzoacei, precum și executarea ogoarelor** în vederea însămînțărilor de primăvară.

Și în acest domeniu se resimte nevoia urgentării ritmului lucrărilor, cel realizat pînă acum fiind necorespunzător. Trebuie acționat cu toate forțele ca în decurs de cîteva zile să se încheie însămînțările de toamnă.

În toamna aceasta urmează să se însămînțeze peste 3,2 milioane de hectare, din care aproape 2.2 milioane ha cu grâu, circa 800 000 ha cu orz-orzoaică și restul cu culturi pentru masă verde. Pentru realizarea suprafețelor prevăzute a se însămînța în această toamnă, au fost asigurate din timp cantitățile necesare de semințe, în structura de soiuri recomandate de M.A.I.A. — și anume, 73% din soiurile timpurii și 26% din soiurile mijlocii. Dintre soiurile de grâu ce se cultivă, ponderea principală — circa 50% — va fi ocupată de soiurile Dacia și Iulia, urmate de soiurile Ceres și Bozostaja (circa 20%). Soiurile noi (Doina, Montana, Lovrin 24 și Topaz) se găsesc în faza de înmulțire rapidă și se vor extinde pe măsura asigurării unei cantități mai mari de semințe. Pentru suprafețele de grâu ce se vor însămînța în condiții de irigare, se asigură semințe din soiurile cele mai rezistente la cădere, ca : Ileana, Novosadska Rana 2 și Libelula. Cît privește calitatea semințelor ce se folosesc în această toamnă, respectiv valoarea culturală și starea fitosanitară a acestora se poate aprecia — pe baza analizelor de laborator — că aceasta este bună.

OPERIGĂ TEHNOLOGICĂ de mare importanță tehnică și economică o constituie **tratarea semințelor**, în scopul prevenirii și combaterii infecțiilor de boli și atacurilor unor dăunători. Tratarea semințelor fiind o lucrare de înaltă tehnicitate, este necesar ca ea să fie executată sub directă îndrumare și supraveghere a inginerului-șef sau a șefului de fermă folosindu-se echipamente adecvate.

Epoca de semănat are o foarte mare importanță pentru succesul recoltei viitoare. Este obligatoriu ca această epocă să fie riguros respectată, să fie stabilită operativ (de stațiunile de cercetări agricole

și organele agricole județene) în funcție de mersul vremii în fiecare zonă, dar fără a se depăși data de 15 octombrie.

Așa cum se cunoaște, M.A.I.A., împreună cu A.S.A.S., stabilesc tehnologiile-cadru, care privesc toate verigile agrotehnice. Este însă de mare importanță ca aceste tehnologii să fie adaptate la condițiile fiecărei unități, imperativ valabil în aceeași măsură și atunci cînd este vorba de semănat.

CERCETĂRI RIGUROASE efectuate în stațiunile experimentale arată că o întîrziere a semănatului grîului cu 7 zile diminuează producția cu 13%, față de cazul cînd semănatul se face în cadrul epocii optime; aceasta înseamnă că la o producție de 3 500 kg/ha, semănat în condiții optime, pierderea de producție este de cca. 500 kg/ha. O întîrziere de 15 zile diminuează producția cu 25%, iar una de 22 zile, reduce recolta cu mai mult de o treime (38%).

Deși în prima parte a perioadei semănatului păioaselor de toamnă, din cauza deficitului de apă din sol lucrările de pregătire a terenului s-au executat în condiții mai grele, ulterior — datorită precipitațiilor căzute în prima decadă a lunii septembrie — condițiile hidrice ale solului s-au îmbunătățit simțitor, astfel încît la ora actuală, în cea mai mare parte a județelor țării există condiții să se execute lucrări pentru semănat de bună calitate.

Este știut că semănatul grîului — ca atare — nu constituie o problemă, dacă ne referim la timpul de execuție. Important este să fie mobilizate forțe mecanice suficiente pentru pregătirea din timp a patului germinativ și, legat de aceasta, să se recolteze cu prioritate culturile de pe suprafețele ce urmează a fi semănat în această toamnă.

Avînd condiții materiale superioare celor din anii trecuți, trebuie acționat cu mai multă hotărîre pentru impulsivitatea tuturor lucrărilor campaniei agricole, pentru a le încheia cît mai rapid și cu rezultate foarte bune. Lucrătorii ogoarelor sint hotărîți să nu preocupăsească nici un efort, pentru îndeplinirea acestei sarcini de mare responsabilitate economică și politică.

Mihai SPĂTARU
M.A.I.A.

AMPLE ACȚIUNI ÎN LUMINA INDICAȚIILOR TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

LA CONSFĂȚUIREA DE LUCRU DE LA C. C. AL P. C. R.

PRODUCȚIA FIZICĂ —
la nivelul sarcinilor cantitative și calitative
ale planului

ÎN LUMINA EXIGENȚELOR impuse de funcționarea optimă a mecanismului economic perfecționat îndeplinirea planului producției fizice a devenit componentă esențială a eforturilor de realizare, în condiții calitative și de eficiență superioară, a producției nete la nivelul prevederilor de plan. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, îndeplinirea ritmică; în totalitate, a prevederilor planului fizic se impune ca o sarcină de o responsabilitate deosebită în fiecare unitate economică, deoarece beneficiarii nu consumă, nu îmbracă, nu pot folosi producția valorică înscrisă pe hirtie. Pentru a satisface în grad înalt cerințele oamenilor muncii este nevoie de produse fizice, cu înalte performanțe tehnice, funcționale și estetice, realizate cu costuri reduse de fabricație. Analiza prezentată își propune să urmărească rezultatele obținute în această direcție și modul în care ar putea fi ele amplificate în cadrul întreprinderii de pielărie și încălțăminte „Partizanul” din Bacău.

Dimensiuni ale concordanței prevederi—realizări

ÎN PRIMELE 9 LUNI din acest an, planul fizic al unității băcăuane a fost realizat la majoritatea sortimentelor (tabelul), cele mai bune rezultate fiind obținute în sectoarele de tăbăcărie și în secția de producere a maselor plastice.

Realizarea planului fizic în primele 9 luni a.e. (%)

Sortimente	Realizări față de plan
Piei moi pentru fețe încălțăminte	100.8
Piei tari pentru talpă	100.0
Fibrotex (piele artificială)	101.6
Produce din mase plastice	122.0
Piese de schimb	101.1
Încălțăminte total	90.5
din care :	
— cu fețe din piele	95.0
— cu fețe din înlocuitori	80.0

Pentru satisfacerea la un nivel înalt a cerințelor consumatorilor interni și externi, în întreprindere s-a desfășurat o intensă activitate de creație — proiectare de produse și tehnologii noi. Alături de gama largă de circa 400 modele create pentru piața internă pentru contractările din semestrul II 1978 și anul 1979, au fost expediate în 12 țări și la 13 târguri internaționale peste 1 600 de mostre de produse noi. Ponderea planificată a produselor noi și modernizate în valoarea producției nărfă de circa 50% a fost realizată integral în semestrul I a.e. Ca urmare, beneficiarii au putut să utilizeze o paletă largă de produse noi: pantofi cu talpă lipită, încălțăminte tip mocasin, fețe de încălțăminte de velur impermeabilizat, modele noi de tocuri din mase plastice etc.

Deși sortimentul fizic din planul acestei perioade a fost realizat ca diversitate, totuși realizările cantitative s-au situat la anumite tipuri de produse sub volumul sarcinilor prevăzute. Restanțe s-au înregistrat atât la producția de încălțăminte din fețe piele, cât și la cea cu fețe din înlocuitori. Existența lor se datorește unor cauze obiective, dar și subiective.

Înainte de a trece la analiza lor propriu-zisă, menționăm că specialiștii din întreprindere au considerat ca necesar, pentru o reală apreciere a realizărilor fizice, ca indicatorul „perechi” să fie înlocuit sau completat cu altul denumit „încălțăminte convențională”, așa cum există tractor sau combustibil convențional. Se consideră necesar ca o asemenea problemă să fie supusă dezbaterei deoarece în prezent nu este oglindită diferențiat, suficient de clar, amploarea efortului depus pentru realizarea unui anumit tip de încălțăminte (în prezent, încălțăminte simplă de copii sau cea complexă de cizme tip „cowboy” se exprimă tot în „perechi”).

Ritmicitatea aprovizionării și exigențele ei

O INFLUENȚĂ IMPORTANTĂ asupra gradului de îndeplinire a prevederilor din planul fizic la unele sortimente au avut-o anumite nedjunsuri apărute în procesul de asigurare a bazei materiale a producției prevăzute.

● Restanțele furnizorilor în livrarea materialelor conform prevederilor din contracte au provocat mari neajunsuri întreprinderii. La sfârșitul semestrului I nu fuseseră primite deși termenele stabilite erau expirate, circa 32 500 mp satin de diverse grosimi și culori (furnizor Tăbăcăria minerală Corabia), 8 800 mp din același produs de la întreprinderea „Timpuri noi” din Brașov, 23 tone crupon flexibil de 4—5 mm ce trebuia furnizat de întreprinderile „Dimbovița”, „Flacăra roșie” și „Pionierul” din București, dermadur — 20 t de la întreprinderea de cauciuc Jilava București, tocuri și calapoade de la întreprinderea de încălțăminte din Lugoj ș.a. Și la sfârșitul trimestrului III din acest an, în special furnizorii din Corabia și Jilava — București, aveau în continuare importante rămăneri în urmă față de contracte.

Dat fiind că o astfel de derulare a aprovizionării, care nu respectă cantitativ prevederile din contract, creează întârzieri în realizarea la vreme a producției fizice, apare necesar un efort sporit la furnizorii în restanță pentru ca procesul de fabricație la beneficiar să fie asigurat ritmic cu materia primă necesară. În parolele, în întreprinderea beneficiară se cer înlăturate deficiențele care s-au manifestat în activitatea compartimentului de aprovizionare, care nu a efectuat din vreme o pregătire corespunzătoare a derulării contractelor în perioada de plan.

B. PĂDURE

(Continuare în pag. 6)

O cerință de bază pentru creșterea eficienței FOLOSIREA LA CAPACITATE MAXIMĂ A INSTALAȚIILOR ȘI UTILAJELOR

PE FONDUL PUTERNICULUI DINAMISM ce caracterizează dezvoltarea economiei noastre, actualul cincinal al revoluției tehnico-științifice, stimulează, mai mult ca oricând, afirmarea elementelor intensive ale dezvoltării. Între acestea, un loc de prim ordin îl deține utilizarea la parametri ridicați a tuturor capacităților de producție. Cât de importantă este această acțiune rezultă fie și numai din faptul că, în actualul cincinal, pe seama utilizării intensive a mașinilor utilajelor și instalațiilor, prin redarea în circuitul producției a celor nefolosite, prin încărcarea mai bună a schimburilor de lucru, este preliminară obținerea unui plus de producție industrială, față de prevederi, de 90—100 miliarde lei.

Iată, așadar, doar unul din motivele pentru care conducerea partidului a atras atenția nu o dată asupra multiplelor aspecte pe care le implică utilizarea mai deplină a actualului fond de mijloace fixe din dotarea întreprinderilor noastre. Dar efectele economice favorabile sînt mult mai multe.

Este bine cunoscut faptul că industria noastră are la ora actuală un grad ridicat de dotare cu mașini, instalații și utilaje moderne, de mare randament. Simpla existență a unei puternice baze tehnico-materiale nu este însă suficientă pentru asigurarea acelui spor de producție materială, care să ne permită reducerea treptată a decalajului și atingerea într-un viitor cât mai apropiat a nivelului țărilor dezvoltate din punct de vedere economic. Numai printr-o folosire intensivă a tuturor capacităților se poate realiza sporul de producție pentru atingerea obiectivului stabilit. Totodată, această sarcină se impune în centrul atenției cu atît mai mult cu cît utilizarea mai deplină a fiecărei capacități de producție constituie una din rezervele insuficient valorificate în multe întreprinderi și care, fructificată, prezintă o deosebită importanță în contextul aplicării măsurilor privitoare la perfecționarea mecanismului economico-financiar, pentru creșterea producției în condițiile economisirii unor fonduri de investiții,

pentru sporirea eficienței întregii activități economice.

„Avem utilaje și instalații — arăta tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. — care nu și-au atins capacitatea proiectată, precum și instalații care lucrează la capacitatea proiectată, dar, datorită proastei întrețineri și proastei exploatare au dese intreruperi. Pe ansamblu, indicele de folosire este mult sub cel proiectat ceea ce diminuează producția. Deci, una din problemele principale care se pune acum în fața economiei noastre, a tuturor ministerelor, a tuturor județelor, este luarea măsurilor pentru folosirea la capacitatea stabilită a instalațiilor și utilajelor complexe, pentru utilizarea eficientă a tuturor mașinilor“. Se insistă în mod deosebit asupra folosirii cît mai depline a utilajelor și instalațiilor complexe întrucît orice stagnare, parțială sau totală, pe un timp mai lung sau mai scurt a acestora, se soldează cu pierderi mari de producție, de cele mai multe ori greu de recuperat.

Producții superioare parametrilor proiectați

ROMÂNIA se înscrie astăzi între țările lumii cu o producție de aluminiu în continuă creștere. De la realizarea a numai 50-60 mii tone în urmă cu 6-7 ani, în prezent industria de specialitate produce peste 210 mii tone. Creșterile au la bază atît masivele investiții făcute de stat pentru dezvoltarea capacităților de producție, cît și efortul propriu al colectivelor de muncă din unitățile metalurgice specializate în producția de aluminiu.

Dacă numai cu cîțiva ani în urmă Combinatul de aluminiu din Slatina era confruntat cu o serie de greutăți inerente în ridicarea producției la nivelul dotării tehnice, în prezent, depășindu-se aceste neajunsuri, realizările obținute sînt nu numai la nivelul parametrilor înscrși în proiecte la fiecare utilaj, ci la cote mult mai ridicate (tabelul nr. 1). Cum s-a acționat ca cele peste 5 000 utilaje de bază să funcționeze neîntrerupt pe întreaga perioadă planificată ?

De la început trebuie spus că la baza succeselor înregistrate stă strategia de acțiune a unui colectiv sudat, bine pregătit, care știe că numai acordînd toată grija exploatareii raționale a utilajelor și instalațiilor din dotare, respectării stricte a disciplinei tehnologice, executării la timp și de bună calitate a lucrărilor de întreținere și reparații, organizării corespunzătoare a fiecărui

Tabelul nr. 1
Gradul de utilizare a capacităților de producție 1975 = 100

Denumirea instalațiilor	1976	1977	1978
Cuve pentru aluminiu electrolic	101,7	102,1	102,5
Cuptoare și instalații de turnare pentru aluminiu primar și aliaje din aluminiu	101,6	102,4	103,1
Laminoare pentru sîrmă din aluminiu	106,5	110,8	112,6
Instalații pentru anozii cruzi	103,4	104,5	105,3

loc de muncă etc., poate să obțină, cu aceleași capacități, producții mereu mai mari.

Din investigația întreprinsă a rezultat că, odată cu depășirea indicilor proiectați la toate instalațiile și utilajele de bază, au fost obținute, atît în 1977, cît și în perioada ce a trecut din acest an, însemnate producții suplimentare, concomitent cu creșterea productivității muncii (tabelul nr. 2). Depășirea sarcinilor de producție planificate a asigurat posibilitatea acoperirii mai bune a cerințelor interne, dar, mai ales, a creat condiții pentru sporirea exportului.

Eficiența reducerii duratei reparațiilor și reviziilor

UN FACTOR IMPORTANT pentru menținerea în stare de funcționare a utilajelor și instalațiilor complexe

Tabelul nr. 2

Nivelul principalilor indicatori de plan realizați pe perioada ianuarie—septembrie 1978

Producția netă — trim. III	+ 2 mil. lei
Producția fizică	+2 000 tone
Producția marfă	+ 50 mil. lei
Producția marfă vândută și încasată	+ 25 mil. lei
Productivitatea muncii (%)	101,4
Cheftuieii la 1 000 lei producție (%)	100

este **exploatarea lor rațională**. Aceasta presupune respectarea tehnologiilor de fabricație, executarea la termenele fixate a reviziilor și reparațiilor capitale. De felul cum este organizată această activitate depinde în mare măsură nu numai buna funcționare a instalațiilor și utilajelor, dar și prevenirea defecțiunilor, reducerea la minimum posibil a duratelor de oprire. La Combinatul de aluminiu din Slatina au fost întreprinse în anii din urmă, numeroase acțiuni menite să pună capăt exploatării neraționale a unor instalații și utilaje, să ducă la organizarea la un nivel cât mai corespunzător a procesului de întreținere și reparații. Au fost organizate **echipe complexe specializate pe grupe de utilaje care efectuează lucrările de întreținere și reparații la date fixe stipulate în grafice**. Pentru ca operațiunile de reparații datorate unor defecțiuni accidentale sau impuse de uzura prevăzută a unor piese sau subsansamble să fie executate rapid, se pregătesc din vreme diverse subsansamble premontate. În sectoarele de bază ale fabricației, electroliza, de pildă, prin această organizare s-a realizat un număr mediu de cuve-zi în funcțiune cu 0,6% mai mare în 1978 față de anul trecut, deci o capacitate sporită de producere a aluminiului — fapt consemnat, de altfel, în depășirile de plan în primele 9 luni din 1978. Pe de altă parte, cum în combinat a fost asimilat un număr mare de piese de schimb (în acest scop a fost organizată o unitate specializată), toate cerințele au fost corelate cu execuția promptă, înlăturându-se aprovizionarea pe stocuri sau prelungirea unor reparații din lipsa unor subsansamble sau piese.

Asigurarea unei **asistențe tehnice calificate** prin personalul de specialitate la toate operațiile de întreținere — reparații și revizii — are, de asemenea, o înrîurire pozitivă asupra ridicării calității lucrărilor. De altfel, la majoritatea utilajelor și instalațiilor conducătoare ciclul de funcționare între două reparații capitale a crescut considerabil în ultimii ani. Este ilustrativ în acest sens cazul cuptoarelor de turnare a aluminiului unde acest ciclu a crescut cu 3 400 ore, resursă prețioasă atît pentru sporirea producției, cît și pentru diminuarea costurilor de producție.

Firește, sînt și alte acțiuni care fac ca această activitate „auxiliară“ să se bucure la Slatina de o atenție de prim ordin. Afirmația se bazează pe faptul că, în comparație cu anul 1975, în prezent durata reparațiilor și reviziilor a fost redusă cu circa 20%, iar opririle accidentale nu mai prezintă o „problemă“, ele diminuindu-se mult.

Relația calificare profesională — calitatea conducerii proceselor tehnologice

RANDAMENTUL UTILIZĂRII BAZEI TEHNICE de care dispun întreprinderile se află în indisolubilă legătură cu **pregătirea forței de muncă**. La Combinatul de aluminiu Slatina, unde întreg procesul de producție se desfășoară în trei schimburi complete, asigurarea numerică și calitativă a cadrelor calificate a constituit una din problemele „cheie“ ale asigurării bunului mers al pro-

ducției, al utilizării raționale a dotării tehnice. O direcție principală a constituit-o **stăvilirea fluctuației și întărirea disciplinei tehnologice**. Ținînd seama de faptul că rezervorul forței de muncă îl reprezintă localitățile rurale din zonă, au fost organizate cursuri speciale de calificare, școli profesionale pentru tineret, măsuri prin care s-a urmărit totodată statornicirea oamenilor în meseriile pentru care au optat.

Pentru întărirea disciplinei tehnologice, statornicirea cadrelor pe locurile de muncă și ridicarea randamentului muncii, o importanță deosebită a avut-o și **organizarea lucrului în acord global**. În prezent, peste 54% din oamenii muncii direct productivi lucrează în formații retribuite în acord global. Dacă am compara situația prezentă cu cea existentă nu mai departe decît în urmă cu 3 ani din punctul de vedere al fluctuației și absențelor nemotivate, putem desprinde influența pozitivă ce o exercită organizarea activității în formații de lucru retribuite în acord global, grija față de asigurarea unor condiții tot mai bune de lucru. Au dispărut aproape total cazurile de absențe nemotivate, în schimb a crescut răspunderea pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor încredințate, pentru exploatarea rațională a utilajelor, s-a întărit legătura între schimburi, prin transmiterea de informații cu privire la mersul producției și al instalațiilor. Sudura creată între diferitele formații de lucru a făcut ca la înlăturarea oricărei defecțiuni apărute în funcționarea instalațiilor să participe toți cei ce le exploatează.

Ridicarea calificării profesionale, care se efectuează în permanență prin cursuri speciale urmate de demonstrații practice, la care participă toți oamenii muncii în fiecare an, și întărirea controlului tehnic pe fiecare fază de producție, au ca rezultat și **micsorarea simțitoare a pierderilor tehnologice**. Acest lucru a făcut și face posibilă sporirea cantității de produse obținute de la fiecare utilaj și instalație. Astfel, numai pe această bază a crescut producția de aluminiu, a aluminiului turnat, a anozilor etc. cu 2-3% în acest an față de 1977. În același timp, un salt calitativ în conducerea competentă a proceselor tehnologice l-a determinat asigurarea unei **asistențe tehnice de înaltă calificare în toate schimburile**. La Combinatul de aluminiu Slatina fiecare schimb are repartizat un număr egal de ingineri, subingineri și maiștri. Analiza zilnică, operativă, la nivelul fiecărui schimb, cît și la nivelul conducerii a modului de desfășurare a activității de producție, a rezultatelor înregistrate și luarea de măsuri operative în funcție de cerințe, fac ca rezervele de producție să fie mai bine fructificate și, totodată, să se preîntîmpine apariția unor neajunsuri.

Evident, în procesul de întărire a disciplinei tehnologice, în stabilizarea cadrelor o contribuție efectivă a avut-o și **asigurarea ritmică a aprovizionării tehnico-materiale a locurilor de muncă**. Prin faptul că diferiții furnizori de materii prime și-au corelat posibilitățile în funcție de cerințele beneficiarului, că s-a statornicit o largă cooperare și întraajutorare, s-a ajuns ca, în prezent, cel puțin pentru materiile prime de bază, să nu existe probleme. S-a pus la punct, mai ales în ultimii doi ani, și asigurarea livrării de energie electrică la tensiunile constante cerute de procesele tehnologice specifice, astfel încît opririle sau dereglările provocate în trecut de acest neajuns, sînt în prezent minime.

Conducerea competentă a proceselor tehnologice a determinat și **obținerea întregii producții la un nivel calitativ ridicat**. Importante cantități realizate au puritatea peste prevederile planificate — între 99,6% și 99,7% — față de 99,5%. Realizarea fără costuri suplimentare a unei părți însemnate (30%) din totalul pro-

lucției la zi de calitate mai ridicată față de prevederi, a permis obținerea la desfacere a unui preț mediu de vânzare superior cu 58 lei/tonă față de prețul planificat.

PENTRU CA ÎNTREAGA ACTIVITATE a combinatului să se desfășoare, în continuare, în bune condițiuni, pregătirile pentru 1979 se află de acum în cea mai mare parte încheiate. Producția ca și materiile prime au fost contractate complet, urmind doar ca pentru export să mai fie puse la punct unele detalii. Dat fiind că în anul viitor producția fizică de aluminiu primar și aliaje urmează să crească față de 1978 cu 2,4%, producția netă cu 12%, iar productivitatea muncii cu 8,6%, atenția colectivului combinatului a fost și este îndreptată spre menținerea în stare de funcționare deplină a tuturor capacităților de producție și conducerea proceselor tehnologice de așa manieră încât producția de calitate superioară (puritatea 96—97%) să crească față de 1978 cu cel puțin 10%.

Între măsurile preconizate să asigure acest deziderat se află îmbunătățirea calității anozilor, în care scop se fac în prezent studii și cercetări ale specialiștilor din

combinat, împreună cu Centrul de cercetare și proiectare pentru aluminiu, punerea la termen în funcțiune a unei noi capacități de aluminiu (sfârșitul semestrului I 1979), pregătirea de cadre pentru necesitățile noilor capacități, antrenarea specialiștilor proprii în activitatea de perfecționare a unor tehnologii de fabricație și modernizarea unor utilaje care au stagiul îndelungat în producție cu scopul de a le mări randamentul etc. La toate acestea trebuie însă avut în vedere că deși utilizarea exemplară a instalațiilor și utilajelor complexe este limitată la nivelul fondului de timp calendaristic, în regim maxim posibil a trei schimburi, este totuși necesar să se insiste asupra modului de valorificare a întregului potențial, deoarece mai sînt încă rezerve de capacități care pot fi mobilizate pe această cale, capacități care au fost inițial determinate numai pe baza unei producții obținute la nivelul unui loc îngust sau a fost incomplet programate.

V. BOESCU
L. ȚINTEA

PRODUCȚIA FIZICĂ

(Urmare din pag. 3)

● **Modificarea** — la cererea Centralei industriei pielăriei și cauciucului și a întreprinderii de comerț exterior „Arpimex” — a unor părți din planul de aprovizionare inițial stabilit în funcție de unele cereri în schimbare ale exportului a generat, după părerea specialiștilor din întreprindere, întâzieri în asigurarea unor materii prime. La această opinie, însă, se cer făcute anumite precizări. Desigur, planul de producție nu este și nu trebuie să devină un instrument de lucru rigid. Totuși, din analizele întreprinse rezultă că multe dintre modificările efectuate de centrala tutelară pe parcursul anului de plan — cu consecințele negative arătate în aprovizionare — ar fi putut fi evitate dacă aceasta și-ar fi dezvoltat și mai ales valorificat corespunzător aparatul de elaborare a studiilor de marketing și prognoză, care să evalueze din vreme evoluțiile probabile ale cererii.

Durate normate și efective de realizare a produselor noi

REALIZAREA noilor sortimente prevăzute în planul fizic durează uneori mai mult decît perioada normată de concepere și fabricare. Una din cauze, o constituie **durata aprobării prețurilor la produsele noi.** În primele luni din acest an au existat exemple cînd durata de avizare a fost de 60 și chiar 70 de zile. Fără îndoială, stabilirea prețului unui produs nou este o decizie economică importantă cu mari implicații. Totuși, deoarece actele normative în vigoare apreciază ca suficient un interval de 30 zile, specialiștii întreprinderii consideră că centrala industrială, ministerul de resort, celelalte organe competente ar trebui să respecte cu mai multă consecvență, pentru toate produsele, termenele stabilite. Se poate adăuga că, pentru o avizare mai operativă, și **întreprinderea trebuie să depună un efort sporit în întocmirea la timp cit mai corectă și completă a documentației pe care o elaborează pentru produsul nou.**

Durate prelungite peste prevederi în realizarea unor noi produse sînt determinate și de **cauze interne, de anumite lipsuri de ordin tehnic și organizatoric.** Analiza efectuată a pus în evidență, în anumite cazuri, existența unor preocupări insuficiente pentru însușirea tehnologiilor de fabricație, lipsa pregătirilor minuțioase la schimbarea sortimentului sau a modelului pe unele linii techno-

logice. Staționările dese ale utilajelor ca urmare a exploatării și întreținerii necorespunzătoare sau a lipsei pieselor de schimb au făcut ca, în întreprindere, deși se lucrează în două schimburi, utilizarea fondului de timp disponibil de lucru al utilajelor să se situeze la numai 57,6%.

Accent pe creșterea productivității muncii

CA URMARE a deficiențelor prezentate, în întreprindere nu a fost realizat, la nivelul planului, indicatorul productivității muncii. El se situa, la finele celor 9 luni din 1978, la un nivel de 97,3% față de prevederi. Pentru recuperarea rămănerilor în urmă consiliul oamenilor muncii a îmbogățit programul special de măsuri de creștere a productivității muncii elaborat încă din 1977. Astfel în vederea sporirii cuantumului producției fizice realizate a fost intensificată preocuparea pentru introducerea progresului tehnic. Prin mecanizarea procesului de producție, în urma realizării prin autototare a unor mașini, producția și respectiv productivitatea va spori simțitor. Perfecționările în organizarea și conducerea producției se înscriu cu o pondere însemnată în rezolvarea problemelor ridicate de sporirea producției fără cheltuieli suplimentare. După cum s-a văzut, ele își găsesc un cîmp larg de aplicare în primul rînd în întărirea disciplinei tehnologice și a muncii.

În fine, un efort însemnat este investit în obținerea unor rezultate economice cantitative și calitative superioare prin **creșterea calificării cadrelor.** În acest domeniu apare necesar un sprijin sporit din partea forurilor de specialitate pentru **înființarea în zonă a unei școli profesionale cu profil de producție de încălțăminte** care să compenseze deficitul de muncitori calificați. Necesitatea apare mai evidentă dacă se menționează că, în prezent, deși există puternice unități producătoare în Buzău, Iași, Suceava, Vaslui, totuși școlile de profil se găsesc tocmai în Brașov, Cluj, Oradea, iar numărul de cadre primit anual este apreciat ca nesatisfăcător.

În perioada care a mai rămas pînă la sfârșitul acestui an în întreaga întreprindere va trebui să se acționeze cu o energie și eficiență sporite pentru traducerea integrală în viață a măsurilor care să permită creșteri substanțiale de producție. Eforturile trebuie corespunzător dozate în așa fel încît, la fiecare sortiment, realizările să se situeze — din toate punctele de vedere — la nivelul cerințelor de plan.

Premise ale îmbunătățirii aprovizionării cu metal

Cauze și soluții ale unor probleme de actualitate

ESTE DESIGUR o certitudine faptul că, în sistemul actual al aprovizionării cu metal, există o serie de neajunsuri care îngreunează desfășurarea activității productive, un remediu acceptabil constituindu-l înființarea unei centrale a metalului. Cauzele invocate cel mai adesea — număr mare de baze și depozite cu paralelism în activitate, personal numeros, pulverizarea stocurilor, utilizarea scăzută a capacităților de depozitare, încărcarea costului la beneficiarii importurilor — (vezi și articolul „Simplificări necesare pe filiera relațiilor contractuale“, în R.E. nr. 21/1978) — nu reprezintă însă întotdeauna, după părerea noastră, cele mai semnificative motive care provoacă în realitate principalele dificultăți în aprovizionarea cu metal. Examinarea cauzelor invocate arată că :

1 în ce privește „numărul mare de baze și depozite“, trebuie semnalat că Ministerul Industriei Metalurgice are 6 baze. În măsura în care unele sortotipodimensiuni de metal sînt „materiale de uz general“, ele trebuie aprovizionate conform normativelor în vigoare, prin bazele județene ale Ministerului Aprovizionării. Dat fiind numărul extrem de mare de sortotipodimensiuni de metal, este însă destul de dificil — dacă nu imposibil — a le încadra pe toate în grupa materialelor de uz general. Ca urmare, după părerea mea, bazele specializate ale M.I.M. sînt efective necesare. Un număr mare — 40 — de baze de aprovizionare există la Ministerul Agriculturii, dar prin ele se desfac toate materialele necesare unităților agricole, nu numai metalul. Aceasta este o necesitate impusă de numărul mare de unități agricole, precum și de dependența consumului multor produse de condițiile pedoclimatice.

Așadar, numărul de baze și de

pozite este numai aparent mare, deoarece, în realitate, există numai 6 baze specializate ale M.I.M. care pot fi cuprinse în discuție cînd se vorbește de aprovizionarea cu metal. Celelalte baze fac o aprovizionare curentă, pe baza unor nomenclatoare și în limita unor cantități aprobate. În mod normal, în aceste unități nu trebuie să existe alte stocuri decît cele „de intervenție“, constituite în conformitate cu art. 45, al. b din Legea 14/1971.

Ca urmare, consider că **adevărata greutăți în aprovizionarea metalului nu se datoresc numărului mare de baze de desfacere, ci provin, în principal, din nerealizarea unor resurse prevăzute în balanțe.**

2 în ce privește faptul că „metodologia actuală de aprovizionare cu metal nu oferă posibilitatea verificării, încă din stadiul inițial, a încadrării în cotele și normele de consum aprobate“, trebuie arătat că, desigur, aceasta este o realitate. Dar, **deficiența semnalată nu este proprie în exclusivitate aprovizionării cu metal.** Ea se regăsește și în aprovizionarea cu celelalte materiale.

Personal, apreciez că acest neajuns apare deoarece metodologia aprovizionării prevede, în cadrul activităților precontractuale, ca după desfășurarea cotelor, specificațiile pentru cantități vagonabile să se trimită la coordonatorii de balanță, iar cele pentru cantități nevagonabile la bazele județene de aprovizionare. Ca urmare, coordonatorul de balanță nu poate verifica modul în care s-a făcut, pe ministere și centrale industriale, încadrarea în cotele alocate, decît ulterior, cerînd bazelor județene de aprovizionare ca în specificații să indice toți consumatorii. Așa cum rezultă din practică, bazele județene nu reușesc însă, în multe cazuri, să efectueze această operațiune în timpul acordat de metodologia privind desfășurarea activităților precontractuale.

Ca urmare, apare clar că inexistența posibilității de a verifica, de

la început, încadrarea în cotele și normele de consum aprobate este un neajuns și în aprovizionarea cu alte materiale și nu un neajuns specific aprovizionării cu metal. În practică el este înlăturat prin faptul că în ultimă instanță coordonatorii de balanță sînt nevoiți să ceară centralelor industriale să le transmită direct și cantitățile nevagonabile. În aceste condiții este clar că o centrală a metalului nu ar rezolva **problema cunoașterii de la început a încadrării în cotele și normele de consum aprobate.** Acest lucru s-ar putea realiza, după părerea mea, dacă centralele industriale ar trimite de la început specificațiile la coordonatorii de balanță pentru toate cantitățile — vagonabile și nevagonabile — iar aceștia din urmă, cînd dau repartițiile, le-ar trimite, pe cele pentru cantități nevagonabile, la bazele județene.

Atribuții și subordonări ale Centralei metalului

ÎN PREZENT, în cadrul Direcției generale de aprovizionare și desfacere din M.I.M. există cinci servicii — coordonate de un director adjunct — care se ocupă de elaborarea balanțelor și aprovizionarea cu metal. A include printre atribuțiile Centralei metalului — conform anumitor puncte de vedere — și sarcina încheierii contractelor pentru cumpărarea și vînzarea întregii producții de produse din metal înseamnă, după părerea mea, a mări foarte mult actualul aparat care se ocupă de această problemă, fără un câștig real. În plus, subordonarea acestei centrale altui organ decît M.I.M. — ministerul care are în subordine și producția — așa cum apreciază ca necesar unii specialiști, ar putea da naștere la situații dificile. Se pune întrebarea : ce va face Centrala metalului în cazul cînd unul din furnizori nu-i va putea livra la termen producția contractată ? Îl va acționa, desigur, la arbitraj, dar nu va avea metal. Ministerul, pe ansamblul său, are alte posibilități de rezolvare decît o centrală situată în afara organismului furnizor de metal. Spre a se evita asemenea inconveniente, **centrala ar trebui subordonată M.I.M. ca o garanție în plus — după părerea mea — pentru a-și putea îndeplini integral sarcinile ce-i revin.**

S. CORNEL

Perfecționarea mecanismului economico-financiar

VENITURILE NETE LA 1000 LEI FOND DE RETRIBUIRE, INDICATOR DE BAZĂ ÎN CUANTIFICAREA EFICIENȚEI

CORESPUNZĂTOR cerințelor obiective ale perfecționării conducerii și planificării activității economico-financiare, în efectuarea analizelor economice se impune utilizarea celui mai adecvat sistem de indicatori de eficiență. În condițiile aplicării măsurilor privind perfecționarea mecanismului economico-financiar acest lucru este necesar din cel puțin două rațiuni: pe de o parte, introducerea principiului autogestiei și autofinanțării ridică problema analizei modului de aplicare a acestuia prin cele mai juste metode și tehnici, iar, pe de altă parte, renunțarea la producția globală și trecerea la calcularea producției nete ca indicator principal în aprecierea rezultatelor economico-financiare ale activității necesită modificări în sistemul indicatorilor de eficiență economică.

Sectorul circulației mărfurilor se diferențiază de celelalte sectoare ale economiei naționale în primul rând prin natura activității desfășurate, în sensul că aceasta nu se finalizează în bunuri fizice, ci în servicii prestate în urma cărora se obțin venituri. Ca atare, nu pot fi calculați indicatorii ai producției fizice: o analiză a eficienței economice în acest sector trebuie să fie deosebit de complexă, deoarece nu se axează decât pe latura valorică, iar orice concluzie care se desprinde din datele statistice trebuie corelată mai mult decât în alte sectoare cu toate celelalte aspecte relevate, astfel încât, în final, să se obțină o apreciere justă asupra desfășurării reale a fenomenului economic supus analizei.

Analiza comparativă relevă avantajele noului indicator

PRODUCTIVITATEA muncii în noua concepție de abordare a analizei economice exprimă eficiența cu care se desfășoară munca personalului muncitor, definindu-se în general prin producția netă sau veniturile nete obținute pe un lucrător și este considerată un indicator de bază în cuantificarea ef-

icienței economice cu care s-a desfășurat activitatea într-o perioadă anumită, având un rol hotărâtor — prin corelația cu ceilalți indicatori — în fundamentarea deciziilor, constituind, în același timp, și un criteriu de verificare a deciziilor anterioare.

Trebuie menționat însă că nu întotdeauna productivitatea muncii indică în mod real eficiența cu care se desfășoară activitatea într-o anumită perioadă de timp, întilnindu-se situații când din analiza acestui indicator rezultă că activitatea s-a îmbunătățit, însă în realitate s-a menținut la același nivel sau chiar a regresat. Cauzele unei astfel de situații pot fi generate și de specificul anumitor întreprinderi; este vorba de cele cu o pondere mare a cheltu-

prezintă avantajul unei arii mai largi de aplicabilitate, este indicatorul „venituri nete obținute la 1000 lei fond de retribuire”. În cele ce urmează vom reliefa avantajele utilizării acestui indicator comparativ cu productivitatea muncii prin două exemple: unul care ilustrează influența modificării fondului de retribuire ca urmare a creșterii retribuțiilor (tabelul nr. 1), iar celălalt care evidențiază influența modificărilor survenite în structura personalului (tabelul nr. 2). Situațiile pe care le prezentăm mai jos au fost înregistrate la una din unitățile ce prestează servicii; precizăm că, pentru facilitarea analizei, cifrele au fost rotunjite.

Din tabelul nr. 1 rezultă că productivitatea muncii a crescut cu

Tabelul nr. 1

Anii	Nr. mediu scriptic	Venit net (mil lei)	Fond de retribuire (mil lei)	Cheltuieli (mil lei)	Beneficiu net (mil lei)	Productivitatea muncii (lei)	Venit net/1000 lei fond retribuire
1975	20	1 000	300	400	600	50 000	3 300
1976	21	1 200	400	500	700	57 000	3 000
1976/1975	1,05	1,20	1,33	1,25	1,17	1,14	0,909
1977	25	1 500	600	800	700	60 000	2 500
1977/1976	1,19	1,25	1,50	1,50	1,0	1,053	0,833

ielilor cu retribuiția care — crescând față de perioada anterioară datorită creșterii retribuției sau datorită modificărilor în structura personalului — influențează re-

14 la sută în 1976 față de 1975 și cu 5,3 la sută în 1977 față de 1976, în timp ce beneficiul net obținut (ca diferență între venituri nete și cheltuieli) a crescut cu 17 la sută

Tabelul nr. 2

	Venit net	Nr. personal			Fond retribuire			Productiv muncii (pe total)	Venit net/1000 lei fond retribuire (pe total)
		TESA	MUNCITORI	TOTAL	TESA	MUNCITORI	TOTAL		
iunie	150 000	10	5	15	25 000	7 000	32 500	10 000	4 615
iulie	195 000	14	5	19	35 000	7 500	42 000	10 260	4 588
iulie/iunie	1,30	1,40	1,00	1,27	1,40	1,00	1,31	1,03	0,994

zultatele financiare ale unității respective, dar nu influențează productivitatea muncii, a cărei creștere este, în consecință, artificială.

Se pune deci problema ca, în unele cazuri, să se calculeze un indicator în stare să reflecte în mod fidel activitatea întreprinderii. De aceea, considerăm că indicatorul care înlocuiește corect productivitatea muncii și, în plus,

în 1976 față de 1975, dar în 1977 el s-a menținut la nivelul anului 1976; cauza o constituie creșterea fondului de retribuire cu 50 la sută, ca urmare a creșterii retribuțiilor, ceea ce a determinat o sporire mai accentuată a cheltuielilor, fapt care a determinat rămânerea constantă a beneficiilor nete. Deci, dacă am lua în considerare productivitatea muncii ca indicator de eficiență a muncii depuse de

personalul muncitor se desprinde concluzia că ea a crescut și deci munca a fost progresiv mai eficientă în perioada considerată. Dinamica beneficiului net indică însă o anomalie, o discordanță cu concluzia anterioară, în sensul că rezultatele financiare ale activității desfășurate (respectiv beneficiile) au fost identice în 1977 cu cele ale anului 1976 și, în consecință, eficiența economică nu este reflectată în mod corect de către productivitatea muncii.

Să analizăm însă veniturile nete obținute la 1000 lei fonduri de retribuire; se observă că acestea înregistrează o diminuare cu 9,1 la sută în 1976 față de 1975 și cu 16,7 la sută în 1977 față de 1976, ceea ce înseamnă că, de fapt, munca depusă a fost mai puțin eficientă. Importanța indicatorului venituri nete la 1000 lei fond de retribuire rezidă din faptul că, din punctul de vedere al eficienței economice a unei activități, interesează mai mult veniturile nete obținute cu 1 leu fond retribuire decât veniturile nete obținute pe un lucrător.

Natura activității întreprinderilor prestatoare de servicii (ca și a altor întreprinderi) impune o structură aparte a personalului, în sensul că ponderea personalului TESA în total este mare, depășind 40 la sută și deci schimbările în structura personalului influențează în mare măsură eficiența economică. Spre exemplificare, să analizăm situația din tabelul nr. 2, înregistrată la unul din punctele de lucru al unei case de expediții, al cărui specific de activitate presupune existența unui număr mare de personal TESA (cca. 75 la sută din total), cu retribuiția medie considerată constantă, de 2 500 lei, față de muncitori cu o retribuiție medie de 1 500 lei considerată, de asemenea, constantă în lunile iunie și iulie 1978. Menționăm că exemplul are o valoare pur teoretică și că sporirea numărului personalului TESA cu 4 persoane în luna iulie a fost determinată de încadrarea unui magazioner, a unui paznic și a 2 referenți, iar numărul muncitorilor a rămas constant datorită încadrării cu data de 1 iulie a unui muncitor necalificat și pensionării altuia.

Se observă că deși veniturile au crescut cu 30 la sută și productivitatea muncii cu 3 la sută, situația înregistrată în luna iulie a fost mai puțin bună decât în luna iunie; această concluzie se desprinde numai pe baza cuantificării ve-

niturilor nete obținute la 1000 lei fond retribuire care, datorită modificărilor survenite în structura personalului, respectiv creșterea ponderii personalului TESA (cu retribuiție medie mai mare), au înregistrat o diminuare cu 0,6 la sută. Deci creșterea fondului de retribuire nu a fost însoțită de o creștere corespunzătoare a veniturilor nete obținute și se poate afirma în consecință că, dacă personalul TESA nu aduce veniturile scontate, este justificată din punctul de vedere al eficienței economice menținerea la același nivel sau chiar micșorarea numărului acestuia concomitent cu mărirea corespunzătoare a numărului muncitorilor, veniturile nete la 1000 lei fond retribuire având în acest caz rolul de normativ al structurii personalului. De asemenea, indicatorul poate fi utilizat și în normarea numărului mediu scriptic, înlocuind productivitatea muncii, care se folosește în prezent în stabilirea normativelor de personal, cu sublinierea că încadrarea lucrătorilor să fie bazată pe asigurarea plafonului minim stabilit al veniturilor nete obținute la 1000 lei fond de retribuire.

Aspectele analizate anterior demonstrează necesitatea utilizării indicatorului venituri nete la 1000 lei fond de retribuire în scopul desprinderii unei concluzii juste și viabile în analizele de eficiență și comparării acestui indicator — și nu a productivității muncii — cu retribuiția medie. Astfel, corelația devansării indicelui retribuiției medii de către indicele productivității muncii:

$$I_w > I_r \quad (1)$$

devine: $I_v > I_r \quad (2)$

unde: I_w = indicele veniturilor nete / 1000 lei fond retribuire; I_v = indicele productivității muncii; I_r = indicele retribuiției medii.

Corelația propusă (2) și analiza ei trebuie să se bazeze pe două cerințe majore, și anume: să permită controlul creșterii mai rapide a veniturilor nete la 1000 lei fond de retribuire în raport cu retribuiția medie; să constituie baza pentru aprecierea eficienței retribuiției și să demonstreze în ce măsură creșterea retribuiției constituie o pîrghie a creșterii veniturilor.

Aria și limitele de aplicabilitate ale indicatorului

SFERA de aplicabilitate a indicatorului poate fi extinsă prin uti-

lizarea acestuia și în întreprinderile unde cheltuielile cu retribuiția nu dețin o pondere importantă, precum și în ramurile în care activitatea se finalizează în bunuri fizice, cu menținerea că în aceste cazuri nu considerăm necesar să se renunțe la productivitatea muncii ca indicator de eficiență, dar se impune fixarea locului acestuia în raport cu retribuiția medie. Pornind de la principiul necesității devansării ritmului de creștere al personalului de către cel al fondului de retribuire, subliniem că, pentru ca o activitate privită în dinamică să se fi desfășurat într-adevăr bine, trebuie respectată corelația:

$$I_w > I_v = I_r \quad (3)$$

Importanța implantării acestui indicator în sistemul de indicatori de bază pentru aprecierea eficienței economice a activității rezidă și din posibilitățile oferite de veniturile nete obținute la 1000 lei fond retribuire în:

— activitatea de planificare a necesarului de personal pentru anii următori, inclusiv repartizarea optimă a cadrelor pe ramuri și subramuri ale economiei naționale, precum și în profil teritorial;

— procesul investițional, prin contribuția în decizia de alegere a variantei optime ca și în estimarea eficienței economice a investiției respective;

— verificarea justetei teoriei cu privire la superioritatea indicatorului producția netă comparativ cu producția globală, în sensul demonstrării faptului că acest indicator nu frînează, după cum susțin unii cercetători, ci, dimpotrivă, impulsionează introducerea progresului tehnic prin stimularea întreprinderilor în reducerea cheltuielilor materiale.

Limitele de aplicare a indicatorului venituri nete la 1000 lei fond de retribuire sînt determinate de structura cheltuielilor și a personalului, de modul de finalizare a activității productive; de aceea, propunem ca pentru început acesta să fie introdus cu titlu de experiment și apoi acolo unde își dovedește eficiența, urmînd să fie generalizat.

conf. dr. Ion CĂMĂȘOIU,
Mircea ROTARU,
George GEORGESCU



TIB '78

Prezența unei industrii dinamice, în plină expansiune: autovehiculele românești

25 de ani, de realizări remarcabile

ÎN CEI 25 DE ANI de existență, industria românească de autovehicule a reușit o remarcabilă expansiune pe multiplele planuri ale performanțelor tehnice, economice și diversificării: autocamioane, autofurgonete, utilitare, autobuze, autoturisme de teren și oraș etc., a căror producție anuală a depășit cifra de 100 de mii. Centrala industrială de autovehicule pentru transport și Centrala industrială de autoturisme, care concentrează în prezent producția acestei subramuri, numără printre unitățile lor puternice uzine, binecunoscute atât în țară cât și în străinătate, cum sînt: „Întreprinderea de autocamioane” — Brașov, „Autobuzul” — București, „Întreprinderea de autoturisme” — Pitești, „Întreprinderea mecanică Muscel” — Cîmpulung, „Automecanica” — Medias, Întreprinderea mecanică Mîrșa — și cooperează, totodată, cu zeci și sute de întreprinderi din țară și străinătate.

Caracteristicile tehnico-funcționale ale autovehiculelor românești, printre care se înscriu consumul redus de carburanți, siguranța în exploatare, întreținerea ușoară, fac ca în prezent o bună parte din producție să se afirme pe tot mai numeroase meridiane ale globului pe calea exporturilor.

Nomenclatorul de export al celor două întreprinderi de export specializate — **Autoexportimport** — Brașov și **Auto-Dacia** — Pitești — cuprinde în prezent peste 80 de tipuri de autovehicule, care se exportă în circa 80 de țări. În viitorul apropiat, prin accentuarea tipizării producției pe subansamble și lărgirea montajului modular, gama de autovehicule va fi mult extinsă, astfel încît să se poată satisface o arie tot mai largă de cerințe interne și externe.

Istoria extrem de dinamică a industriei românești de autoca-

mioane, care constituie de fapt baza de plecare pentru realizarea a sute de tipuri și variante de autovehicule, își are originile în „Carpați” și „Bucegi” de 3 și 5 tone, echipate cu motoare cu benzină. Ulterior, corespunzător cerințelor economiei moderne s-a extins fabricația acestora la șapte clase de bază, cu numeroase variante: pentru construcții, pentru transporturi speciale și pentru servicii publice.

În 1972 au fost realizate primele camioane cu motoare diesel: DAC — 6 135 cu motor de 135 CP și capacități de 8 și 12 tone. La scurt timp au urmat camioanele echipate cu motoare de 215 CP și 254 CP, cu capacitate de pînă la 16 t, cu 2,4 sau 6 roți motoare, în funcție de condițiile de exploatare. Dintre acestea, autobasculanta ROMAN de 16 t pentru șantiere de construcții a obținut medalia de aur la tîrgurile internaționale de la Plovdiv și Zagreb (în imagine).

În prezent, cerințele privind economia de combustibil au impus orientarea tot mai accentuată spre sisteme de acționare diesel. Răspunzînd acestor exigențe ale pieței interne și internaționale, în cadrul C.I.A.T. gama de fabricație a acestor motoare este în continuă creștere, în prezent fiind în curs de realizare motoare diesel de pînă la 350 CP. Familia autocamioanelor românești a fost completată recent cu autotrenuri de pînă la 21 de tone pentru diferite destinații (cisterne frigorifice, trailere, transcontainere etc.), cu performanțe tehnice deosebite. Spre exemplu, tancurile de produse petroliere și alimentare de 19 000 l pot fi încărcate în 47 minute și descărcate în 48 minute.

Pentru ridicarea continuă a performanțelor acestor produse, în cadrul ambelor centrale se desfășoară o continuă activitate de cercetare și creație tehnică, sînt introduse în fabricație noutăți tehnice obținute pe plan mondial — cum sînt camera de

ardere Meurer, ce asigură un consum de numai 160 — 170 g/CP/oră, instalația hidraulică de basculare după licență Meiller, ce permite obținerea la basculare a unui unghi de pînă la 60° în mai puțin de 16 secunde, licență MAN pentru motoarele diesel, licențe CAV, Armstrong, Vickers (Anglia) pentru pompe de injecție, pentru amortizoare hidraulice, roți, licență ZF (R.F. Germania) pentru cutie de viteze etc.

Ca o tendință generală în evoluția autovehiculelor se poate vorbi azi de faptul că ele preiau, de multe ori, funcțiuni complementare față de cea de transport propriu-zis, începînd cu încărcarea-descărcarea automată și mergînd pînă la operațiuni diverse, în cazul vehiculelor utilitare.

În acest sens putem releva echiparea, la cerere, a șasiurilor de autocamioane din producția proprie pentru diverse servicii: atelier mobil, automacara, autobetonieră, mașină de curățenie urbană, de pompieri, pentru instalații de foraj mobile etc.

La fel, autofurgonetele înzestrate cu motoare diesel sau cu benzină, cu tracțiune pe 2 sau 4 roți, pot executa diferite funcții: mașini de salvare, microbuze de persoane, mașini de depanare pentru service auto etc.

Ca o altă tendință a pieței internaționale de profil amintim orientarea către economia de carburanți superiori, tot mai multe autovehicule trecînd pe motoare diesel. Actualele cercetări în institutele de profil se îndreaptă spre extinderea utilizării de motoare diesel la aproape toate tipurile de camioane, abordîndu-se totodată domenii noi, cum ar fi autoturismul de teren cu tracțiune pe patru roți ARO în varianta cu motor diesel de 70 CP, expus la actuala ediție a TIB. Si desigur că nu putem încheia prezentarea programului de export al acestei industrii, fără a menționa autoturismele Dacia 1300, realizate

după licență Renault, în 4 variante (normale, breack, autosalvare și furgon).

Diversificarea piețelor, în ritm cu diversificarea producției

PRIN CELE DOUĂ întreprinderi de comerț exterior specializate menționate sînt exportate anual, spre toate continentele, zeci de mii de autovehicule. Dintre partenerii principali amintim: Republica Populară Chineză, Cehoslovacia, Iugoslavia, R. D. Germană, Polonia, Ungaria, Egipt, Algeria, Grecia, Iran. România exportă, de asemenea, într-o serie de țări vest-europene — ca: Italia, Olanda, Anglia, R.F.G., Elveția, Franța, Belgia, Danemarca — o gamă largă de autovehicule.

Pentru realizarea exporturilor în țări cu condiții climatice deosebite, ca Sri Lanka, Gabon, Burundi, Filipine, Camerun, Senegal, Madagascar, autovehiculele românești au fost supuse la o serie de teste de exploatare. În acest sens amintim organizarea de unități mobile formate din autocamioane ROMAN și autoturisme de teren ARO care au traversat jungla și deșertul african, pe un itinerariu de 13 000 de kilometri, din Mali pînă în R.P. Congo, autocaravanele organizate în Orientul Mijlociu și Asia Centrală, ajungînd pînă în Himalaia.

Autovehiculele românești participă la numeroase ralii internaționale în Belgia, Anglia, S.U.A., unde și-au dovedit calitățile de excepție, în mod cu totul remarcabil comportîndu-se autoturismele de teren purtînd marca cunoscută azi pe toate continentele: ARO.

O altă importanță pirghie în promovarea exporturilor de autovehicule românești o constituie — alături de nivelul tehnic — activitatea de service desfășurată prin întreprinderea de profil.

Cooperarea internațională — un factor de înnoire rapidă

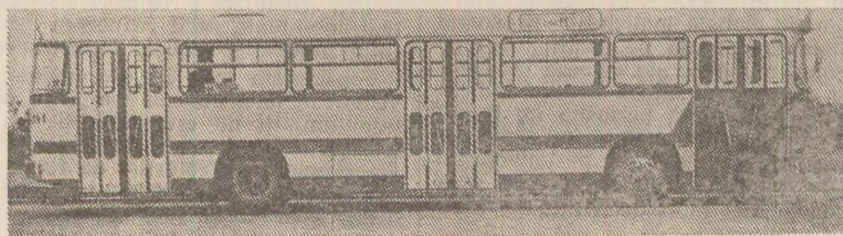
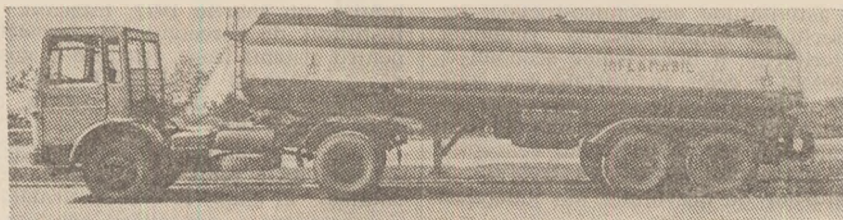
COOPERAREA întreprinderilor din acest sector cu firme din numeroase state îmbracă variate forme.

Astfel, cooperarea în producție pe subansamble este realizată cu întreprinderi ungare pentru producția de autobuze, cu firme bulgare în producția de autobetoniere și autotrenuri.

De asemenea, prin cooperare se realizează și o serie de produse

finite, cum sînt autovehiculele speciale — macarale pe pneuri, fabricate concomitent în România și Polonia, avînd șasiu românesc și partea de suprastructură poloneză. Cu firme din Bulgaria se realizează autobuze mijlocii, pentru care partea română livrează șasiul, iar partea bulgară caroseria.

Pentru parteneri din 5 țări (Cipru, Egipt, Indonezia, Portugalia, Sri Lanka) institutele de cercetări și proiectări românești au pro-



Produce moderne ale industriei românești de autovehicule

iectat linii de asamblare a autoturismelor ARO, adaptate necesităților și condițiilor de exploatare locale. Partenerul român asigură, în cadrul acestor forme de cooperare, atît subansamblele, cit și asistență tehnică în funcționare și instruirea personalului, consultanță economică și tehnică, fapt ce constituie o garanție pentru demararea cu succes a unor astfel de ample proiecte de dezvoltare industrială.

Corespunzător politicii economice a țărilor în curs de dezvoltare care încurajează prin legislații vamale adecvate acoperirea necesarului de autovehicule pe baza montajului local de piese și subansamble importate (C.K.D.-uri și S.K.D.-uri), prin întreprinderile „Autoexportimport” și „Autodacia” s-au realizat tranzacții pentru astfel de livrări, incluzînd la cerere și servicii ingineresti. Institutele de proiectări ale centralei cooperează, de asemenea, în cadrul unor teme de cercetare-dezvoltare cu parteneri externi privind perfecționarea unor subansamble-cheie

ale autovehiculelor, pentru adaptarea lor la evoluția exigențelor pieței internaționale privind consumul pe tona/km. fiabilitate, siguranța în exploatare, protecția împotriva poluării mediului etc.

În sfîrșit, trebuie amintită cooperarea industrială, inclusiv sub forma de societăți mixte de producție și comercializare, pentru realizarea de autoturisme de oraș cu firmele franceze Renault și Citroën.

Ofertă competitivă la TIB '78

STANDURILE în care expun cele 2 întreprinderi de comerț exterior de profil în cadrul actualei ediții a Tîrgului Internațional București sînt deosebit de semnificative pentru stadiul atins de țara noastră în dezvoltarea acestei subramuri a construcțiilor de mașini. Chiar și pentru specialiștii și partenerii externi care cunosc multe din exponate din cadrul celor pes-

C. MIRCESCU

(Continuare în pag. 24)

CONSIDERAȚII PRIVIND CONȚINUTUL UNUI INDICATOR AL OMOGENIZĂRII DEZVOLTĂRII TERITORIALE

REPARTIZAREA teritorială judicioasă a forțelor de producție, componentă hotărâtoare deopotrivă pentru sporirea eficienței economice și înfăptuirea unei egalități economice reale între toți membrii societății, pentru creșterea nivelului de trai, are loc potrivit unei concepții unitare a partidului nostru privind sistematizarea dezvoltării tuturor activităților economico-sociale de pe teritoriu. Implementarea rațională pe teritoriu a obiectivelor economice, îndeosebi a celor industriale, s-a concretizat în intensificarea procesului de omogenizare treptată a economiei naționale sub raport teritorial, concepție care presupune apropierea treptată a nivelurilor de dezvoltare ale județelor

UN INDICATOR FRECVENT utilizat în analiza procesului de apropiere a nivelurilor de dezvoltare ale județelor țării îl constituie decalajul dintre cel mai dezvoltat județ și cel mai puțin dezvoltat. În mod firesc se calculează decalajul existent (în diverse etape) în ceea ce privește volumul fondurilor fixe, numărul personalului în industrie la 1000 locuitori, producția globală industrială, producția globală industrială pe locuitor sau pe personal muncitor etc. Pe baza tabelelor care exprimă dinamica acestor indicatori pe o anumită perioadă (5, 10, 15 ani) se calculează evoluția (în speță reducerea) decalajului dintre nivelurile de dezvoltare ale județelor pe acea perioadă. Mai mult decât atât, pe baza datelor de prognoză se poate anticipa reducerea în perioada următoare a decalajelor în dezvoltarea teritorială, reducere care exprimă în mod implicit eficiența politicii generale de investiții în profil teritorial și eficiența utilizării resurselor materiale și umane la nivel unităților teritoriale ale țării.

Pentru a exemplifica această idee, în tabelul și fig. nr. 1 este prezentată reducerea preconizată a decalajului dintre județul cel mai dezvoltat și cel mai puțin dezvoltat în producția globală industrială și în producția globală industrială pe locuitor pentru cele 39 județe ale țării. Pe baza datelor utilizate în studiul „Dezvoltarea rețelei de localități”, din martie 1977, întocmit de Institutul de cercetare și proiectare pentru sistematizare, locuințe și gospodărie comunală (I.S.L.G.C.) au fost calculate aceste decalaje pentru anii 1975, 1980 și 1990.

În cazul producției globale industriale se constată o reducere deosebită a decalajelor în etapa 1975-1980, urmată de o continuare a diminuării acestora în anii următori. În ce privește producția globală industrială pe locuitor ea este influențată — la același ritm de creștere al producției globale industriale — de evoluția diferită a numărului de locuitori al județelor; în aceste condiții decalajele la producția globală industrială pe locuitor înregistrează o scădere în etapa 1975-1980, oferind în perioada următoare o reducere a lor chiar mai accentuată decât reducerea decalajului producției globale industriale.

Considerăm însă că, din punctul de vedere al unei analize complete, decalajul amintit nu este suficient pentru a caracteriza procesul de omogenizare, de apropiere a nivelurilor de dezvoltare ale județelor, intrucît nu ia în calcul decât două cifre: valoarea celui mai dezvoltat județ și valoarea celui mai puțin dezvoltat.

Indiferent de valorile celor 37 județe (valori cuprinse evident între cele două extreme), mărimea decalajului este practic aceeași. Decalajul este deci :

$$D = \text{MAX} / \text{MIN}$$

Tabelul nr. 1

Decalaje între județul cel mai dezvoltat și cel mai puțin dezvoltat în ce privește producția industrială	1975	1980	1985	1990
Decalajul producției globale industriale	21,22	6,53	5,71	4,70
Decalajul producției globale industriale pe locuitor	12,42	7,26	4,19	2,55

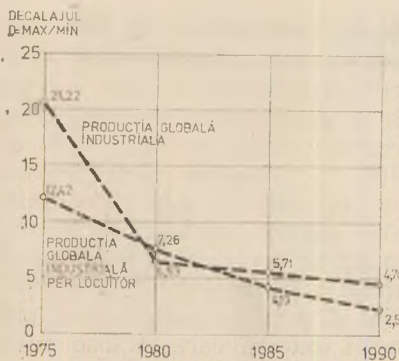


Fig. 1 : Decalajul producției globale industriale și cel al producției globale industriale pe locuitor la cele 39 județe (1975-1990)

Un exemplu de analiză a procesului de omogenizare a dezvoltării ne oferă R. Stroe¹⁾, atunci când împarte valorile diversilor indicatori ai dezvoltării (fonduri fixe, producția globală industrială, numărul personalului la 1000 locuitori etc.) în mărime absolută cât și relativă, ca indicatori „per capita”, în clase valorice și urmărește în etapele 1965-1970 și 1970-1975 numărul de județe care trec dintr-o clasă inferioară într-o clasă superioară. Sint date cuprinzătoare, agregate, care ilustrează mai sugestiv procesul de omogenizare a dezvoltării teritoriale.

¹⁾ Vezi R. Stroe, Dinamica omogenizării dezvoltării teritoriale, Studii și cercetări de calcul economic și cibernetica economică nr. 3/1977.

INTRUCÎT am ajuns la concluzia că decalajul nu este suficient pentru a caracteriza omogenizarea dezvoltării, ne propunem să evidențiem un indicator sintetic, global, care să exprime gradul de omogenizare al valorilor dezvoltării tuturor județelor și să ofere posibilități de comparație a gradului de omogenizare în diferite etape de dezvoltare și chiar raportat la indicatori diferiți.

Ne vom exemplifica intențiile cu ajutorul indicatorului producției globale industriale a județelor în 1975 (tabelul nr. 2). Este necesar să calculăm

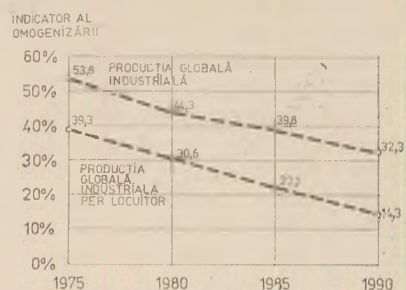


Fig. 2 : Omogenizarea producției globale industriale și a producției globale industriale pe locuitor la cele 39 județe (1975-1990)

abaterea valorilor producției tuturor județelor față de media pe țară, realizând apoi suma acestor abateri indiferent de semn; împărțind la numărul județelor, vom obține abaterea medie de la media aritmetică. Evident, această abatere medie va fi cu atât mai mare cu cât diferențele de valoare absolută sînt mai mari și va fi cu atât mai mică cu cât omogenitatea este mai mare. Pentru a transforma această abatere medie din mărime absolută în mărime relativă (pentru comparabilitate) este necesar să o raportăm la media aritmetică și să o exprimăm în procente (tabelul nr. 2).

$$\text{Indicatorul omogenizării} = \frac{6,6}{12,4} = 0,538 = 53,8\%$$

Considerăm că această valoare se poate interpreta astfel: în medie, valoarea producției globale industriale a unui județ se abate de la valoarea medie cu 53,8%. În calculul acestui indicator intră, în măsură egală, valorile tuturor județelor.

Valorile indicatorului de omogenizare calculate pentru anii 1980, 1985, 1990 pe baza datelor de prognoză utilizate în studiul I.S.L.G.C. menționat mai înainte, sînt 44,3% în 1980, 39,3% în 1985 și 32,3% în 1990. Deci, în medie, abaterea valorii unui județ de la valoarea medie va scădea de la 53,8% în 1975 la 32,3% în 1990. În mod similar au fost calculate valorile indicatorului omogenizării pentru producția globală industrială pe locuitor: 39,3% în 1975, 30,6% în 1980, 22,1% în 1985 și 14,3% în 1990.

Pe baza acestor date, ilustrate în figura nr. 2, se poate observa ca un prim element ce indicatorul omogenizării evidențiază o desfășurare mai

constantă a procesului de apropiere a nivelurilor de dezvoltare ale județelor decât cea pusă în evidență de valorile absolute ale decalajelor. Aceasta înseamnă că, chiar în perioada 1980-1990, procesul de omogenizare continuă cu

Tabelul nr. 2

Calculul abaterii medii în valoare absolută — miliarde lei

Județul	Producția globală industrială (1975)	Abaterca de la medie (12,4) în valoare absolută
Alba	8,1	4,3
Arad	11,5	0,9
Argeș	21,9	9,5
Bacău	16,3	3,9
Bihor	14,0	1,6
Bistrița-Năsăud	1,8	10,6
Botoșani	3,3	9,1
Brașov	34,2	25,8
Brăila	11,1	1,3
Buzău	9,0	3,4
Caraf-Severin	11,4	1,0
Cluj	20,3	7,9
Constanța	12,8	0,4
Covasna	3,4	9,0
Dimbovița	11,3	1,1
Dolj	18,0	5,6
Galați	25,4	13,0
Gorj	5,8	6,6
Harghita	6,5	5,9
Hunedoara	21,5	9,1
Ialomița	5,2	7,2
Iași	19,1	6,7
Ifov	7,4	5,0
Maramureș	7,9	4,5
Mehedinți	6,4	6,0
Mureș	11,1	4,7
Neamț	15,9	3,5
Olt	13,4	1,0
Prahova	32,2	19,8
Satu Mare	7,6	4,8
Sălaj	2,0	10,4
Sibiu	21,2	8,8
Suceava	9,9	2,5
Teleorman	6,9	5,5
Timiș	20,6	8,2
Tulcea	2,6	9,8
Vaslui	4,9	7,5
Vâlcea	5,6	6,8
Vrancea	4,2	8,2
TOTAL	483,7	260,9
MEDIA	12,4	6,6

formula noului indicator de omogenizare urmînd să fie de astă dată :

$$\frac{\sigma}{\bar{X}} = \frac{\sqrt{\sum (X - \bar{X})^2 / N}}{\bar{X}} (\%)$$

Întrucît în această formulă abaterile de la medie sînt luate la pătrat, cele care vor cîntări foarte mult vor fi abaterile mari. Deci, **gradul de omogenizare va fi cu atît mai ridicat cu cît vor fi mai puține abateri mari** (sau „extreme“, cum sînt de obicei numite în statistică).

În mod implicit, o asemenea reformulare a indicatorului de omogenizare prinde în calcul cu o pondere mai mare cele două valori limită, **deci este în parte și o măsură a decalajelor**. Avînd aceste proprietăți, indicatorul devine într-adevăr un indicator sintetic. Un alt avantaj al celei de a doua formulări a indicatorului de omogenizare este acela că se bazează pe o măsură statistică simplă și consacrată, abaterea standard (σ), măsură pentru calculul căreia există programe în orice centru de calcul. Formula folosită în programare pentru calculul abaterii standard este :

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (X^2)}{N} - \left(\frac{\sum X}{N}\right)^2}$$

care se obține prin tratare algebrică din relația :

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N}}$$

Indicatorul de omogenizare în cea de a doua formulare menționată este totodată mai „exigent“, adică mult mai sensibil la abateri mari de la medie. Pentru comparație, în figura 3 sînt prezentate valorile acestui indicator,

INDICATOR AL OMOGENIZĂRII

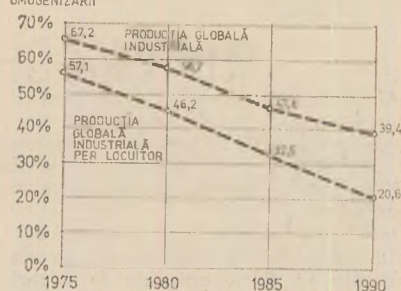


Fig. 3 : Indicator de omogenizare (în formularea a doua) a producției globale industriale și a producției globale industriale pe locuitor la cele 39 județe (1975—1990).

3 cu figura 4. Menționăm că în figura 3 s-au luat în calcul valorile producției globale industriale și producției globale industriale pe locuitor numai pentru cele 39 județe (fără municipiul București), în timp ce în figura 4 intră în calcul și valorile municipiului București. Automat rezultă valori mai mari ale indicatorului de omogenizare, deci abateri mai mari de la medie și implicit un grad mai scăzut de omogenizare.

Ținem să arătăm, de asemenea, că indicatorul de omogenizare în alternativa propusă oferă și posibilitatea comparării unor indicatori de dezvoltare foarte diferiți. De exemplu, pe baza unor reprezentări grafice se poate afirma că în 1975 gradul de omogenizare în teritoriu a numărului de personal la 1000 locuitori — 32,4% — a fost mai mare decît gradul de omogenizare a fondurilor fixe din industrie pe locuitor: 56,9% și mai mare decît gradul de omogenizare a producției globale industriale : 111,2%.

PRIN PREZENTAREA GRAFICĂ a valorilor indicatorului de omogenizare

intensitate prin apropierea nivelurilor de dezvoltare ale județelor de nivelul mediu, deci printr-o grupare a lor mai strînsă. Teoretic este posibilă o creștere a gradului de omogenizare a dezvoltării teritoriale, chiar dacă la un moment dat decalajul ($D=MAX/MIN$) rămîne în linii mari constant. A doua concluzie este aceea că indicatorul omogenizării astfel definit permite comparații între indicatorii diferiți ai dezvoltării, în acest caz între gradul de omogenizare al producției globale industriale și cel al producției globale industriale pe locuitor.

În definiția indicatorului de omogenizare propus, valorile fiecărui județ au intrat în calcul cu aceeași pondere, potrivit formulei :

$$\frac{\sum (X - \bar{X})}{NX} (\%)$$

unde: X este valoarea pentru fiecare județ a indicatorului utilizat ;

\bar{X} este media aritmetică a valorilor tuturor județelor ;

N — numărul județelor.

Credem însă că ar fi mai interesant să utilizăm ca bază de calcul măsura statistică a abaterii standard (σ):

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N}}$$

INDICATOR AL OMOGENIZĂRII

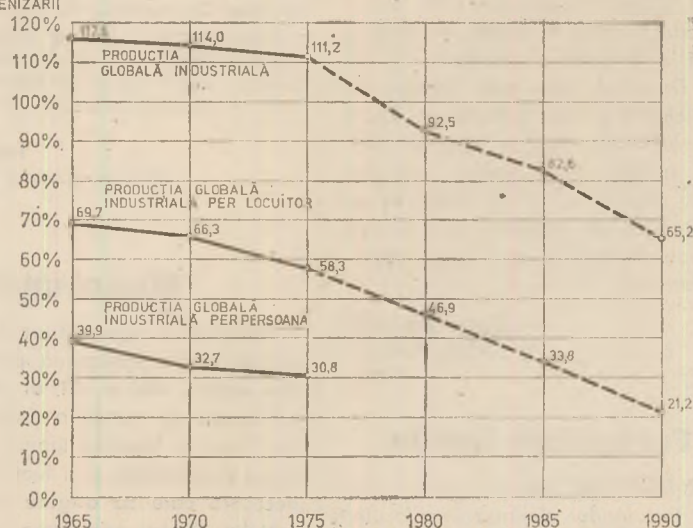


Fig. 4 : Omogenizarea producției globale industriale, a producției globale industriale pe locuitor și a producției globale industriale pe persoană (din număr total de personal), pe județe și municipiul București (1965—1990).

calculate pe baza aceluiași date care au fost folosite pentru calculul valorilor din figura 2 (ale indicatorului în prima formulare). Se poate vedea că în cea de a doua situație valorile sînt mai ridicate.

Modul în care indicatorul de omogenizare este influențat de valori extreme se poate vedea prin compararea figurii

în diferite etape se poate, deci, urmări direct dinamica procesului de omogenizare a dezvoltării teritoriale, accelerarea sau încetinirea sa, precum și corelarea diversilor indicatori ai dezvoltării pentru obținerea unei omogenizări optime.

dr. arh. Mircea ENACHE

Credite

ACOPERIREA diferențelor de preț și a diferențelor de cote de rabat comercial rezultate ca urmare a aplicării Decretelor nr. 394/1976, 3 și 200/1975 este o problemă de rezolvat pentru cooperativele meșteșugărești.

Indicațiile primite de cooperative la data reevaluării stocurilor au fost ca aceste diferențe să fie înregistrate în contabilitate în contul 494 – decontări din reevaluarea stocurilor. Sumele în cauză reprezintă însă imobilizări importante pentru cooperativele meșteșugărești, a căror acoperire este tot mai problematică dacă avem în vedere termenul de prescripție. Este adevărat că Banca Națională a creditat aceste diferențe cu dobândă curentă pînă la 25 martie 1978, cînd se considera că problema va fi rezolvată, însă nerealizîndu-se acest lucru s-a revenit și se continuă creditarea cu aceeași dobîndă pînă la noi dispozițiuni.

După opinia noastră rezolvarea acestei probleme nu mai poate fi aminată de către Ministerul Finanțelor. Se știe că în conformitate cu Normele metodologice nr. 1/1972 ale Băncii Naționale creditele pe termen scurt se acordă pe o perioadă maximă de un an. Retrăgîndu-se creditele, unitățile vor înregistra goluri de mijloace circulante îngreunîndu-se astfel activitatea economică-financiară a acestora.

Mircea NICOLAE

Cooperativa „Meșteșugarul” –
Mediaș

Carburanți

UNA din problemele cu care ne confruntăm în fiecare zi este raționalizarea consumurilor de carburanți prevăzute în anexa nr. 1 la Decretul nr. 620/1973.

Pentru a veni în sprijinul celor interesați propun forurilor în drept să emită instrucțiuni în legătură cu consumul de carburanți. De pildă, care este mecanismul în cazul cînd s-a depășit limita de 180 litri de benzină stabilită pe lună, iar posibilitatea de recuperare nu mai este posibilă? De asemenea, să fie comentat art. 36 din Decretul nr. 620, în sensul explicării detaliate a faptelor care atrag răspunderea materială.

Karol FRANTZ

contabil șef la S.M.A. Periam –
Timiș

Formalități inutile

FORMALITĂȚILE cerute pentru introducerea instalațiilor de apă în locuințe sînt în prezent greoaie, solicitînd multă pierdere de timp. Este necesară o cerere, o schiță a întregii locuințe, la care trebuie anexat actul de proprietate. După avizul de la „Domeniul public”, Direcția de arhitectură și sistematizare trebuie să elibereze o autorizație. La sistematizare, pe lângă actele menționate mai sus, a trebuit să aduc – în cazul meu – și actul de succesiune, plus o cerere semnată de toți moștenitorii. Urmează și alte formalități.

Este prea mult pentru dorința de a avea apă potabilă în locuință.

Marin NICOLAE

muncitor cazangiu la întreprinderea
„Vulcan”

ECOURI

Soluție

CA urmare a propunerii făcute în nr. 27 al „R.E.”, în nota intitulată „Simplificare”, vom sublinia că, potrivit pct. 70 din Normele metodologice privind contabilitatea unităților economice aprobate prin Ordinul M.F. nr. 595/1970, contabilitatea analitică a valorilor materiale se poate organiza după metoda operativ-contabilă (pe solduri), sau cantitativ-valorică (pe fișe de conturi analitice).

Metoda operativ-contabilă pentru materiale constă în ținerea la magazie a evidențelor cantitative a materialelor cu ajutorul fișelor (cod. 14.2.10), iar la contabilitate a evidenței valorice cu ajutorul fișelor de cont analitic pentru operații diverse (cod. 14.5.21). Pentru verificarea înregistrărilor efectuate în conturile de materiale și fișele de magazie, la sfîrșitul fiecărei luni se întocmește registrul stocurilor (cod. 14.2.14).

Metoda cantitativ-valorică pentru materiale constă în ținerea evidenței cantitative pe feluri de materiale la magazie cu ajutorul fișelor de magazie (cod. 14.2.10), iar la contabilitate a evidenței cantitativ-valorice cu ajutorul fișelor de cont analitice pentru valori materiale (cod. 14.2.33).

Unitățile economice pot utiliza pentru contabilitatea analitică a valorilor materiale una din cele două metode menționate, în funcție de specificul activității lor, fără aprobarea organului ierarhic superior și avizul Ministerului Finanțelor.

Propunerea cu privire la tipărirea fișei de magazie și cu „continuare” a fost reținută urmînd a fi analizată cu prilejul unei noi tipăriți a acestui formular.

Traian DUȚIA

director adjunct în Ministerul
Finanțelor

Mașini-unelte

ANALIZÎND cuprinsul articolului „Eforturi sporite pentru realizarea planului la mașini-unelte”, din nr. 21 al „R.E.”, colectivul nostru de muncă a revăzut graficele de livrare a pieselor turnate pentru mașinile de rectificat și a luat toate măsurile necesare care să asigure lichidarea restanțelor. Pentru asigurarea necesarului de piese eboșate, întîmpinăm însă multe greutăți datorită rămînelor în urmă a lucrărilor de investiții. Au fost luate însă măsuri de reorganizare a secției, măsuri care vor conduce la creșterea capacității de eboșare și la realizarea programului de piese eboșate pentru I.M.U.A.B.

Sîntem de acord cu cele propuse la punctele doi și trei, urmînd ca C.I.M.U.M.F.S. să dispună soluționarea problemei în cadrul turnătoriilor proprii, deoarece canti-

tatea de piese turnate pentru mașini-unelte la întreprinderea „23 August” se va diminua în anii următori, ca urmare a creșterii cantității de piese turnate pentru motoare.

Ștefan BUJOREANU

director în Centrala industrială de utilaj
tehnologic și material rulant

★

REFERINDU-NE la articolul „Eforturi sporite pentru realizarea planului la mașini-unelte” vă informăm că restanțele la motoarele de gabarit 132 se datoresc lipsei de carcase pentru motoarele electrice pe care le primim de la întreprinderea de fier Vlahița. Nerespectarea obligațiilor contractuale a înregistrat o restanță de cîteva mii de carcase care au afectat realizarea contractelor noastre la gabaritul menționat. Sperăm că întreprinderea Vlahița ne va trimite mai ritmic carcacele necesare.

Ioan MAROȘAN

director comercial la întreprinderea
„Electromotor” – Timișoara

★

INTREPRINDEREA noastră produce mașini-unelte cu ciclu lung de fabricație. Dacă se ia în considerație și faza de turnare a pieselor din fontă, la majoritatea produselor acest ciclu depășește 9–12 luni. Procesul de producție este reglementat pe tot acest interval de un grafic director, în care se specifică termenul și durata de realizare a fiecărei faze la fiecare tip de mașină din plan. Este o situație deosebit de neplăcută, nedorită de nimeni, dacă pe parcursul ciclului de fabricație se constată că trebuie făcute modificări în derularea normală a lucrărilor. De multe ori însă, datorită neobținerii unor piese din colaborare sau din import, unele produse nu pot fi finalizate. În asemenea cazuri, prin măsuri deosebite, se urgencează realizarea unor alte tipodimensiuni de mașini-unelte, prevăzute în plan la termenele imediat următoare. Așa a fost cazul mașinilor de găurit radiale menționate în articolul din „R.E.”, care au fost lansate în fabricație la termenele prevăzute după care s-au executat fazele de turnare și de prelucrări metalice. Cu toate demersurile făcute, s-a constatat însă pe parcurs că nu se pot obține la timpul prevăzut niște rulmenți de precizie din import.

Cauza acestor dereglări rezidă în faptul că la produsele cu ciclu lung de fabricație, derularea planului de aprovizionare se făcea în paralel cu execuția.

Prin măsurile inițiate de conducerea de partid și de stat, care reglementează lansarea și contractarea producției pe anii 1979–1980 cu o mai mare anticipație, socotim că în cea mai mare parte fenomenele negative sesizate în material vor putea fi evitate.

E. MARGINEAN

director la întreprinderea
„Infrățire” – Oradea

PREMISE ȘI EFECTE ALE FLUXULUI CONTINUU PROIECTARE — EXECUȚIE

PERIOADA SCURTĂ ce a trecut de la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 28 septembrie a.c. a fost marcată de intense acțiuni, desfășurate la județe cu participarea cadrelor de conducere și a specialiștilor din ministere și centrale, pentru clarificarea problemelor și stabilirea măsurilor capabile să asigure îndeplinirea indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu în legătură cu punerea în funcțiune a obiectivelor de investiții programate pe acest an.

Rămănerile în urmă pe care unele ramuri industriale le înregistrau la acest capitol în pragul ultimului trimestru s-au datorat, în parte, și furnizării cu întârziere a documentațiilor de execuție către șantiere și către uzinele constructoare de echipament tehnologic.

O serie de platforme ale metalurgiei se află într-o situație comparativ mai bună; planul pe 9 luni a fost îndeplinit de către cea mai mare parte a unităților de construcții-montaj ale ministerului de resort, iar la lucrările aflate în antrepriza Ministerului Construcțiilor Industriale el a fost realizat în proporție de 101,9% (79,4% din sarcina anuală).

Acțiunile întreprinse din timp au determinat, în această ramură, o considerabil mai bună pregătire a investițiilor din 1979. Dintre unitățile de proiectare ale Ministerului Industriei Metalurgice, Institutul pentru proiectări de secții și uzine metalurgice — IPROMET — a reușit ca printr-un complex de măsuri vizând buna folosire a capacității, să realizeze în termene scurte proiecte cu soluții tehnice eficiente sub raportul economiei de investiții, de valută, de materiale. În semestrul I, **productivitatea pe un lucrător al institutului a depășit cu 20 de procente nivelul planificat**; ca efect direct, din cele 1173 de proiecte livrate beneficiarilor (mai mult cu 3 la sută față de numărul programat și cu 39 la sută față de perioada corespunzătoare din anul trecut), **1140 au fost predate înainte de termen, în medie cu 34 de zile, oferind executanților posibilități mai bune de a le studia, de a se pregăti, de a se aproviziona în vederea realizării lucrărilor de construcții și a utilajelor.**

Din experiența acumulată în acest sens de către IPROMET se desprind unele elemente profitabile și altor institute.

Reglarea operativă a activității prin plan

ÎN FORMULA „CLASICĂ” a planului intern de proiectare, succesiunea fazelor, a specialităților ține de o logică adecvată decalării totale între elaborarea documentației și execuția obiectivului. Cum însă — în condițiile ritmului nostru de dezvoltare — economia de timp, exprimată în **condensarea ciclului total al investiției**, reprezintă un factor de eficiență (inclusiv prin prima posibilității de a aplica tehnologii „la zi”), consiliul oamenilor muncii din institut a imprimat o concepție nouă activității de pregătire și lansare a planului, în ideea realizării unui **flux continuu proiectare-execuție**, astfel reglat încât să creeze șantierele și uzinelor nu perturbări, ci înlesniri.

Astfel, programarea detaliilor de execuție pentru construcții-montaj se face în **ordinea necesară șantiereleor**, convenită cu conducerile unităților de antrepriză prin graficele de livrare a documentației. Încă de la începutul ciclului de proiectare pentru fiecare obiectiv se întocmesc fișele tehnice pentru comanda utilajelor și echipamentelor de serie sau de catalog și a

celor din import, precum și specificațiile necesare aprovizionării executanților cu tablă, profile, țevi și alte materiale ce trebuie comandate din timp. În plan sînt lansate cu prioritate utilajele și construcțiile metalice de mare complexitate, cu cicluri lungi de fabricație și cu tonaje importante, precum și halele sau alte obiecte pentru care există documentație de proiectare tip sau refolosibilă. Se evită, în acest mod, situațiile încă frecvente la alte investiții, cînd executantul primește detalii într-o ordine necorespunzătoare celei tehnologice (de pildă, cele pentru structură înaintea celor pentru fundații) și înregistrează, de aceea, întreruperi în lucru.

Deosebit de interesantă este formula introdusă la IPROMET, de a înlocui planul trimestrial intern (defalcare mai mult sau mai puțin mecanică a volumului anual, bazată pe o apreciere insuficient fundamentată a capacității necesare), cu un **plan glisant, în care lucrările sînt lansate continuu**, pe măsura terminării celor precedente de către colectivele respective. Practica a demonstrat că efectele sînt foarte pozitive: se asigură continuitate în activitatea de proiectare, cu o încărcare deplină și uniformă pentru personalul de concepție (ingineri), de execuție (proiectanți, desenatori) și auxiliari (ediție) și cu cicluri normale pentru fiecare lucrare (elaborarea unor proiecte durînd mai mult de 3 luni).

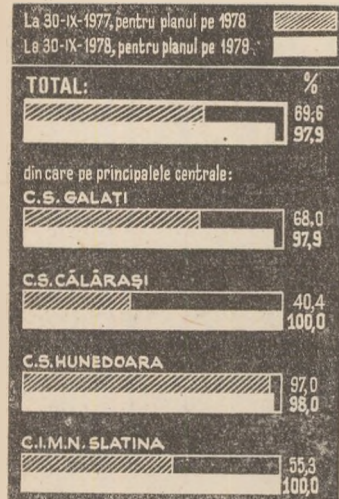
S-au creat, totodată, premisele unei mai bune coordonări între specialități, prin instituirea obligației de a se apela, pentru consultare și viză, la grupele tehnologice — însărcinate să îmbine toate specialitățile într-un ansamblu tehnologic bine ordonat, capabil să răspundă optim necesităților de execuție și de exploatare. **Insemnătatea primordială dată părții tehnologice a proiectului**, față de cele de construcții, instalații etc., este de natură să consolideze, în gîndirea proiectanților, imperativul unei **funcționalități maxime cu costuri minime**, imperativul de a elimina tot ce este inutil.

Ar fi exagerat să afirmăm că nu se mai întîmplă abateri de la această regulă, că nu se mai lucrează în grabă la ultimele desene ale unui proiect înregistrat ca predat intern, că documentațiile (anexe tehnice, cereri și avizări de oferte, studii comparative etc.) necesare contractării utilajelor din import sînt întotdeauna gata la timp, că pentru fiecare proiect terminat, coordonatorul general respectiv se preocupă să-l livreze imediat beneficiarului. Accidente mai sînt, dar ele nu alterează eficiența și viabilitatea **mecanismului**. Termenele interne (de la începutul anului pînă acum, circa 5000) se respectă cu strictețe. Măsura stabilită de adunarea generală a oamenilor muncii cu două luni în urmă — inventarierea și lansarea în planul pe trimestrul III a tuturor detaliilor de execuție încă neîntocmite pentru obiectivele cu termene de punere în funcțiune în 1979 — a dat mai mult decît rezultatul scontat: se lucrează acum la **ultimele proiecte aferente planului de investiții al metalurgiei pe anul viitor (reprezentînd circa 2% din valoarea contractată de IPROMET pentru 1979) și la o bună parte din cele pentru 1980.**

„Mai bine”, condiție pentru „mai repede”

ÎN MEDIE LUNARĂ se economisesc 86000 ore medii convenționale de proiectare, utilizîndu-se — în proporție de peste 37 la sută din valoarea de investiție a lucrărilor — proiecte tip, directive și refolosibile. De regulă acestea se bazează pe soluții cu grad ridicat de tehnicitate și economicitate; iar cînd sînt

■ Un salt considerabil mărește gradul de asigurare cu docu-



Coordonate cifrice ale eficienței

mențații a planului de investiții al Ministerului Industriei Metalurgice pe anul următor, la lucrările încredințate IPROMET (vezi graficul).

■ Detaliile de execuție elaborate în primele 9 luni din acest an corespund unei valori de construcții-montaj cu 59,7% mai mare decât în perioada corespunzătoare din 1977. În același interval au fost proiectate în concepție proprie un volum de 63 200 t utilaje tehnologice, cu 64,2% mai mult decât în primele 3 trimestre ale anului trecut.

■ La investițiile proiectate de IPROMET în acest an, peste 90% din instalațiile și utilajele tehnologice sînt concepute în institut și urmează a fi fabricate de către industria noastră. Numai în primele 9 luni s-a obținut, în acest

fel, o reducere a necesarului de import echivalentă cu peste 50 milioane de lei valută.

■ Dezvoltarea activității de inginerie tehnologică și ridicarea nivelului ei calitativ sînt ilustrate prin soluțiile de înaltă eficiență economică aplicate la: furnalul nr. 6 de la Galați, de 3 500 mc (2,5 mil. t fontă/an) și oțelăria cu convertizoare de la Călărași (3,6 mil. t oțel/an), cu utilaje și instalații de mare productivitate, proiectate în institut; mașini de scos, introdus și omogenizare, folosite în depozitele de minereu, cărbune și coals; cuptoare rotative pentru var și dolomită; o fabrică de aglomerare, cu benzi totalizînd o suprafață de 50 mii mp etc.

■ Comparativ cu tehnologiile aplicate anterior, soluțiile mai eficiente introduse în proiectele elaborate în sem. I. 1978 asigură o economie anuală de 43 000 t com-

bustibil convențional și 182 mil. kWh energie electrică. Se remarcă în acest sens instalațiile de stingere uscată a coalsului de la Combinatul siderurgic Galați, ca și cele de epurare a gazelor arse de la cuptoarele electrice de 50 și 100 t (în prezent se află în studiu recuperarea căldurii fizice a acestor gaze).

■ La detaliile de execuție pentru lucrări de construcții-montaj elaborate în prima jumătate a anului s-au obținut, față de lucrări similare, importante reduceri de consumuri pentru principalele materiale:

	cantitate	% din an-gajamentul pe 1978
metal în construcții	7300 t	73
țevi și cond. pt. instalații	1700 t	68
sîna c.f.	260 t	52
ciment	6800 t	68
cherestoaie	620 mc	62
cabluri electrice de forță	32 km	64

depășite sub acest aspect, se selecționează elementele ce pot fi păstrate într-o concepție îmbunătățită.

Specificul tehnologic, de amplasament, gamele de capacități și alte condiții specifice ale investițiilor în metalurgie, în industria refractarelor și abrazivelor determină totuși o proporție ridicată a proiectelor unicat. **Orientîndu-se strict după indicațiile date de secretarul general al partidului încă acum doi ani la consfăturile de lucru cu proiectanții, ea și cu numeroase prilejuri ulterioare, lucrătorii din IPROMET promovează susținut, în aceste proiecte, soluții mereu ameliorate sub aspectul economicității.** A trebuit, desigur, să fie combătută și înfrîntă mentalitatea celor care, sub pretextul termenelor presante, renunțau la aprofundarea calculelor și practicau rezerve mult acoperitoare; li s-a demonstrat că de fapt, în felul acesta ajung la irosirea de timp, prin refacerea documentației respinse la avizarea internă sau exterioară.

Disciplinarea și raționalizarea concepției ingineresti în sensul primatului eficienței a fost obținută prin elaborarea unor măsuri-cadru privind soluțiile tehnice cu caracter obligatoriu ce se aplică la întocmirea proiectelor. Structurate în măsuri cu caracter general și măsuri specifice pe categorii de obiecte (furnale, turnătorii, oțelării, cocserii, fabrici de aglomerare, de refractare, abrazive, produse cărbunoase, secții de forjă și tratamente termice, ateliere pentru prelucrări mecanice, construcții metalice și montaj de utilaje, sculării), ele dau indicații precise privind reducerea înălțimii halelor la strictul necesar din punct de vedere tehnologic sau la limita gabaritelor podurilor rulante, eliminarea spațiilor inutile dintre elementele de închidere și stîlpii halelor, amplasarea în aer liber a unor utilaje sau secții tehnologice, eliminarea încălzirii și izolării termice la spațiile ce adăpostesc procese tehnologice calde, pozarea conductelor tehnologice la sol sau pe construcții existente, evitarea tunelurilor pentru trasee tehnologice prin pozarea cablurilor direct în teren etc. Pornind de la o investigație amănunțită a nevoilor reale din exploatare, au fost raționalizate numărul și capacitatea podurilor rulante, obținîndu-se o dimensionare mai economică a structurilor de rezistență și posibilități sporite de realizare a acestora din beton armat prefabricat.

Practic, în cîmpul de manevră al creativității, obținerea sectorului posibilităților exagerări a însemnat o deschidere simultană spre nou-înțeles ca o competiție cu propriile performanțe anterioare. Iată, spre exemplificare, una singură dintre dimensiunile acestui nou: **peste 36 500 tone de metal economisite** la construcțiile, utilajele și instalațiile proiectate de la începutul anului. Numai în primul semestru, prin reducerea volumelor de construcții-montaj față de proiectele similare din trecut, s-a obținut o reducere a fondurilor de investiții de 620 milioane de lei — cu 24 la sută mai mult decât prevedea angajamentul pe întregul an.

Valorificarea superioară a muncii de creație

CU UN RAPORT între cadrele cu pregătire superioară și cele medii de 1:1,67 (și chiar spre 1:1,3, în cazul specialităților tehnologice), institutul a fost confruntat cu problema folosirii cit mai

judicioase a capacității personalului ingineresc prin dispensarea lui de activitățile de rutină. O primă și bătătorită cale este aceea de a ridica permanent calificarea personalului mediu (proiectanți, desenatori), care să nu mai aibă nevoie de dădăceală în munca la planșetă. A doua cale a fost furnizată de facilitățile calculului electronic. Cu o dotare încă modestă, dar exploatată rațional, în două schimburi, stația de calcul a IPROMET (la care fac frecvent apel și alte institute) creează ea însăși și rezolvă o paletă tot mai largă de nevoi ale proiectării moderne. Etapei inițiale — trecerea pe calculator a întocmirii devizelor — i-a urmat elaborarea unor programe de calcul ingineresc din ce în ce mai complicate (însoțite, în unele cazuri, și de realizarea desenelor cu ajutorul calculatorului), care oferă dimensiunile optime pentru diverse sarcini și ipoteze de încărcare. Despre implementarea sistemului vorbește de la sine faptul că inginerilor li s-a interzis să folosească rigla la calcule pentru care pot recurge la biblioteca de programe a institutului. Economia de muncă este uriașă, crește fiabilitatea soluțiilor, se atenuează considerabil riscul supradimensionărilor.

S-au creat astfel condiții nu numai pentru lărgirea asistenței tehnice la șantiere, pentru participarea corpului ingineresc la probe și reglaje (peste 7 000 de ore lunar), dar și pentru **valorificarea superioară a muncii de concepție.** Cu sprijinul Academiei „Ștefan Gheorghiu” s-a inițiat activitatea de proiectare a organizării producției pentru obiectivele mari. Au fost abordate teme de cercetare (de exemplu, echipamente în concepție proprie pentru furnale, convertizoare, depozite de cărbuni). Pe baza unor reușite de pînă acum s-a stabilit obiectivul de a mări aportul institutului la exportul de concepție, în care sens IPROMET participă la tratative pentru exporturi complexe în mai multe țări.

x

CONSILIUL OAMENILOR MUNCII și-a accentuat intervenția în creșterea eficienței muncii de proiectare. **Analizele în C.O.M. se axează pe probleme majore legate de folosirea capacității** (situația acoperirii cu documentația a investițiilor pe principalele platforme; calificarea și perfecționarea cadrelor; normele de muncă în acord global etc.). Notele de comandă și proiectele de execuție — prezentate în mai multe variante — sînt avizate în biroul executiv, cu participarea coordonatorilor generali și a șefilor grupelor de proiectare, ceea ce prilejuiește rezolvarea operativă și competentă a unor probleme tehnice complexe, promovarea celor mai eficiente soluții. S-a introdus urmărirea prin calculator a rezultatelor activității de proiectare (situația statistică, pe secții, a unor indicatori fizici interni — volum de investiții, de utilaje, suprafețe proiectate, consum de construcții metalice, beton, piloți, cabluri etc.) — sistem informațional ce îngăduie o analiză concretă și adoptarea operativă a măsurilor de reglare.

La ora actuală, în institut se lucrează la note de comandă și proiecte de execuție pentru 1980, se elaborează grafice pentru studiile de fundamentare și proiectele unor investiții din cîmpul următor. Se profilează contururile viitoare ale metalurgiei românești, ramură de bază pentru dezvoltarea economică a țării în ritmurile stabilite de partid.

Dorin CONSTANTINESCU

IMPERATIVUL ADAPTĂRII RAPIDE LA EXIGENȚELE COMPETITIVITĂȚII

— *Reflecții asupra unor decalaje între ritmul de evoluție al realităților economice și cel al noțiunilor științifice* —

UNA DIN TRĂSĂTURILE ESENȚIALE ale epocii noastre care adesea este mai puțin sesizată — așa cum nu este remarcat nici faptul că parcurgem perpetuu împreună cu pământul mișcarea de revoluție în jurul soarelui cu o viteză de 30 km pe secundă — este continua accelerare a ritmului schimbărilor. Industria produce mai multe bunuri, schimbă mai repede sortimentele, se modifică mai rapid gusturile, preferințele consumatorilor, pe piața mondială se accelerează schimburile, se destramă fluxuri vechi și se constituie altele noi, practic se succed în ritmuri necunoscute în trecut crize de materii prime, de energie, crize monetare și financiare, se complică interdependențele economice dintre state. Viteza cu care se modifică tabloul vieții economice a statelor și al lumii începe să constituie obiect de profundă preocupare pentru politica și teoria economico-socială. Transformările, în dinamica lor accelerată, devin obiect de studiu pentru cercetarea economică, aflată în fața unor fenomene ce nu mai pot fi nici interpretate cu ajutorul cunoștințelor clasice de specialitate și — mai ales — nici soluționate prin remediile vechi. Această depreciere a soluțiilor decurge, în bună măsură, din faptul că nu au fost luate în seamă, la timp, și cercetate atent **consecințele economice ale actualului tip de creștere economică a lumii capitaliste, ale intrării țărilor în curs de dezvoltare în circuitul economic mondial și pe un plan mai larg ale accelerării ritmului schimbării în viața contemporană, că știința economică — la fel ca orice domeniu al științei — rămâne în urma vieții și ajunge să nu mai reflecte corect specificul realităților economico-sociale.**

Prefaceri esențiale în caracteristicile și structurile economiei

ADESEORI, imaginea pe care ne-o facem despre dificultățile cu care se confruntă economia lumii azi, despre soluțiile acestora, este tributară concepțiilor clasice, noțiunilor, categoriilor, indicatorilor etc. Or instrumentarul economic oglindește încă realități complet diferite datînd din perioada de pînă la mijlocul secolului nostru, el fiind conceput pe baza acelor realități*.

Însăși conceptele „clasice“ ale economiei socialiste s-au constituit într-o anumită perioadă istorică în care condițiile dezvoltării economiei naționale și situația economică a lumii, gradul de interdependență economică dintre state erau substanțial diferite de cele de azi. Iată, bunăoară, ce s-a petrecut în țara noastră. La

„Trebuie să înțelegem că nu este suficient să repetăm unele teze elaborate cîndva. Trebuie să ținem seama că în orice știință, cu atît mai mult în științele sociale, economice, este necesar să ținem pasul cu schimbările ce au loc pe plan național și pe plan internațional. Numai așa vom putea elabora în mod corespunzător atît linia de dezvoltare economică-socială, cit și linia politică generală, în concordanță cu cerințele vieții, ale progresului“.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Cuvîntare cu prilejul conferinței titlului de Doctor în științe politice și Doctor în economie).

începutul anului 1977 producția globală industrială a României era de 23 de ori mai mare decît în 1950, producția globală agricolă de 3,4 ori mai mare, volumul investițiilor era de 24 ori mai mare, volumul comerțului exterior era de 22 de ori mai mare, iar venitul național de 11 ori mai mare. Față de același an, 1950, numărul de produse și sortimente realizate de industria noastră a crescut de la cîteva mii la milioane și sute de milioane. Maturizarea dezvoltării forțelor de producție, impetuosul lor avînt în toate zonele țării, accelerarea ritmului creșterii, diversificarea producției și sporirea ponderii schimburilor economice internaționale, ridicarea nivelului de trai și de cultură al maselor, amploarea procesului de urbanizare și modernizare a zonelor rurale — au marcat **prefaceri esențiale în caracteristicile și structurile economice**, au dus la adîncirea interdependențelor dintre industrie și celelalte ramuri — agricultură, transporturi, comunicații, construcții etc., a interdependențelor dintre viața economică și cea social-culturală.

Trebuie să subliniem faptul că a fost **depus un imens efort, în special în perioada de după Congresul al IX-lea al P.C.R., pentru perfecționarea modului de concepere și organizare a economiei**, efort de concepere și de trecere la făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate, a fost efectuată reforma împărțirii administrativ teritoriale pentru a impulsiona dezvoltarea forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, au fost create centralele economice, au fost adoptate numeroase legi menite să așeze relațiile din economie pe baze raționale, sînt continuu adoptate măsuri de modernizare a structurilor economiei naționale, de îmbunătățire a funcționalității aparatului productiv. În aceste condiții în care politica economică este continuu preocupată de ceea ce este nou, de grija de a face ca economia românească să devină tot mai modernă și eficientă, în care conducerea de partid elaborează documente de înalt nivel teoretic, care generalizează noile realități economice și politice — oferind astfel un strălucit exemplu științei — este pe deplin întemeiată critica pe care secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** o aduce științelor economice. Menținerea unor concepte și instrumente economice care nu mai reflectă în suficientă măsură realitățile noi în ceea ce au ele radical modificat conduce la situația că știința economică întîmpină unele greutăți în a oferi soluții apte să rezolve operativ problemele care apar în economia modernă, să răspundă exigențelor de competitivitate. Pentru comparație ne putem referi la fizică, știință care a progresat rapid prin noile cuceriri ale cunoașterii în domeniile micro și macrocosmosului, pe care le-a integrat într-o concepție superioară despre lumea fizică, pe baza căreia a descoperit legități noi ce conduc la soluționarea unor probleme de utilizare a noi energii, a unor probleme esențiale în comunicații, transporturi etc. etc. Economia și-a îmbogățit dimensiunile cunoașterii prin discipline de ramură, prin utilizarea instrumentarului matematic (dar

* Alvin Toffler, analizînd în lucrarea sa „Ecospasmul“, prezența și cauzele crizelor economice din țările capitaliste face un aspru rechizitoriu teoriilor economice arătînd că ele tratează economia ca și cum ea ar fi ermetic separată de sistemul social și de rapida sa evoluție în materie de valori, de gusturi, de comportament, de structuri familiale, de forme de organizare, de adîncirea dependențelor economice dintre state, etc. Economistii caută soluții numai în evantaiul abstracțiilor cuantificabile pe care le-au inventat cu zece de ani în urmă, dar realitatea care se schimbă în mod tot mai alert nu se lasă modelată pe baza vechilor remedii întrucît e radical diferită.

oricît de perfecționat ar fi instrumentarul, dacă se bazează pe premise și concepte vechi, nu poate aduce soluții noi). Ea nu a ajuns însă la o integrare a cunoștințelor noi despre realitatea imediată, la o generalizare a acestora în concepte noi și, apoi, la adaptarea instrumentarului economic și a mecanismului economic la exigențele prezentului și viitorului. S-ar putea spune fără nici o exagerare că economia socialistă **nu a acordat suficientă importanță** principiilor de bază, **fundamentelor umaniste ale sistemului economico-social** ai cărui făuritori sintem, că ea nu și-a perfecționat în suficientă măsură instrumentarul, în funcție de aceasta. **Înțelegerea sensului schimbărilor este esențială pentru înnoirea teoriei economice**, proces atît de stringent necesar pentru sporirea contribuției acesteia la găsirea unor soluții de adaptare continuă a aparatului productiv al țării la exigențele economico-sociale impuse de finalitatea sistemului socialist și la exigențele și restricțiile ce decurg din necesitatea de a fi competitiv pe plan mondial.

Într-o lume în care economia a devenit de o mare complexitate, într-o lume în care ritmul creșterii economice în sine, expansiunea cantitativă nu mai sînt suficiente pentru a asigura competitivitatea și totodată într-o lume în care politicile economice ale statelor urmăresc să stimuleze specializarea, producerea de bunuri de înaltă calitate, perfecționate în ritm rapid, o serie de adevăruri consacrate ale economiei politice au ajuns să se perimeze și să apară ca simple prejudecăți. Iar prejudecățile — cum se știe au efecte nocive în orice domeniu.

Tocmai pentru că viața, practica o iau înaintea teoriei, se și impun măsuri organizatorice menite să înlătore neconcordanțele ce apar între exigențele noi și modul vechi de organizare a economiei. În acest sens trebuie înțelese și recente măsuri de perfecționare a mecanismului economiei, adoptate din inițiativa președintelui României — tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — care răspund tocmai necesității de a adapta aparatul productiv, mecanismul economic la cerințele prezentului, la exigențele și restricțiile ce decurg din accentuarea competiției economice mondiale, din tot mai strinsele interdependențe ce se creează între economiile tuturor statelor lumii. Totodată, perfecționarea mecanismului economic urmărește să asigure o corelație mai justă a organizării economiei planificate, unitare, cu procesul de adîncire a democrației economice. Așa cum sublinia președintele țării noastre „**Măsurile de perfecționare a conducerii și planificării pornesc de la principiul imbinării dirijării unitare, pe baza planului național unic, a activității de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate cu autonomia economico-financiară a unităților administrative și de producție, cu principiul autoconducerii muncitorești, cu autogestiunea întreprinderilor**”.

Prejudecăți spulberate de exigențele competitivității

ÎN ACEST ARTICOL ne-am propus să trecem succint în revistă efectele unor schimbări produse în economie, să reflectăm asupra lor, asupra modului cum acestea se confruntă cu unele idei preconcepționate despre fenomenele economice. Un autor francez se referea recent la faptul că siderurgia țării sale se baza de 150 de ani pe două prejudecăți — prioritatea sa în cadrul industriei și creșterea continuă a capacităților sale. Azi aceste prejudecăți au fost spulberate: siderurgia, în fel ca alte sectoare de producție — încălziminte sau ordinatoare, are o **preocupare vitală: să fie competitiv pe plan mondial**, să se specializeze în produse de cea mai înaltă calitate și tehnicitate. Industriile de viito solicită mai multă materie cenușie, capacitate organiza-

torică și inovațională pentru a putea valorifica superior materiile prime și energia ce devin tot mai scumpe.

În trecut (și în oarecare măsură se continuă încă) evaluarea gradului de dezvoltare industrială a unei țări lua drept criterii cantitatea de oțel, sodă, ciment produsă, consumul de energie electrică în industrie. Aceste evaluări au devenit astăzi cel puțin unilaterale. Ele sînt înlocuite prin — sau alăturate unor — analize cantitative mai complexe referitoare la sortimente, se raportează valoarea tonei importate la cea exportată, iar dinamica consumului de energie nu se mai raportează la locurile de muncă, ci la dinamica venitului național — ceea ce contează este nu numai ce se produce și cît se produce ci mai ales cu ce cheltuieli, cu ce randament, cu ce consumuri se obțin produsele, ce competitivitate au pe piața mondială. Sînt elemente de calitate care au devenit în condițiile actuale adevărate restricții în stabilirea oportunității sau nonoportunității realizării unor anumite produse sau obiective industriale. Criza de materii prime și energie, preocupările pentru protecția mediului natural au introdus restricții și exigențe noi. Tendințele de miniaturizare a produselor, de creștere a durabilității lor, tendințele de a se promova tehnologii care nu poluează natura, devin din ce în ce mai evidente. Tocmai de aceea se cer înlăturate criteriile de judecată perimate, unele prejudecăți economice care dacă sînt încă luate în considerare pot conduce la soluții eronate, contrare exigențelor noi de competitivitate.

Omogenitatea tradițională a ramurilor devine tot mai... neomogenă

ÎN ACESTE CONDIȚII ne putem întreba dacă nu cumva menținerea unor noțiuni ca industrie grea, industrie ușoară, etc. a unor indicatori pur cantitativi nu exercită în anumite direcții efecte de frînare a noului, a afirmării tendințelor noi. Parametrii cantitativi și producția unor utilaje tind să se mențină ridicai și pentru că multă vreme s-a folosit indicatorul producție globală care favorizează aceasta. Așa cum sublinia președintele Nicolae Ceaușescu „**Renunțarea la valoarea producției globale ca indice principal de planificare economico-socială are drept scop o clarificare de ordin principal în concepția de planificare și în activitatea practică, înlăturarea stărilor de lucruri care duceau la aprecierea rezultatelor de producție nu pe baza a ceea ce s-a creat nou, ca rezultat al muncii vii, ci a calculării consumului material, a consumului de muncă trecută**”.

Diversificarea economiei, trecerea de la omogenitatea tradițională a ramurilor la eterogenitatea industrială constituie unul din procesele fundamentale ale epocii noastre. Însăși împărțirea economiei pe ramuri de activitate, încadrarea unei întreprinderi într-o ramură sau alta, devin tot mai dificil de realizat în condițiile actuale cînd granițele dintre ramuri devin tot mai permeabile. Ramurile tradiționale nu mai au caracteristicile de altă dată. Industria grea, constructoare de mașini — prin tradiție producătoare de bunuri de investiții produce în prezent tot mai mult bunuri de consum — electrocasnice, automobile etc., etc. Industria ușoară nu mai corespunde nici ea vechii accepțiuni, producînd bunuri de investiții, pentru cerințe social culturale etc. Agricultură la nivelul de dotare tehnică și chimizare, la nivelul actual de integrare și organizare, întrunește tot mai multe atribute industriale.

** Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 23 III — 1978. Ed. politică, pag. 8

*** Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 23 III 1978, Ed. politică, p. 14-15

O dovadă în plus a faptului că modul de definire a ramurilor economiei nu mai corespunde realităților este și aceea că în practică s-au căutat și găsit unele soluții de remediere a acestei deficiențe. Astfel, în calculul creării venitului național sistemul de clasificare a ramurilor nu mai ia drept unitate de bază întreprinderea întrucât într-o întreprindere contribuie la producerea valorii noi 2—3 sau mai multe ramuri. De asemenea, variația intensă a nomenclatorului organizațional din economie decurge adesea din necesitatea de adaptare la schimbări.

Dimensiunile funcțiilor productive ale întreprinderii moderne

O SCRUTARE ATENTĂ a tabloului vieții economice impune o adevărată chemare la regândirea conceptelor, categoriilor, noțiunilor economice, cu care operăm în cercetarea economică. Imaginea pe care o avem despre **funcțiile producției și ale unităților productive** are o foarte mare importanță teoretică și mai ales practică; de aceea este necesar să ne întrebăm: aceasta nu este tributară și ea unor prejudecăți?

În trecut, când unitățile productive realizau un nomenclator redus de produse, dispuneau de un număr relativ mic de **destinatari, cunoscuți**, problemele planificării și ale dimensionării sortimentale a produselor erau simple atât pentru nivelul microeconomic, cât și la nivele mai înalte, departament, minister etc. Astăzi, bunăoară, o unitate constructoare de mașini — cu producție de bunuri de investiții și bunuri de consum este pusă, din ce în ce mai stringent, în situația de a cunoaște direct cererea solvabilă probabilă de pe piața internă și tendințele și caracteristicile pieței externe.

Pentru cunoașterea pieței externe recurgerea la studiile institutelor de specialitate — deși necesară — nu mai este suficientă întrucât gama de sortimente similare de pe piață este deosebit de variată, iar particularitățile zonale, conjuncturale, gradul de saturație al piețelor cu produsele respective sau similare sînt lucruri ce se cer atent investigate pentru a putea aprecia corect șansele și locurile unde se poate pătrunde cu produsele respective, cînd este posibil aceasta, întrucît situația se modifică continuu, pentru a se adapta la cerințele competitivității și pentru a putea astfel asigura contractarea din timp a produselor.

Unitatea productivă din zilele noastre trebuie deci să cunoască îndeaproape, direct, să dispună de un număr mult mai mare de informații pe baza cărora să poată adopta decizii corecte. Informația devine azi o „materie primă“ de prim ordin. Deci funcția productivă a întreprinderii se impune stringent completată cu o funcție de marketing. Pentru construcția de mașini și chiar alte ramuri un rol tot mai important în capacitatea de penetrare și de menținere pe piața mondială joacă modul în care asigură operativ și calitativ service-ul. Continuitatea relației dintre producător și beneficiar este o trăsătură nouă a vieții economice. Prin asigurarea cu piese de schimb, cu know how etc. întreprinderea producătoare își sporește și perpetuează șansele de penetrare și mai ales de continuitate pe piața mondială. Și cît de temeinic sînt oare constituite în practică instrumentele de direcționare a activității în acest sens, ce indicatori specifici există în acest scop, în ce măsură controlul se desfășoară asupra acestor obiective?

O întreprindere oricît de modern ar fi dotată din punct de vedere tehnic, oricît de calificat i-ar fi personalul, etc. devine un nonsens economic dacă produsele ei nu au desfacere asigurată. O atare întreprindere nu numai că nu creează venit național, nu contribuie la creșterea avuției naționale, ci din contra, consumă din

substanța utilă a societății. Acest adevăr indubitabil a fost demonstrat încă de Marx în „Capitalul“ referindu-se la dublul caracter al muncii concretizată în marfă. Problema recunoașterii utilității sociale a mărfii dobîndește dimensiuni și mai ample în prezent, în condițiile accelerării ritmului progresului tehnico-științific el evoluției cererii și ca atare al înnoirii producției. Și tocmai din acest punct de vedere informațiile de piață capătă un rol hotărîtor în orientarea producției către cerere, în asigurarea adaptării ei continue și rapide la condițiile acestei cereri, astfel încît întreprinderea să rămînă permanent un organism economic viabil, eficient.

Accelerarea ritmului în care se succed schimbările în viața economică, îndeosebi pe piața mondială face necesară crearea unui reflex de adaptare al unităților producătoare la aceste fluctuații și exigențe, utilizarea măsurilor de perfecționare a mecanismului economic pentru realizarea unei planificări care să permită acordarea continuă a planului cu schimbările intervenite chiar și în decursul îndeplinirii prevederilor sale. Poate că ar fi **necesar ca în condițiile generale ale respectării disciplinei de plan să se aibă în vedere un anumit coeficient de risc la schimbare** (diferit de la domeniul la domeniu) care să permită producătorilor ca la cererea și în acord cu beneficiarii prevăzuți să **poată modifica unele sortimente și produse în decursul îndeplinirii planului**. Aceasta ar fi de natură să sporească nu numai posibilitatea unităților de adaptare la cerințele pieței ci și responsabilitatea acestora față de îndeplinirea sarcinilor, față de interesele economiei.

Funcția productivă propriu zisă a întreprinderii moderne trebuie deci judicios cuplată, integrată, cu funcțiile de marketing, service, relații cu piața, funcții de a căror îndeplinire depinde însuși destinul, rostul producției în zilele noastre. Stabilirea producției — cantitate, calitate, sortimente —, realizarea parametrilor tehnico-economici și financiari, vînzarea produselor depind tot mai mult de prospețimea și veridicitatea informațiilor pe baza cărora se adoptă deciziile, de calitatea service-ului, de competența acelor ce acordă asistența tehnică. Oricît ar fi de mari performanțele tehnice și organizatorice ale întreprinderii, sau **parametrii calitativi și de productivitate ai produselor, aceștia pot fi diminuați pînă la anihilare dacă produsele respective nu sînt cerute și nu pot fi vindute!**

Creșterea productivității în industrie poate fi compromisă în transporturi

IMAGINEA despre întreprinderea productivă și despre locul ei în ansamblul societății se cere corectată cu aspectele referitoare la **gradul de integrare al acesteia în mediul economic și social, național și mondial**. În ultimul pătrar de veac interdependențele dintre unitățile productive au crescut și s-au diversificat enorm. De la un număr de cîțiva furnizori și tot atîția beneficiari în cazul unei întreprinderi s-a ajuns la sute, mii și zeci de mii. Dacă ținem seama și de creșterea numărului unităților productive și de ritmul de înnoire al produselor ne dăm seama că pentru contractarea materialelor necesare și a producției realizate unitatea are nevoie de o cantitate uriașă de informații referitoare la furnizorii potențiali interni, la cei externi, pentru a-i alege pe cei mai potriviți din punct de vedere al calității și sortimentului produselor, dar și al apropierii de unitatea respectivă în scopul reducerii cheltuielilor de transport. **Complexitatea problemelor de aprovizionare-desfacere ce decurge din adîncirea continuă a interdependențelor economice** dintre unitățile productive **impune întărirea răspunderii acestora în procesul încheierii contractelor și al îndeplinirii corecte a prevederilor lor**. Între tră-

săturile noi ale tabloului economic al zilelor noastre un loc aparte îl ocupă adâncirea dependențelor unităților producătoare față de cele de transport și comerciale. **Sporul de productivitate realizat în procesul de producție poate fi pierdut dacă durata și condițiile transportului nu mențin ritmul. Același lucru este valabil și pentru comerț. Dacă nu corespund cerințelor reale ale pieței, dacă produsele nu ajung acolo unde și când sînt cerute,** — oricît de corespunzătoare din punct de vedere calitativ — **devin nevandabile** immobilizînd fonduri, sporind cheltuielile societății pentru depozitare, întreținere, transporturi noi, etc. De aici decurge necesitatea unei mai intense corelări a nivelului de dezvoltare și de modernizare a industriei cu transporturile și comerțul, necesitatea perfecționării cointeresării tuturor factorilor care concură la realizarea finală a produselor.

Printre problemele care astăzi se pun într-o lumină nouă în economie figurează pe prim plan cele referitoare la utilizarea judicioasă a materiilor prime, materialelor, energiei. În acest domeniu se elaborează politici și strategii naționale de diversificare a surselor de energie, de cercetare a unor surse noi, de economisire a celor existente, de modificare a ponderii hidrocarburilor în sursele de energie, programe de economisire și reciclare a materialelor etc., etc. O tendință izvorîtă din restricțiile referitoare la materiile prime este și aceea de schimbare a imaginii despre parametrii de durabilitate ai produselor. Se impune a fi mai **judicios corelată, atunci cînd este cazul, legătura dintre parametrii durabilității și ritmul de înnoire al cererii pe piață.** În loc de a fabrica produse din ce în ce mai greu de reparat, apare necesară preocuparea pentru produse transformabile, adaptabile, reparabile. Îar în privința unor bunuri de consum pentru piața internă, apare necesitatea și raționalitatea certă a creșterii durabilității lor. Bunăoară — un exemplu minor dar nu lipsit de sens — creșterea durabilității la ciorapii pentru femei — la care schimbările modei sînt nesemnificative — ar conduce la economii de fire sintetice realizate din zeci și sute de tone de hidrocarburi. Unele mari firme mondiale se ocupă de realizarea unor mașini și aparate multifuncționale, mai durabile, și își dezvoltă aparatul necesar pentru serviciile de întreținere. În serviciile respective sînt folosite cadrele de specialitate care devin disponibile prin introducerea automatizării în procesele productive. Această tendință spre creșterea optimă a durabilității produselor corespunde din plin și exigențelor și finalităților economiei socialiste preocupată de realizarea de economii de materii prime, de valori materiale, de economii de muncă omenească.

Programul de dezvoltare a serviciilor către populație adoptat în țara noastră este merit tocmai să diversifice și să amplifice serviciile de tot felul pentru a putea răspunde cît mai bine exigențelor vieții economico-sociale. În dotarea unităților de servicii se pot folosi și unele utilaje ale căror performanțe tehnologice nu mai corespund exigențelor de productivitate din industrie, dar care pot fi exploatate cu folos în aceste domenii, de recondiționare, reparare, readaptare etc.

Variante de concepere mai rațională și mai eficientă a unităților productive

DIVERSIFICAREA ECONOMIEI, marea eterogenitate a unităților productive, tendințele de reciclare a produselor, crizele de materii prime, restricțiile pieței mondiale aduc în prim planul economiei aspectele **conceperii cît mai raționale și eficiente a unităților pro-**

ductive — în toate dimensiunile lor economice. Rațiunea de a fi a unităților productive din zilele noastre este aceea de a realiza **un raport cît mai bun între cantitatea de substanță și energie ce intră în producție și cea care se regăsește în produsele finale, un raport mai bun între materiile prime și materiale utilizate, tehnica, tehnologia, consumul de materie cenușie pe de o parte și rezultatele producției, concretizate în produse competitive și în menținerea calității mediului natural.**

„Revista economică“ a publicat un ciclu de articole și dezbateri consacrate prezentării unei ipoteze de organizare a unităților productive pe baze diferite de cele de pînă acum și care ar corespunde într-o măsură mai mare noilor exigențe de economisire și valorificare superioară a materiilor prime și energiei. Este o **ipoteză asupra modalităților de concepere și organizare a proceselor de producție cu finalități multiple, denumită „proces circular activ“.** Proces activ în sensul de proces urmărind să respecte lanțurile biologice normale, să antreneze, să activeze și să transforme în produse utile toate elementele componente ale materiilor prime și materialelor intrate în procesul respectiv de producție, realizîndu-se în afară de produsele considerate inițial finale și alte produse ce pot alimenta procesele ulterioare sau răspunde unor variate necesități ale practicii, evitîndu-se în cît mai mare măsură pierderile prin deșeuri sau ieșirile de așa-numite produse secundare (denumire improprie care diminuează considerabil interesul față de ele) evitîndu-se alterarea mediului, depozitari și transporturi costisitoare, în vederea unei eventuale prelucrări, distanțate în timp și spațiu. A fost denumit proces circular spre a-l diferenția de procesul linear de producție (materii prime — produse finale — deșeuri) în sensul că atrage în circuit și recirculează valorile materiale, că generează noi produse, noi materiale care sînt refoșosite în același proces de producție sau intră direct în fluxul productiv al țării. Discuțiile asupra acestei ipoteze, asupra implicațiilor pe care le-ar avea extinderea ei în economie atît în privința economisirii resurselor, a valorificării lor superioare, cît și prin impactul pe care îl are asupra modului de a concepe specializarea, asupra perfecționării indicatorilor și mecanismului economic, asupra păstrării mediului natural, continuă în paginile revistei; în acest articol ne-am mărginit numai să semnalăm posibile direcții de adaptare a aparatului productiv la exigențele vieții economice contemporane. Cîte idei, ipoteze ar mai trebui luate în discuție...

Întrucît procesul de accelerare a schimbărilor cere, **asa cum ne învața președintele Nicolae Ceaușescu, o manieră de a gîndi pe termen lung** din partea maselor largi care dobîndesc tot mai multe atribute de homo oeconomicus — prin calitățile lor de proprietari, producători și beneficiari ai progresului economic, **funcția socio-educativă** a economiei și în favoarea economiei crește. Pentru economiștii din aparatul economic, pentru cercetători, pentru toți oamenii muncii devine tot mai stringent ca pe măsură ce evenimentele se succed mai repede, în loc să caute soluții improvizate, de moment, să **dispună de strategii alternative pentru adaptarea rapidă la condițiile competitivității economiei mondiale.**

dr. Maria D. POPEȘCU

6 decenii de la făurirea statului național unitar român

Economia românească unitară —
expresie a unor necesități obiective
și aspirații profunde

CU TOATE PIEDICILE CARE I-AU FOST IMPUSE, industria Transilvaniei a continuat să graviteze spre România, legăturile economice cu România constituind și în primul deceniu al secolului al XX-lea o problemă vitală pentru progresul industriei Transilvaniei. Întreaga burghezie transilvăneană, dar îndeosebi cea industrială, fără deosebire de naționalitate, înclina spre relații normale, vamale și de schimb, cu România, considerându-le ca o condiție esențială pentru obținerea unui progres economic pe măsura posibilităților reale și de valorificare a resurselor naturale ale Transilvaniei. În extinderea acestor schimburi erau interesate atât burghezia românească, cât și cea săsească și maghiară. Interesul economic a constituit și cauza luărilor de poziții repetate pentru reluarea și largirea relațiilor cu România.

În condițiile create de noua convenție, balanța comerțului României cu Austro-Ungaria a cunoscut între anii 1891—1908, o creștere permanentă, apropiindu-se mult de nivelul mediu al anilor 1876—1886. Astfel, în anul 1906, importul României din Austro-Ungaria a fost de 119 milioane lei, față de 141 milioane lei în medie în anii 1876—1886 și numai 51 milioane lei, media anilor 1886—1890¹³⁾. Exportul a înregistrat și el o importanță creșterea, reprezentând în medie în anii 1892—1906 suma de 45 milioane lei. Din exportul României Austro-Ungariei îi revenea în medie în anii 1892—1906 14 la sută. Cu toate acestea, nivelul comerțului s-a menținut mult sub posibilități. Urmările războiului vamal se înălțau cu mare greutate.

În condițiile create de noua convenție, s-a accentuat interdependența economiilor Transilvaniei și a României, fapt ce a pus cu și mai multă stringență necesitatea largirii și diversificării schimbului dintre ele. În aceste împrejurări au fost aduse îmbunătățiri Convenției comerciale din anul 1893.

La 23 aprilie 1909 s-a încheiat un tratat adițional la Convenția comercială din anul 1893, care a largit gama de produse industriale și agricole care se bucurau de înlesniri sau scutiri vamale la exportul în România. Măsurile luate începând din anul 1891 au creat condiții mai favorabile și au avut ca efect imediat largirea și diversificarea schimbului de produse dintre Transilvania și România.

Camera de comerț și industrie din Timișoara aprecia ca fiind de o importanță deosebită faptul că fabricile de fier din Hunedoara, din Reșița — Anina și întreprinderile metalurgice și de laminare din Brașov se află în apropiere de granița cu România. Fabrica din Vlăhița care prelucra minereul din Lueța, precum și fabrica din Cugir desfășeau o parte importantă din produsele lor în România. Întreprinderile de prelucrare a fierului din Sebeș și Băneii Mari, produceau unelte destinate României. Fabrici de mașini din Brașov aveau afacerile lor principale în România. Se exportau de aici produse din cupru și cazane. Din Transilvania se exportau în România importante cantități de cărbune. Bazinul carbonifer din Valea Jiului aproviziona economia românească, căile ferate și orașele cu cărbune, combustibil încă de la deschiderea exploataților, cu o intensitate mai mare în a doua jumătate a secolului al XIX-lea¹⁴⁾. Minele de cărbuni din Chepeț, comitatul Trei Scaune, au exportat în România în anul 1884 o cantitate de 121 mii chintale de cărbune, iar în anul 1885 peste 136 mii¹⁵⁾.

Cărbunile livrat României era destinat aprovizionării liniilor: Tirgu Jiu — Filiași, Craiova — Calafat, Piatra — Corabia, Cotere — Turnu Măgurele, Turnu Severin — Chitila, Predeal — Chitila și pentru acoperirea necesarului de combustibil în București și toate orașele mari de pe traseu, inclusiv pentru industrie. Cantitatea totală de cărbune livrat era de peste 80 mii tone. Mari cantități de țiței se importau din România pentru rafinările din Transilvania. Din Transilvania se desfășeau în România o gamă variată de produse chimice.

Legăturile economice cu România au constituit, din cele mai vechi timpuri, pentru comitatele Mureș, Odoerhei, Ciuc și Trei Scaune o condiție fundamentală a progresului lor economic. Legătura cu piața românească era determinată de faptul că

din tradiție, produsele meșteșugărești din această regiune se desfășeau în Țara Românească și Moldova. Articole ceramice, mobilă, chimicale, ape minerale și alte mărfuri, luau drumul spre piețele românești de unde se importa lână, ceară, porumb și alte produse necesare industriei și aprovizionării populației. Fabrica textilă din Sfintu Gheorghe, cea mai importantă întreprindere de acest fel din secuime, avea principala piață de desfacere în România.

La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea s-a pornit de către autoritățile locale, o acțiune generală pentru ridicarea economică a acestei regiuni cunoscută sub denumirea de „acțiune secuiască”, iar în comitate s-au creat comisii industriale. Un loc important în măsurile preconizate îl ocupa dezvoltarea legăturilor economice cu România. Această orientare a fost exprimată și cu prilejul congresului secolului ce a avut loc la Tușnad în anul 1902, care a considerat ca fiind de o deosebită importanță dezvoltarea relațiilor economice cu România. Congresul a subliniat că dezvoltarea industriei este condiționată de piețele de desfacere din răsărit și mai ales din România¹⁶⁾. Se propunea ca industria din zonele locuite de secuime să se dezvolte potrivit nevoilor pieței românești și să se realizeze navigabilitatea Oltului ca mijloc ieftin de transport.

Rolul căilor ferate în ușurarea și amplificarea schimbului

UN ROL ÎNSEMNAT în ușurarea traficului de mărfuri industriale și agricole și de materii prime între teritoriile românești de pe ambele versante ale Carpaților l-au avut căile ferate. Construirea liniilor ferate din Transilvania și din România a fost astfel concepută încât să se poată face legătura dintre ele la punctele principale de trecere. Liniile marginale ale căilor ferate ajungeau în ambele țări de obicei la trecătorile tradiționale prin care s-a făcut secole de-a rindul schimbul de produse și de activități între teritoriile românești.

Joncțiunea liniilor ferate din Transilvania și România prin Orșova — Virciorova în anul 1879 și Brașov — Predeal în anul 1882, a avut o mare importanță și s-a bucurat de aprecierea cercurilor economice din Transilvania. Totodată s-a dezvoltat o largă inițiativă pentru realizarea joncțiunii liniilor ferate și în alte locuri. În motivarea necesității construirii căilor ferate de interes local, un loc principal l-a ocupat străduința de a ușura schimbul de mărfuri între Transilvania și România. Astfel, pornind de la faptul că rentabilitatea liniei ferate Vințul de Jos — Sibiu — Turnu Roșu a crescut ca urmare a deschiderii legăturii cu România, comitetul administrativ al comitatului Sibiu solicită, în anul 1910, transformarea liniei în cale ferată principală, cu regim de tren accelerat. În cerere se arată că „deoarece în urma convenției încheiate se așteaptă la o creștere rapidă a comerțului cu România, linia poate deveni o arteră principală a comerțului spre București și Marea Neagră, fiind și cea mai ieftină linie din Transilvania”¹⁷⁾. Paralel se construia în România linia Călimănești — Turnu Roșu, asigurând astfel legătura acestor linii ferate. Calea ferată din Valea Izei în lungime de 215 km trebuia să facă legătura dintre Transilvania și Bucovina. Se sublinia importanța acestei linii și pentru importul de cereale din România.

În memoriul comunității orașului Petroșani, înaintat în anul 1890 ministrului comerțului, se cerea construirea liniei Petroșani — Surduc — Tirgu Jiu, motivând aceasta cu faptul că „Valea Jiului care dispune de un bogat bazin carbonifer, exportă anual spre Predeal 20 mii tone de cărbune în România. Cantitatea ce va mai crește în viitor. Prin construirea liniei mai sus-menționate, transportul cărbunelui spre România s-ar ieftini. Legarea în acest punct a căilor ferate din Transilvania cu

dr. Iosif I. ADAM

cercetător principal la Arhivele Statului

(Continuare în pag. 24)

Prima parte a articolului a apărut în nr. 40 din 6 octombrie 1978.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

MILITIND cu ardoare pentru formarea statului național român unitar și independent, socialiștii români au promovat cu consecvență principiul **respectului unității și independenței tuturor națiunilor**, s-au ridicat cu vehemență împotriva politicii marilor puteri de violare și sugrumare a popoarelor. Cotidianul „Drepturile omului” din 11 septembrie 1885 scria astfel : „Adevărul, tristul adevăr este că puternicii stăpînitori ai lumii se joacă de-a mingea cu micile popoare, că harta Europei se modelează, se preface, se reformează după cum le convine celor cițiva arbitri ai omenirii”. Este surprins aici cu claritate un anume sens al politicii externe promovate de mari puteri, al unei politici bazate pe forță, expansiuni și cuceriri teritoriale pe seama statelor mici. Poziția principială în problema relațiilor din viața internațională vădea însușirea de către socialiștii români a tezei revoluționare potrivit căreia proletariatul are misiunea istorică de a lichida nu numai asupra omului de către om, ci și asupra unor state, a unor națiuni de către alte state și națiuni. Social-democrația, scria C. Dobrogeanu-Gherea în 1911, „care luptă împotriva oricărei nedreptăți, oricărei apăsări și robirii a omului prin om, luptă și cu cea din urmă energie împotriva tuturor banditismelor politice din societatea capitalistă, împotriva tuturor acaparărilor naționale, luptă pentru liberarea națiunilor de sub jugul străin”¹⁾. Solidaritatea cu lupta de eliberare socială și națională a popoarelor de pretutindeni constituie o permanență a concepției socialiștilor români despre relațiile internaționale.

O asemenea viziune se întemeiază pe ideea că națiunea este o categorie istorică obiectivă, firească în evoluția omenirii, iar respectarea drepturilor tuturor națiunilor la unitate și independență o condiție esențială pentru colaborarea lor fructuoasă, pentru ca fiecare dintre ele să-și aducă contribuția la propășirea generală a lumii. „Internaționalismul socialiștilor, scria ziarul „România muncitoare” din 16-23 septembrie 1907, departe de a nega națiunile, presupune, dimpotrivă, libera lor

UNITATEA ȘI INDEPENDENȚA NAȚIONALĂ, ȚEL DINTOTDEAUNA AL GÎNDIRII MUNCITOREȘTI DIN ROMÂNIA (III)

Înrățirea tricolorului cu drapelul luptei pentru dezrobire socială

dezvoltare”. În același sens, la Congresul P.S.D.R. din ianuarie 1910 se sublinia : „Noi voim să se păstreze independența fiecărei națiuni, căci altfel nici nu s-ar putea stabili adevăratele legături trainice între popoare, în care fiecare națiune să aducă tributul propriu de cultură în concertul civilizației omeniești”. În anii unor grele încercări pentru multe popoare, cind mari puteri urmăreau să-și mențină sau să-și extindă dominația teritorială, M. Gheorghiu-Bujor sublinia cu deosebită vigoare rolul patriilor în viața popoarelor. „Patriile, arăta el în 1916, sint cadre naturale și istorice de dezvoltare a popoarelor. În aceste cadre s-a întemeiat pentru fiecare națiune o existență proprie, cu tradițiile ei, cu viața ei sufletească, cu idealurile ei, cu civilizația ei, element prețios și indispensabil în concertul civilizației generale... patriile sint necesare... numai înăuntrul acestor

cadre popoarele și-ar putea dezvolta în voie pe deplin toată originalitatea și toată puterea lor de creațiune. Acesta e unul – evident, nu singurul din motivele pentru care social-democrația se ridică împotriva ciuntirii țărilor constituite, împotriva fringerii popoarelor în bucăți, împotriva suprimării vieții naționale a popoarelor”. Concluzionind el arată că social-democrația „a proclamat întotdeauna dreptul imprescriptibil și inviolabil al tuturor națiunilor la viață liberă și integrală”²⁾. Iată dar condamnate cu vehemență de către socialiștii români atentatele la adresa dreptului legitim al națiunilor la viață liberă și independentă.

Larga solidaritate cu lupta tuturor popoarelor împotriva dominației străine, pentru emanciparea națională și socială, care ocupă un loc de seamă în tradițiile internaționaliste ale mișcării muncitorești și socialiștilor din țara noastră, decurge din tradițiile revoluționare ale poporului nostru care secole de-a rândul a fost victima unor nenumărate agresiuni externe, urmărind jefuirea bogățiilor și împilarea lui. „Poporul român – scria „Lumea nouă” din 9 aprilie 1899 – care în cursul vremii a avut de suferit atita de pe urma asupra din afară și dinăuntru, nu poate să nu resimțită profunda simpatie pentru un popor care, împins de desperare și provocat, ia armele în mîini și preferă o moarte vie decît o viață moartă”. De asemenea, revista „Vitorul social” din mai-iunie 1913 susținea, în spiritul concepției revoluționare, „războaiele de liberare, războaiele cotropitorilor împotriva cotropitorilor, războaiele civile sau revoluțiile pe care le-ar face clasele subjugate și împilate împotriva împilatorilor”.

Consecvenții concepției lor înaintate, socialiștii români s-au pronunțat cu fermitate pentru apărarea și întregirea patriei, pentru unirea Transilvaniei cu România ca o expresie a necesității obiective de întregire a teritoriului românesc. Pornind de la faptul că poporul român a fost secole de-a rândul victima cuceririlor străine și că în condițiile în care începuse lupta între

FIȘE

IDEI
CONTEMPORANE

CORELAȚIA
DINTRE
INFRASTRUCTURA,
STRUCTURA ȘI
SUPRASTRUCTURA
SOCIAȚII
SOCIALE
DIN ROMÂNIA
ÎN CONDIȚIILE
REVOLUȚIEI
ȘTIINȚIFICE
ȘI TEHNICE

EDITURA POLITICĂ

● Prin intermediul prestigioasei sale colecții „Idei contemporane”, sub titlul „Corelația dintre infrastructura, structura și suprastructura societății socialiste din România, în condițiile

revoluției științifice și tehnice”, Editura politică oferă un volum-dezbateri asupra multiplelor schimbări și implicații pe care le generează revoluția științifică și tehnică în actuala etapă de dezvoltare a societății socialiste românești. Elaborată sub egida Academiei R.S.R., a Academiei de Științe Sociale și Politice și a Academiei „Ștefan Gheorghiu”, lucrarea cuprinde un important număr de comunicări care, prin aria lor tematică largă ca și prin substanța investigațiilor, evidențiază elemente de originalitate și conferă mesajului informativ un caracter eficient.

Se impun atenției studii consacrate raporturilor dintre industrializare și structura economică a României în condițiile revoluției științifice și tehnice contemporane, consacrate importanței factorului învățămînt în înfăptuirea revoluției științifice și tehnice în țara noastră sau studii care pun în evidență influența revoluției științifice și tehnice pe direcția adîncirii și perfecționării

democratismului socialist. Alte comunicări privesc locul legislației în promovarea progresului tehnic, implicațiile etice ale revoluției științifice și tehnice, influența revoluției științifice și tehnice asupra rolului opiniei publice în viața internațională. Toate aduc argumente în favoarea ideii centrale a acestui volum, și anume că, în condițiile revoluției științifice și tehnice contemporane, corelația dintre infrastructura, structura și suprastructura societății noastre socialiste dobindește noi și însemnate valențe calitative.

Prin ținuta sa științifică și bogăția informațională, volumul se adresează în egală măsură specialiștilor și publicului larg, relevîndu-se ca un virtual instrument de lucru.

Structura mecanismului economic

● În articolul Șuşcinost, structura i aktualnie problemi soverşenstvovania hoziaistvennogo mehanizma (Esența, structura și

problemele actuale ale perfecționării mecanismului economic), apărut în revista EKONOMICESKIE NAUKI, nr. 8/1978, prof. dr. L. Abalkin prezintă, printre altele, elementele mecanismului economic în modul următor: formele de organizare ale producției sociale; structura și metodele de conducere a economiei; formele legăturilor existente în economia națională (în particular, relațiile și legăturile de finanțe-credit, legăturile economice dintre întreprinderile productive, uniunile și complexele teritoriale); stimulentele și pirghiile economice (preț, beneficii, retribuții, fond de stimulare ș.a.); forme și metode juridice de reglementare; factorii psiho-sociali de influențare a producției. Structural, în opinia sa, mecanismul economic ar cuprinde: latura socială a organizării forțelor de producție; relațiile economico-organizatorice; formele suprastructurale (politice, juridice, socio-psihologice) apropiate de relațiile de producție.

puterile imperialiste pentru reimpărțirea lumii o parte a teritoriului României continua să se afle sub dominația străină, în primul număr din 1913 al revistei „Viitorul social” se arată că pentru țara noastră se impune „conservarea teritoriului neacaparât, iar pe de altă parte... liberarea teritoriilor care i-au fost cucerite de ceilalți”. Socialiștii români s-au situat cu fermitate împotriva politicii de cucerire a unor state de către altele, s-au manifestat ca adversari hotărâți ai politicii războinice imperialiste. „Cind se ridică cu vehemență și ardoarea sa cunoscută împotriva planurilor cuceritoare ale statelor mari, împotriva colonialismului și imperialismului țărilor capitaliste, socialismul — scria M. Gheorghiu-Bujor în 1916 — nu se pune numai din punct de vedere strict de clasă al proletariatului, ci alături de acesta și întemeiat pe aceasta, apără și principiul mare de libertate a tuturor națiunilor ce alcătuiesc omenirea”.

Specialiștii și-au exprimat convingerea despre statornicirea unui nou tip de relații internaționale. Ziarul „Lumea nouă” din 19 septembrie 1899 scria astfel: „Evoluția sigură a omenirii îi conduce pașii către acea vreme cind nu vor mai fi clase cu interese potrivnice, deci luptă de clase, în sinul aceleiași națiuni și cind națiunile vor conlucra frățeste — neîncetînd de a exista ca națiuni — pentru propășirea lor, pentru o cit mai bună stare materială, morală, juridică etc., a întregii omeniri”. (sbl. n.) Exprimînd cu claritate concepția socialiștilor despre locul și rolul națiunii în condițiile desființării claselor exploataatoare, ziarul subliniază, în continuare: „Și de parte de a face din omenire o singură națiune, de a desființa națiunile, după cum ni se pune în sarcină, națiunile vor continua să existe libere, pașnice, dezvoltîndu-se fiecare conform geniului ei, conform împrejurărilor climatice și naturale în care se află, dezvoltîndu-și fiecare națiune a parte limba și libertatea sa, artele sale, lărgind și îmbogățind fiecare domeniul științei etc. etc.”. Socialiștii români au promovat, deci, cu consecvență concepția, con-

firmată de istorie și care-și păstrează actualitatea, despre națiune ca factor de propulsare a progresului fiecărui popor și al omenirii în ansamblu. Totodată, ei au formulat ideea făuririi în viitor a unui nou tip de relații în viața internațională, întemeiate pe participarea liberă a tuturor popoarelor la organizarea și desfășurarea lor. Ziarul „România muncitoare” din 16—23 septembrie 1907 scria astfel: „Tendința noastră către o apropiere intimă a tuturor popoarelor n-are să se indeplinească decît atunci cind din jocul liber al relațiilor și schimburilor permanente fiecare popor va participa la crearea acestei lumi viitoare”.

O trăsătură distinctivă a gândirii socialiște o constituie strînsa împletire a idealului unității și independenței naționale cu cel al realizării dreptății sociale, al asigurării unor largi libertăți democratice pentru masele muncitoare și al făuririi societății socialiste. Revista „Dacia viitoare” din 1 aprilie 1883 scria: „împreună cu despotismul umililor al străinului vom asvirli și despotismul nerușinat al burgheziei. Iar revista „Emanciparea” din mai 1883 sublinia: „Voi Dacia, dar nu Dacia cămătăruului, Dacia proprietarului, Dacia patrie a stăpîniților și a stăpînitorilor. Nu voi ca după ce vom sfărîma robia străină să înființăm robia românească. Nu. Trebuie să scriem pe steagurile care vor trece munții libertate și frăție...”. Ziarul „Adevărul” din 10 noiembrie 1919 arată că este necesară „eliberarea socială a întregii națiuni române”. Strînsa împletire a ideilor de libertate națională și socială și voința fermă a socialiștilor de a lupta pentru realizarea lor integrală au fost exprimate cu deosebită claritate de T. Albani care sublinia: „Unirea a făcut-o poporul, dar acest popor, în majoritate muncitor, avea două năzuințe: eliberarea națională și dezrobirea socială... în mîntea lui aceste idealuri se contopeau, formînd o singură credință”. Înfrățirea tricolorului cu drapelul luptei, conchidea T. Albani, dovedea că socialiștii își înțeleg misiunea pe care destinul istoric le-o conferea.

Realizarea dezideratului unității naționale era asociat cu cel al unirii forțelor proletare, a partidelor socialiste din toate ținuturile românești în vederea desfășurării cu succes a luptei pentru transformarea democratică a societății, pentru trecerea la o nouă societate. Forțele revoluționare din țară au răspuns cu convingere acestei chemări. Ziarul „Adevărul” din 24 februarie 1919 exprima credința în apropiata făurire a unui mare și puternic partid socialist în țara românească. Și social-democrații din Bucovina, scria ziarul „Socialismul” din 30 martie 1919, doresc să ia „parte la un partid social-democrat român”.

Împlinire a unei necesități obiective, încununare cu succes a aspirațiilor seculare ale poporului nostru pentru unitate și neatințare, a luptei duse cu abnegație și sacrificiu de cele mai înaintate forțe sociale, de marii gânditori, de elementele revoluționare, de militanții mișcării muncitorești și socialiște, de toate forțele progresiste, rezultat al voinței și acțiunii întregii națiuni române, Unirea de la 1 decembrie 1918, încheind procesul autodeterminării naționale a poporului român, a deschis o etapă nouă în dezvoltarea istorică a României. Glorioasele tradiții revoluționare ale poporului, ale mișcării muncitorești și socialiște au fost continuate pe un plan superior de Partidul Comunist Român care s-a situat în permanență în avangarda luptei pentru consolidarea unității și independenței patriei noastre, s-a ridicat cu fermitate în apărarea integrității teritoriale și suveranității ei. Sub conducerea partidului, poporul român și-a cucerit deplină independență și suveranitate. El înaintează ferm pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, își aduce contribuția activă la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, care să asigure progresul fiecărei țări și al umanității.

conf. dr. Dumitru MUREȘAN

¹⁾ Presa muncitorească și socialistă din România, vol. II, partea II, p. 403.
²⁾ Presa muncitorească și socialistă din România, vol. II, partea II, p. 155.

Inflația prevestește recesiunea

● The Great Government Inflation Machine (Marea mașină guvernamentală de produs inflație) — titlul unui articol din „Business Week” reproducut de PROBLEMES ECONOMIQUES (20 septembrie a.c.) — subliniază sugestiv responsabilitatea statului capitalist în producerea inflației. Totodată, se trage un semnal de alarmă asupra posibilităților consecințe dezastruoase ale continuării actualului curs al inflației din S.U.A. Această țară ar fi în prada celei mai puternice, mai lungi și mai vătămătoare crize inflaționiste din toată istoria sa, adevăratul vinovat fiind considerat statul, care, în încercarea de a stimula economia, practică de ani de zile enorme deficite bugetare. Pînă la urmă, se consideră în articol, o politică restrictivă, un control general al prețurilor vor fi inevitabile, dar pericolul cel mai serios constă într-o nouă recesiune, ale cărei semne pre-

cursoare s-ar și vedea în tendințele de restrîngere a creditului și de reducere a ușurărilor fiscale. De altfel, se spune în articol, „recesiunea a constituit întotdeauna politica adoptată de guverne (capitaliste n.n.) pentru a combate inflația”.

Cărbunele și energia solară

● THE ECONOMIST (2—8 IX a.c.) publică articolul Renewable energy: asking too much of the sun? (Energie regenerabilă: se cere prea mult de la soare?), în care — deși nu se neagă importanța pe care probabil o vor avea în viitor energiile regenerabile — printre care cea solară — se atrage atenția asupra drumului lung și greu de parcurs înainte ca invențiile capabile să le utilizeze vor ieși la lumină și vor fi larg aplicabile. Nu ar trebui să ne lăsăm uși captivați de constatarea că soarele dă pămîntului în jumătate de oră mai multă energie decît utilizează omenirea într-un an. La urma urmelor, plantele care

și-au perfecționat tehnologia solară în miliarde de ani, nu convertesc în energie decît 0,04 la sută din radiația solară de pe pămînt. Pe termen lung, se arată în articol, soluția o vor da energiile alternative, reînnoibile, inclusiv cea solară. Omenirea va găsi ieșirea din criza energetică așa cum, în lipsa bronzului a găsit cîndva fierul, în lipsa lemnului a găsit cărbunele. Dar ea nu ar trebui să uite că deocamdată nu este nimic atît de evident în acest domeniu ca neglijatul, murdarul, negrul cărbune.

Prognozele — defectele și virtuțile lor

● Jacques Fontanel publică, în LE MONDE din 12 IX 1978, articolul Les „imprévisibles” prévisions économiques („Imprévisibilele” previziuni economice). Autorul subliniază marea diferență dintre previziuni și realități, dar și proliferarea activității de prognoze, cu tot scepticismul pe care-l provoacă ase-

FIȘE

menea nereușite. Dar infailibilitatea nu constituie, după J. F., criteriul absolut al calității și utilității previziunilor. La activul lor se înscriu, independent de rezultate, tendințele de modificare care a comportamentului agenților economici, acțiunile corective pe care le determină imperfecțiunile constatate, pregătirea viitorului prin obișnuirea omului cu viteze „tranzițiilor”. Neconcordanțele s-ar datora unor metode în care descriptivismul are întințitate față de calcule, preponderanța intuițiilor, impresiilor personale, ca și judecăților bazate pe experiență, precum și dificultății selecției unor „leading indicators”. Se observă că fenomenele economice nu pot fi reduse la analize exclusiv cantitative. Se trage concluzia că a prevedea este a informa și că, deci, prognozarea îmbogățește considerabil informația publicului.

Economia românească unitară

(Urmare din pag. 21)

„cele din România ar avea o mare importanță și pentru dezvoltarea întregii regiuni miniere“. Construirea acestei linii ferate a fost cerută și de către comitatul Hunedoara „deoarece minele de aici care se găseseră în sudul Transilvaniei la graniță, prin poziția lor geografică, pot avea piață de desfacere stabilă în România vecină“. În anul 1890, Camera de comerț și industrie Brașov solicita construirea liniei ferate Miercurea Ciuc — Sfântu Gheorghe — Brașov pentru a face și prin pasul Ghimeș legătura cu căile ferate române spre regiunile petrolifere din Moldova, pentru a ieftini astfel țițeiul adus pentru rafinările din Ardeal și pentru a se asigura un traseu mai scurt spre porțile Brăila și Galați și de aici la Marea Neagră, ușurându-se astfel și exportul de mărfuri din comitatele Brașov și Trei Scaune în Moldova.

În cadrul măsurilor preconizate în secuiume pentru dezvoltarea legăturilor economice cu România, era și construirea unei rețele de cale ferată care să facă joncțiunea cu teritoriile românești de dincolo de Carpați. Începând din anul 1893, an de an, construirea căilor ferate a constituit una din revendicările principale ale cercurilor economice locale. Această revendicare pornea de la faptul că pe întreaga graniță de răsărit a Transilvaniei exista un singur punct de trecere, la Ghimeș, iar o legătură cu Bucovina nu exista. Din cele 12 căi ferate care se propuneau a fi construite, trebuiau să facă legătura cu rețeaua de căi ferate din România: două prin Ciccu, trei spre Piatra Neamț, patru spre Galați și de aici la Sulina și una prin Buzău, la Cernavodă și Constanța.¹⁶⁾ Aceste căi ferate, dintre care unele s-au construit ulterior, aveau o deosebită importanță pentru întărirea comunicației cu România.

CONCLUZII :

1 În perioada de după revoluția de la 1848 și pînă la izbucnirea primului război mondial, relațiile economice dintre Transilvania și România au parcurs o etapă deosebit de importantă. Dezvoltarea industriei și agriculturii României și a Transilvaniei au creat posibilități largi extinderii legăturilor economice tradiționale, dintre teritoriile românești de pe ambele versante ale Carpaților. Războiul vamal și celelalte măsuri restrictive promovate de monarhia austro-ungară au creat mari greutăți, au amplificat barierele artificiale în relațiile economice ale Transilvaniei cu România, dar ele nu au putut desființa factorii obiectivi care acționau în direcția largirii și diversificării legăturilor economice reciproce. La sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea schimbul de bunuri materiale a cunoscut un important progres. **Dependența reciprocă dintre economiile Transilvaniei și României s-a accentuat și mai mult.** Extinderea legăturilor a fost mult ușurată de construcțiile de căi ferate care ajungeau din ambele părți la aceleași puncte, iar joncțiunea lor a fost realizată în două puncte principale.

2 **Piedica principală în formarea unei economii românești unitare, o constituia existența graniței care despărțea artificial și vremelnice Transilvania de patria mamă.** Încheierea noii convenții comerciale dintre România și Austro-Ungaria și

celelalte măsuri luate din interes reciproc, au avut desigur rezultate pozitive care au facilitat extinderea schimburilor economice. **Ele nu au putut însă anula efectele negative ale stăpînirii străine, care a imprimat un caracter forțat, unilateral, dezvoltării industriei Transilvaniei.** Politica economică a monarhiei austro-ungare era îndreptată spre înglobarea organică a economiei Transilvaniei în economia imperiului. În această direcție au acționat prin domeniul legislației, al politicii fiscale, vamale și de credit. Dar datorită amplelor și puternicelor complementarități economice acest obiectiv nu a putut fi realizat, cu toate eforturile depuse de autoritățile austro-ungare.

Eliberarea de sub stăpînirea străină și unirea cu România a constituit condiția sine qua non a progresului nestingherit al forțelor și relațiilor de producție.

3 **Sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea a fost perioada cînd s-au maturizat condițiile formării economiei unitare românești.** Agravarea la maximum a contradicțiilor sociale și naționale a monarhiei habsburgice, în timpul primului război mondial a dus la prăbușirea acestui imperiu clădit pe asupra popoarelor. Evenimentele revoluționare ale anilor 1917—1918 au fost însoțite de puternica dezvoltare a mișcărilor de eliberare națională a popoarelor subjugate de marile imperii.

4 **Obiectivul principal al luptei de eliberare a românilor din Transilvania a fost zdrobirea cătușelor robiei și unirea cu România.** Acest mare deziderat istoric, realizat în urmă cu șase decenii a însemnat făurirea statului național unitar român. **Pe acest fundament s-a creat și dezvoltat economia unitară românească.**

Eliberarea teritoriilor românești și unirea lor în cadrul unui singur stat a avut un rol important în dezvoltarea social-economică a României în perioada interbelică. Ea a însemnat unirea într-un singur organism a forțelor productive ale țării cu sursele de materii prime; a creat o agricultură unitară capabilă să asigure aprovizionarea întregului teritoriu al țării cu produse agroalimentare și industriale, cu materii prime agricole; a unificat sistemul bancar și de credit, rețeaua de calea ferată. Au fost lichidate fenomenele de paralelism în dezvoltarea industrială.

Caracterul unitar al economiei românești a trecut prin examenul greu al perioadei ce a urmat după 1918. **Unificarea pieței economice românești s-a făcut, în pofida legităților economiei capitaliste, fără zguduirii și convulsii.** **Crearea statului național unitar român și a economiei românești unitare a însemnat începutul unei noi perioade în istoria patriei noastre.** cînd dezvoltarea forțelor productive a cunoscut un ritm neașteptat pînă atunci. Unitatea teritorială și economică constituie azi un fundament solid al marilor transformări prin care trece patria noastră liberă și suverană sub steagul glorios al partidului în drumul spre făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și a trecerii la comunism, spre binele și fericirea tuturor fiilor patriei, fără deosebire de naționalitate.

¹³⁾ Magyar Törvéntar... p. 20.

¹⁴⁾ Arb. St. Timiș, fond UDR, Direcția Minelor, dos. VI/1868.

¹⁵⁾ Raportul Camerei de comerț și industrie Brașov pe anul 1890 p. 62.

¹⁶⁾ Ioan Tiberian, Premise economice ale desăvîrșirii statului național român unitar, Lupta de clasă nr. 11/1968, p. 68.

¹⁷⁾ MOL, Penzugyimintisztérium (PM), K 269. nr. 439.

¹⁸⁾ Borszéki Soma : Székely vasutat a székelységnek, Székelyudvarhely. 1905.

TIB '78

(Urmare din pag. 11)

te 30 de tîrguri și expoziții internaționale la care participă anual firmele „Autodacia“ și Autoexportimport“, actuala participare la TIB prezintă numeroase noutăți. Printre acestea remarcăm autotrenul frigorific de 20 tone sarcină utilă, cu o capacitate de 55 mc, realizat de „Automecanica“ Mediaș, autoturismul de teren ARO cu motor Diesel, o nouă realizare a întreprinderii mecanice „Muscel“ din Cîmpulung.

Din clasa basculantelor gigant de 50 și 100 de tone proiectate de Institutul de cercetări și proiectări pentru autovehicule și tractoare Brașov și realizate de Întreprinderea de autocamioane din aceeași localitate, este prezentată la tîrg cea de 50 tone. Autobasculantele de acest gen destinate exploatărilor grele pot fi înfîluite în prezent în exploatările miniere la zi de la Moldova Nouă și Rovinari.

O altă noutate o constituie autobuzul pentru distanțe lungi realizat în cooperare cu firma Neoplan din Austria, partea română furnizînd autoșasiul Roman de 192 CP, iar partea austriacă caroseria

Neoplan-jetliner, care asigură un confort desăvîrșit pasagerilor (aer condiționat, radiocasetofon, frigider etc.). Un alt vehicul în premieră la TIB este autobuzul articulat DAC de 152 locuri pentru transport urban. Buna apreciere de care se bucură exponatele românești se reflectă și în valoarea contractelor de export încheiate. Astfel, numai după 5 zile de la deschiderea tîrgului I.C.E. Autoexportimport semnase contracte pentru livrarea de autovehicule și piese de schimb de peste 20 milioane lei valută cu parteneri din Cehoslovacia, Franța, Guineea, R. F. Germania.

Expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU — idei în acțiune

„Considerăm că ar fi deosebit de pozitiv și ar avea o influență benefică asupra climatului politic mondial dacă în prezent s-ar ajunge la acorduri care să prevadă măsuri hotărâte pentru oprirea cursei înarmărilor și diminuarea producerii de arme perfecționate, atât nucleare, cât și clasice. În general, interesele supreme ale popoarelor cer să se treacă hotărît la aplicarea unor măsuri de dezarmare, precum și la angajamente ferme de nefolosire a armamentului nuclear împotriva țărilor neposesoare de arme atomice, la reducerea treptată a arsenalelor și efectivelor militare, a cheltuielilor pentru înarmare”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Necesitatea stringentă a unor progrese reale pe calea opririi cursei înarmărilor și înlăptuirii dezarmării (I)

DUPĂ LUCRĂRILE sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. (New York, 23 mai — 30 iunie 1978), dezbaterile de la cea de-a XXXIII-a sesiune ordinară a Adunării Generale — în cadrul căreia și-au expus punctele de vedere de principiu asupra marilor probleme internaționale actuale majoritatea covârșitoare a reprezentanților celor 150 de state membre ale Organizației Națiunilor Unite — au adus noi și convingătoare date și argumente care pledează pentru înlăptuirea neînfrizată a unor măsuri concrete, practice, de oprire a cursei moderne a înarmărilor și de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară.

Stăvilirea înarmărilor — necesitate a eliminării politicii de forță și dictat

ARGUMENTELE ȘI DATELE, care pledează pentru oprirea cursei înarmării, diseminate larg de mijloacele de informare în masă din diferitele state, sînt de natură diversă — politică, economică, militară — dar, în totalitatea lor, ele dau expresie îngrijorării legitime a unui mare număr de state și guverne, a popoarelor de pretutindeni, a opiniei publice mondiale. Ingrijorare, pe de o parte, în legătură cu procesul masiv de înarmare care a continuat și continuă nestingherit în perioada postbelică, iar pe de altă parte, cu privire la ritmul lent și lipsa de productivitate a tratativelor de dezarmare din ultimele trei decenii, tratative care, în ciuda eforturilor depuse de comunitatea internațională, a propunerilor și inițiativelor multor țări, a cerințelor viguroase ale forțelor înaintate ale contemporaneității, nu au produs rezultate palpabile pe planul stăvilirii cursei cantitative și calitative a înarmărilor și al realizării dezarmării.

Sub raport politic, dezbaterile din cadrul O.N.U. și al altor foruri au scos cu putere în relief că perpetuarea și amplificarea cursei înarmărilor reprezintă un factor serios de înveninare a atmosferei internaționale, de periclitate

a păcii și securității generale, de subminare a procesului de destindere, de frînare a eforturilor vizînd statornicirea unor relații calitativ noi, democratice între state. Pe calea sesizării consecințelor, a devenit azi mai clar decît oricînd în trecut că realizarea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, apare ca unul din comandamentele superioare ale vieții politice mondiale, dezarmarea înscriindu-se ca un obiectiv concret de luptă al forțelor progresiste și ca o componentă fundamentală a edificării unei noi ordini politice mondiale.

Legat de aceasta, pe plan juridic, dat fiind faptul că procesul masiv de înarmare, acumularea unor stocuri colosale de armamente, în special de armament nuclear, sîrvesc politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, bazate pe forță, dominație și amestec în treburile altor popoare, contribuie la alimentarea focarelor de tensiune și conflict existente și la apariția altora noi în diferite zone ale lumii, a devenit un adevăr axiomatic că stăvilirea înarmărilor și înlăptuirea dezarmării sînt obiective reclamate imperios de necesitatea stringentă a înlăptuirii și eliminării politicii bazate pe forță, de nevoie — care se plasează printre cerințele arzătoare ale lumii de azi — de a se extinde și generaliza noile principii ale raporturilor interstatuale — respectarea independenței și suveranității naționale, egalitatea în drepturi, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, nerecurgerea la forță și la amenințarea cu folosirea forței.

Risipa de resurse pentru înarmare frinează strădaniile de progres și prosperitate

UN GRUP DE ARGUMENTE PUNTERNICE în favoarea dezarmării a provenit și provine din sfera social-economică. Este vorba de uriașă risipă de mijloace financiare, materii prime din cele mai prețioase ale energii umane sustrate unor nevoi civile, pașnice, stringente și deturnate — în proporții din ce în ce mai mari — în scopuri

neproductive, militare, pentru crearea unor mijloace de distrugere din ce în ce mai nimicitoare și mai costisitoare. Această idee — care a revenit ca un laitmotiv în discursurile rostite de aproape toți reprezentanții statelor membre ale O.N.U. atît la sesiunea specială consacrată dezarmării, cît și în dezbaterile actuale, ale celei de-a XXXIII-a sesiuni ordinare a Adunării Generale, a fost sintetizată în următorii termeni în Documentul final al sesiunii speciale: „Într-o lume cu resurse limitate, există o strînsă legătură între cheltuielile consacrate armamentelor și dezvoltarea economică și socială. Cheltuielile militare ating niveluri din ce în ce mai ridicate, cel mai înalt procentaj al acestor cheltuieli revenind statelor dotate cu arme nucleare și majorității aliaților lor; ele par să crească în continuare și riscă să antreneze o sporire a cheltuielilor altor țări. Există un contrast supărător și spectaculos între sutele de miliarde de dolari consacrate în fiecare an fabricării de arme sau perfecționării lor și lipsurile și mizeria în care trăiesc două treimi din populația mondială”.

Această colosală irosire a resurselor este cu atît mai gravă cu cît se detur-nează în scopuri militare resurse materiale și, mai mult chiar, tehnice și umane care ar fi necesare urgent pentru dezvoltarea tuturor țărilor, îndeosebi a țărilor în curs de dezvoltare. Astfel, „cursa înarmărilor are consecințe economice și sociale atît de nocive, încît continuarea ei este în mod clar incompatibilă cu instaurarea unei noi ordini economice internaționale bazate pe dreptate, echitate și cooperare. În consecință, resursele eliberate prin aplicarea unor măsuri de dezarmare ar trebui utilizate astfel încît să contribuie la favorizarea bunăstării tuturor popoarelor și la îmbunătățirea situației economice a țărilor în curs de dezvoltare”.

Într-o lume confruntată cu grave și complexe probleme economice și sociale, cu fenomene de criză economică, monetară, energetică și în care peste două treimi din locuitorii planetei au de făcut față consecințelor multiple ale subdezvoltării, risipa de fonduri și resurse pentru propulsarea competiției

militare apare în adevărata ei lumină — de frînă serioasă a eforturilor de progres și prosperitate ale tuturor națiunilor. Subliniind această idee, experții SIPRI arată că în anul 1977 au fost irosiți în scopuri militare în întreaga lume aproximativ 400 miliarde de dolari, în ciuda faptului că circa 570 milioane de oameni de pe planeta noastră suferă de subnutriție, peste jumătate din populația globului nu dispune de surse igienice de apă potabilă (bolile provocate de consumul de apă impurăucid în prezent, pe glob, circa 25 000 de oameni pe zi), circa un miliard de persoane nu au locuințe corespunzătoare, aproximativ 1,5 miliarde duc lipsă de asistență medicală eficientă, circa 250 milioane de copii nu pot urma cursurile școlare, iar 800 milioane de oameni sînt complet analfabeți.

Privite prin prisma nevoilor stricte de fonduri și mijloace pentru soluționarea problemelor economice și sociale ale lumii contemporane, a uriașelor resurse ce ar putea fi eliberate prin dezarmare și orientate spre destinația lor firească, pașnică, încetarea cursei înarmărilor și realizarea dezarmării se înscriu în mod obiectiv printre exigențele de bază ale instaurării unei noi ordini economice mondiale, ale făuririi unei lumi mai bune și mai drepte.

Precaritatea și nocivitatea „echilibrului” bazat pe cursa înarmărilor

O AMPLĂ ARGUMENTAȚIE de ordin militar vine să susțină cu tărie imperativul înfăptuirii unor măsuri practice de dezarmare. Astfel, în ultimii ani, în dezbaterile internaționale asupra dezarmării, în declarațiile multor personalități ale vieții politice și științifice, în numeroase studii și lucrări din literatura de specialitate a fost demonstrată amplu inconsistența doctrinelor militare bazate pe „echilibrul nuclear”, „echilibrul terorii”, „forța de descurajare” și altele de acest gen. S-a arătat cu claritate că asemenea teze aparțin arsenalului politicii imperialiste bazate pe forță, reflectă tendințele complexului militar-industrial interesat din punct de vedere politic, economic și militar în progresarea continuă a cursei înarmărilor. Prin contrast, s-a demonstrat cu probe ineluctabile că „echilibrul” bazat pe cotele amețitoare ale înarmărilor este precar, fragil, că el poate fi oricînd dereglat sau rupt, periclitînd grav pacea și securitatea mondială, însăși existența omenirii. Exprimînd această idee, Documentul final al sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării statuează clar că „multiplicarea

armamentelor și, îndeosebi, a armamentelor nucleare, departe de a contribui la întărirea securității internaționale, slăbește securitatea”. Cursa înarmărilor — se precizează în document — „reflectă și agravează tensiunile internaționale, zăgăzuește procesul destinderii, accentuează diferențele între alianțe militare opuse, compromite securitatea tuturor statelor, mărește sentimentul de nesiguranță al tuturor statelor, inclusiv al celor care nu sînt dotate cu arme nucleare și sporesc riscul de război nuclear”; o pace și o securitate durabile nu se pot întemeia pe acumularea de arme sau pe „echilibrul descurajării”, ci numai pe reducerea armamentelor și înfăptuirea dezarmării generale.

În ciuda acestui adevăr, a faptului că în arsenalele militare actuale — în special în cele nucleare — este acumulată de mai mulți ani o uriașă capacitate distructivă, denumită frecvent „capacitate de supraucidere”, a faptului că se vorbește, la nivelul celor două alianțe militare, de posibilitatea anihilării reciproce de cîteva zeci de ori în cazul unui conflict (așa-numita „Distrugere Reciproc Asigurată” — M.A.D.) — competiția militară actuală continuă nestingherit, existînd chiar indicii ale intensificării ei, ca urmare a ascuțirii contradicțiilor în lumea contemporană.

Astfel, în întreaga lume se află sub arme sau sînt ocupați în sectoarele care lucrează pentru forțele armate circa 60 milioane de oameni, din care aproximativ 22 milioane în uniformă; cunosce o permanentă perfecționare și sporire a capacității de distrugere principalele tipuri de arme convenționale — puști, arme automate, tunuri, tancuri, rachete cu explozivi clasici cu diverse destinații, avioane și nave de luptă etc. Se apreciază că arsenalele de arme „clasice” sau convenționale acumulate în prezent în lume și capacitățile productive în acest sector ar fi suficiente ele însele pentru desfășurarea unui conflict la scară mondială cu o durată de 3—4 ani.

Evoluții periculoase și costisitoare

DAR CELE MAI GRAVE ȘI PRIMEJDIOASE EVOLUȚII au loc pe planul înarmărilor nucleare, concentrate la nivelul unui număr foarte restrîns de state. Experții SIPRI, atrăgînd recent atenția asupra pericolului uriaș, fără precedent, pe care îl reprezintă evoluțiile din domeniul înarmărilor nucleare și reliefind prioritatea și urgența unor măsuri reale de dezarmare nucleară, arată că: „Armele nucleare existente în prezent în arsenalele lumii — și sînt zeci de mii de asemenea arme — au, după calcule estimative, o ca-

pacitate explozivă totală echivalentă cu aproape un milion de bombe atomice de mărimea celei de la Hiroșima. Dacă toate aceste arme, sau o parte din ele, ar fi folosite, consecințele ar fi inimaginabile. Majoritatea orașelor din emisfera nordică a planetei ar fi distruse brusc și majoritatea covârșitoare a locuitorilor lor ar pieri instantaneu”. Tot experții SIPRI subliniază că „nevoia unor progrese în dezarmarea nucleară este puternic subliniată de recente evoluții în domeniul armelor nucleare”. Cele mai periculoase dezvoltări actuale în domeniul armelor nucleare, arată ei, includ: îmbunătățirea continuă a preciziei de lovire a obiectivelor de către mijloacele de transportare la țintă a armelor nucleare; punerea la punct a unor rachete mobile stocate în baze terestre pentru transportul la țintă al armelor nucleare; miniaturizarea armelor nucleare tactice, inclusiv crearea unor arme cu emisie sporită de radiații și explozie redusă, așa-numitele bombe cu neutroni.

La aceste evoluții deosebit de periculoase se adaugă altele, cum sînt „gigantizarea” armelor nucleare, prin crearea unor focoașe cu o forță distructivă tot mai mare; dotarea cu focoașe multiple teleghidate independent (MIRV) și cu focoașe manevrabile (MARV) a rachetelor balistice existente; experimentarea rachetelor de croazieră; punerea la punct a unor noi submarine cu propulsie nucleară și a unor rachete pentru submersibile (SLBM) de mare capacitate; crearea unor rachete care se îndreaptă spre obiectiv sub un unghi foarte redus, ceea ce le sporește considerabil forța de pătrundere și le diminuează vulnerabilitatea în fața mijloacelor anti-aeriene etc. Comportă, totodată, un mare pericol cercetările și progresele în punerea la punct a altor arme de nimicire în masă — chimice, bacteriologice, biologice, radiologice, meteorologice, geofizice, bazate pe laseri, genetice etc. Asistăm la o tot mai intensă, costisitoare și periculoasă cursă a înarmărilor în spațiul cosmic, ilustrată, între altele, de amplasarea pe orbită de către marile puteri a unor sateliți cu cele mai variate misiuni militare — de recunoaștere și culegere de informații, de navigație, de comunicații tactice și strategice, geodezici, meteorologici și, în ultima vreme, sateliți anti-sateliți (de interceptare-distrugere). De notat că, potrivit statisticilor, din cei peste 2 000 de sateliți lansați pînă la sfîrșitul anului 1977, trei pătrimi au destinații militare.

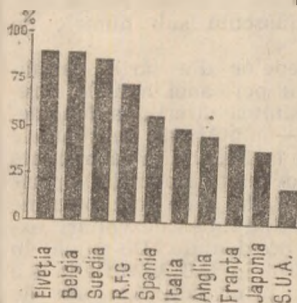
Și asemenea exemple privind evoluțiile periculoase și costisitoare de pe planul cursei înarmărilor ar putea fi continuate.

C. NICCLAE

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Participări la comerțul internațional de mașini-unelte

DATE STATISTICE referitoare la comerțul de mașini-unelte (din 1977) al principalelor țări capitaliste producătoare relevă o participare mai intensă a unor țări ca Elveția, Belgia sau Suedia (vezi graficul), decât — de pildă — Japoniei, care a livrat doar circa 40% din producția sa la export, sau a Statelor Unite (circa o cincime).



În ceea ce privește ponderea importului de mașini-unelte în totalul vânzărilor acestora pe piața internă a diferitelor țări nesocialiste, lăsând la o parte țările în curs de dezvoltare unde ea se poate situa în jur de sută la sută, se constată că în țările capitaliste mai mici (Belgia, Suedia, Canada ș.a.) — în virtutea specializării lor mai înguste în producția de mașini-unelte — ponderea importului respectiv a reprezentat anul trecut 80—90%, față de circa

20% în cazul S.U.A. și sub 10% în cel al Japoniei.

America Latină: încetinirea creșterii

PRODUSUL NAȚIONAL brut însumat al celor 23 țări latino-americane analizate în raportul anual pe 1978 al Băncii interamericane de dezvoltare și-a încetinit creșterea în 1977, cind a sporit în expresie reală cu 4,5% față de 4,8% în 1976 și în medie 7,2% în perioada 1968—1974. Ca urmare, produsul național brut pe locuitor a sporit în 1977 cu numai 1,2%, de asemenea mai lent decât în trecut (în 1971—1974 ritmul fusese de 4,5%), astfel că decalajul față de țările industrializate s-a accentuat. În termeni absoluți, produsul mediu pe locuitor în America Latină este actualmente de 1040 dolari, față de 645 dolari în 1960, și, potrivit studiului citat, el s-ar putea dubla în următorii 25 de ani, dacă ritmul creșterii economice și demografice ar urma în continuare tendința din ultimii ani.

Deficitul însumat al balanțelor de plăți ale celor 23 țări s-a redus (în prețuri curente) de la 13,9 miliarde dolari în 1975 la 11,2 miliarde în 1976 și 6,9 miliarde în 1977, în primul rînd datorită creșterii valorii exporturilor lor de mărfuri (cu 16,4% în 1976 și 14,1% în 1977, ajungînd la 49,3 miliarde dolari).

Această din urmă creștere se explică în parte prin sporirea prețurilor pe piața mondială la cafea, cacao și lînă. Reducerea deficitului balanței de plăți are la bază și majorarea moderată a importurilor (cu numai 10% în 1977).

Petrolul: producția și resursele scontate

CONFORM unor aprecieri făcute la conferința internațională pe probleme energetice de la Georgetown (mai a.c.), producția de petrol va crește pînă la sfîrșitul deceniului următor sau începutul ultimului deceniu al secolului la nivelul de 2,8 mld. tone pe an, după care — ținîndu-se seama de volumul zăcămintelor cunoscute și al celor care ar putea fi descoperite, precum și de măsurile de preservare a resurselor lor de petrol, adoptate de unele țări producătoare — ar urma o scădere a extracției.

Mari șanse se acordă sporirii resurselor exploatabile de petrol în-deosebi în Mexic, în zona platoului continental din Marea Nordului, în țările Golfului și în zona arctică. Există, de asemenea, perspective de descoperire a unor bogate zăcămintele de petrol în regiunea Antarctidei și în zone ale platoului continental, situate la adîncimi mai mari decât cele exploatate pînă în prezent.

Orientări în dezvoltarea economică

Costa Rica: priorități în modificarea structurii producției

ÎN EVOLUȚIA ECONOMICĂ a Republicii Costa Rica s-au făcut remarcate tendințe care scot în evidență eforturile constante, întreprinse în ultimii ani, de valorificare a resurselor naturale ale țării, în scopul dezvoltării și diversificării economiei și al consolidării, pe această cale, a independenței naționale. În perioada 1970—1977, participarea sectorului agricol la formarea P.I.B. a scăzut de la 25% la 20%, în timp ce ponderea industriei prelucrătoare s-a majorat de la 15,1% la 18,3%.

În cadrul programului de dezvoltare, o atenție particulară se acordă dezvoltării și modernizării agriculturii, principalul sector al economiei țării. Se umărește, paralel cu dezvoltarea producțiilor destinate consumului intern (orez, porumb, mîci, sorg), promovarea culturilor de export și în principal a celor de cafea, acest din urmă produs menținîndu-se ca principal produs de export al țării (în anul 1977, ponderea exporturilor de cafea în totalul exporturilor costaricane se ridica la 43%).

Un rol important în dezvoltarea agriculturii revine investițiilor de stat, în prezent fiind în curs de aplicare un program de investiții totalizînd 14,4 milioane dolari, pentru irigații, achiziționarea de mașini și utilaje agricole, introducerea de soiuri mai productive, construirea de silozuri și îmbunătățirea rețelei de colectare a produselor agricole.

O preocupare susținută se manifestă pentru industrializarea țării, investițiile fiind îndreptate cu prioritate spre metalurgia neferoasă (aluminiu), construcția de mașini (mașini și utilaje agricole), chimie (îngrășăminte pe bază de uree), industria alimentară (făină de banane, zahăr, produse pe bază de cacao) și a materialelor de construcție (ciment). Sume importante sînt alocate pentru sporirea capacității de producere de energie electrică, în principal pe seama resurselor hidroenergetice.

Progresele realizate în procesul industrializării sînt puse în evidență de creșterea ponderii produselor industriale, netradiționale în totalul exporturilor țării de la 3% în anul 1960 la peste 30% anul trecut. Este vorba de laminat din oțel, produse farmaceutice, fibre sintetice, mase plastice, insecticide și fungicide, anvelope, echipament frigorific, confecții, produse din hîrtie etc.

Schimburile comerciale dintre România și Costa Rica au sporit de peste 4 ori în perioada 1975—1977. În anul 1977 exporturile țării noastre erau compuse din rulmenți, material rulant de cale ferată și îngrășăminte azotoase, iar importurile din cafea.

Acordurile și înțelegerile încheiate la nivel înalt de România și Costa Rica deschid ample perspective pentru lărgirea continuă a schimburilor comerciale și dezvoltarea cooperării în diferite domenii între cele două țări, în folosul reciproc.

N.I.O.

EVOLUȚIA MONETARE

PERIOADA 2—6.X.1978 a fost caracterizată printr-o nouă depreciere, aproape generală, a dolarului față de celelalte valute occidentale. În absența unor factori care să influențeze favorabil situația dolarului pe piețele valutare, anunțarea creșterii prețurilor cu ridicata ale produselor finite în septembrie în S.U.A., cu o medie anuală de 10,8%, alături de utilizarea dolarului și ca valută „vehicul” în conversia unor capitaluri importante din franc elvețian în alte monede (mai ales în marcă vest-germană), au dus la deteriorarea poziției monedei americane, în special față de monedele din „mini-șarpele” valutare vest-europene și față de yenul japonez.

Măsurile luate de Banca Națională a Elveției în primul rînd pe linia reducerii dobinzilor la depozitele în franci elvețieni, precum și reafirmarea unor poziții energice de intervenție pe piață contra deprecierei accentuate a francului elvețian (în special față de marca vest-germană), au determinat vânzări masive de franci și cumpărarea de mărci vest-germane, raportul dintre cele două monede modificîndu-se rapid de la sub 80 franci/100 mărci pe 29.IX, la peste 84 franci/100 mărci pe 6.X.1978. Deprecierea francului s-a manifestat însă și față de dolar, cotația de 1.5950 franci/dolar de la sfîrșitul perioadei fiind cu peste 3% sub cea din urmă cu o săptămînă. Principalele beneficiare ale conversiilor de capitaluri din franc elvețian au fost monedele din „mini-șarpele” valutare vest-europene, și în primul rînd marcă vest-germană, care s-a depreciat și față de dolar la un nivel istoric record de 1,8910 mărci/dolar pe data de 5.X.1978. Închiderea de 1,90 mărci/dolar,

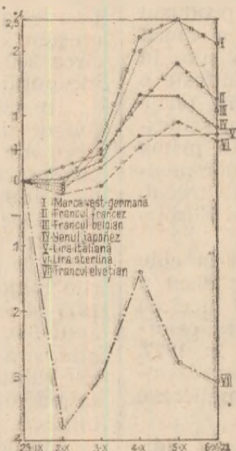
reprezintă o depreciere cu peste 2% față de închiderea precedență. Francul francez a cîștigat în relația cu dolarul peste 1%, cotînd la sfîrșitul perioadei la circa 4,30 franci/dolar; cu o săptămînă în urmă acest raport era de 4,35 franci/dolar. Procente apropiate de depreciere față de dolar au înregistrat lira sterlină (la 1,98 dolari/1 liră pe 6.X), lira italiană (la 819 lire/1 dolar) și yenul japonez (la 187,75 yen/1 dolar). De menționat că, în această perioadă cursul dolarului canadian față de dolarul S.U.A. a scăzut la 83,86 dolari S.U.A./100 dolari canadieni, cel mai coborît nivel din ultimii 45 de ani.

Dobinzile la depozitele în principalele eurovalute pe perioada de 6 luni au cotat la circa 10% la cele în euro-dolari, 3,6875% la cele în euromărci vest-germane și 0,75% la cele în eurofranci elvețieni.

Prețul aurului la Londra a crescut la noi niveluri record, pe 4.X.1978 fiind încheiate operațiuni la 223,75 dolari/uncie. Al doilea fixing de pe 6.X.1978, de 223,10 dolari/uncie, a fost cu 6 dolari/uncie peste cel din 29.IX.1978. Tot cu un record de preț au fost alocate și cele 470 000 uncii de aur la licitația lunară a F.M.I. din 4.X.1978 (la un preț mediu de 223,68 dolari/uncie).

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 2—6 X 1978, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 29 IX 1978.



Cerințe ale edificării noii ordini economice internaționale

ÎNLĂTURAREA INSTABILITĂȚII VALUTAR-FINANCIARE

ECONOMIA MONDIALĂ continuă să fie profund perturbată de criza monetară și financiară, de gravele fenomene inflaționiste manifestate cu putere în țările capitaliste dezvoltate. Sînt fenomene care au afectat destul de serios și țările în curs de dezvoltare, avînd, dealtfel, repercusiuni asupra tuturor statelor, a ansamblului schimburilor și relațiilor de colaborare internațională.

Sub semnul acestor probleme și în lumina preocupărilor generate de ele, în ultima săptămîină a lunii septembrie s-au desfășurat la Washington lucrările sesiunii anuale comune a Fondului Monetar Internațional (F.M.I.) și Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare (B.I.R.D., sau Banca Mondială), cu participarea reprezentanților celor 135 state membre ale acestor două instituții specializate ale O.N.U., între care și țara noastră.

Caracterizînd actuala situație economică internațională, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în expunerea la ședința activului central de partid și de stat din 3 august a.c. că manifestările crizei monetare și financiare, celelalte perturbări din viața economică internațională „sînt fenomene care au cauze adînci în economia capitalistă, dar care pot fi atenuate prin reglementări internaționale echitabile, ce trebuie să facă obiectul unor dezbateri și reuniuni, cu participarea tuturor statelor, în cadrul organismelor internaționale de specialitate, precum și în cadrul Organizației Națiunilor Unite. Ținînd seama de tot mai puternica interdependență dintre țările lumii, nu mai este posibil ca aceste probleme să fie rezolvate doar de un grup restrîns de țări, ci de către întreaga comunitate a națiunilor lumii”. Tocmai în acest spirit, în cadrul recente sesiuni anuale a F.M.I.—B.I.R.D., România și-a manifestat încă o dată hotărîrea de a-și aduce contribuția activă la intensificarea eforturilor statelor în direcția soluționării problemelor complexe care se pun lumii contemporane, în interesul întăririi stabilității întregii economii mondiale.

O dezordine cu multiple domenii de manifestare

CHARACTERISTICE pentru economia țărilor capitaliste industrializate, instabilitatea și dezvoltarea inegală cunosc o multitudine de domenii de manifestare, cu o rezonanță mai mare sau mai mică în întreaga economie mondială, în virtutea ponderii deținute de aceste țări.

După o anumită învioreare, succedînd celei mai severe recesiuni din ultimele patru decenii, **creșterea economică** a redevenit lentă și inegală. Pe ansamblul anului trecut, produsul național brut însumat al țărilor capitaliste dezvoltate a sporit în termeni reali cu numai 3,5 la sută, față de 5,25 la sută în 1976, în a doua jumătate a lui 1977 începînd să se manifeste o încetinire în toate țările cu excepția S.U.A. Astfel, în țările vest-europene creșterea P.N.B. nu a depășit 2 la sută în semestrul II al anului trecut, față de 5 la sută în S.U.A. În prima jumătate a anului în curs, chiar dacă pe ansamblul țărilor menționate s-a înregistrat un ritm similar celui de anul trecut, creșterea P.N.B., care a cunoscut o anumită învioreare în Europa occidentală, s-a încetinit în schimb în S.U.A.

În aceste condiții, **șomajul** continuă să se mențină la cote socotite îngrijorător de ridicate, atît în S.U.A., chiar dacă a coborît de la nivelul record de 9 la sută din mai 1975 la circa 6 la sută în primul semestru 1978, cît și în majoritatea celorlalte țări capitaliste dezvoltate. În acestea din urmă, în 1977, ponderea șomerilor se situa încă la nivelul din anul de recesiune 1975, sau chiar deasupra lui, fără să vădească o ameliorare notabilă în prima jumătate a anului în curs.

Ritmurile **inflației** au continuat să rămîină cu mult mai ridi-

cate comparativ cu mediile deceniului trecut și cu cele de la începutul anilor '70. Chiar dacă slăbiciunea cererii în timpul recesiunii din 1974—1975 și apoi ritmul lent și incert al redresării au fost însoțite de o reducere a ratei inflației pe ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate, aceasta „rămîne încă mult prea ridicată pentru a fi considerată acceptabilă”, notează Raportul anual al F.M.I. pe anul 1978, vorbind despre conjugarea inflației cu stagnarea economică, cunoscută sub numele de „stagflație”.

Instabilitatea inflaționistă a monedelor din țările capitaliste reprezintă o trăsătură generală a perioadei actuale. Trebuie relevat în același timp că intensitatea diferită a fenomenului de la o țară la alta contribuie — alături de însemnatele dezechilibre ale balanțelor de plăți — la instabilitatea marcată din ultimii ani a cursurilor valutare, devenite flotante din perioada 1971—1973 datorită imposibilității de a se mai menține principiul fixității cursurilor în condițiile unei dezvoltări extrem de inegale a principalelor țări occidentale. De pildă, în vreme ce între iunie 1977 și iunie 1978 în S.U.A. inflația s-a accelerat la 7,5 la sută, în 16 dintre principalii săi 20 de concurenți pe piața mondială ritmul inflației s-a încetinit.

Realitatea ultimilor ani a evidențiat cu prisosință că instabilitatea economică și financiară generată de inflație nu poate facilita echilibrarea **balanțelor de plăți**: dezechilibrele de balanță ale țărilor care au dus o politică inflaționistă în încercarea de a-și spori exporturile și a frîna importurile prin ieftinirea banilor proprii nu s-au atenuat, ci, dimpotrivă, s-au amplificat. Țările lezate au căutat să se apere de consecințele deprecierei monetare în scopuri competitive, cum a fost caracterizată politica insuficient de fermă a S.U.A. pentru a frîna scăderea sensibilă a cursului monedei sale. Pentru aceasta, ele au recurs la noi măsuri de caracter protecționist, ca majorarea taxelor vamale și ridicarea de bariere netarifare, cum și la adoptarea unor măsuri similare de dumping valutar.

S-a ajuns astfel la o veritabilă cursă a depreciierilor valutare, ca armă în acest „război comercial” pentru reîmpărțirea zonelor de influență, strîns legat de criza economică și monetară actuală. Asemenea măsuri cu caracter protecționist au fost adoptate tot mai frecvent în ultimii ani și față de exporturile, mai ales de produse manufacturate deosebit de competitive, ale unor țări în curs de dezvoltare. Cazul deprecierei dolarului american în ultimii doi ani — cînd balanța plăților curente a S.U.A. a devenit din excedentară cu aproape 9 miliarde dolari în 1976 deficitară cu 11 miliarde în anul următor — este concludent în această privință. Evoluția s-a produs mai ales în raport cu yenul japonez, marca vest-germană și francul elvețian — monezi aparținînd unor țări cu excedente mari și în creștere ale balanței de plăți. De exemplu, față de un curs de circa 300 yeni pentru 1 dolar înainte de 1976 și de 240 yeni la începutul anului în curs s-a ajuns la sub 190 yeni pentru 1 dolar.

„În condițiile unor ritmuri ale inflației care diferă substanțial de la o țară la alta și ale persistenței unor mari dezechilibre ale balanțelor de plăți curente la un număr de țări cu pondere în economia mondială, nu este de mirare că cursurile de schimb au suferit modificări majore și fluctuații considerabile pe termen scurt”, arată Raportul anual al F.M.I. supus recente sesiuni a acestui organism. De fapt, se relevă mai departe în raport, ceea ce a atras atenția în legătură cu modificările majore ale cursurilor valutare în ultimele luni ale anului 1977 și în acest an nu a fost atît natura realinierilor care au avut loc, cît rapiditatea cu care ele s-au produs, de la o zi la alta, și amplitudinea lor. Dezordinea și incertitudinea de pe piețele valutare, care au caracterizat această perioadă, nu au putut să nu aibă efecte negative asupra comerțului internațional și, implicit, asupra ritmului activității economice pe plan mondial.

Ținînd seama de amploarea actualelor dezechilibre ale ba-

lanțelor de plăți, ca și de rolul extrem de influent al evoluției acestora în formarea cursurilor valutare, numeroși experți consideră că sînt de așteptat noi modificări ale cursurilor valutare, în condiții de dezordine pe piețele de schimburi.

Impact nociv asupra țărilor în curs de dezvoltare

CONSECINȚELE actualelor fenomene de criză monetară din Occident sînt cu atît mai ample cu cît ele se răsfrîng nu numai asupra țărilor capitaliste dezvoltate (mai ales asupra țărilor mai mici), ci și asupra celorlalte state, în special a celor în curs de dezvoltare. Pe lingă doza sporită de incertitudine pe care o introduc în relațiile economice internaționale, fluctuațiile puternice, nu arareori excesive, ale cursurilor valutare acționează în direcția stimulării inflației, accentuînd în același timp neechivalența schimburilor. Întrucît cea mai mare parte a produselor exportate de țările în curs de dezvoltare au prețul exprimat în dolari, deprecierea monedei americane diminuează posibilitățile de import — și așa reduse — ale acestor țări, diminuînd astfel resursele ce pot fi afectate dezvoltării și agrăvînd decalajele care le separă de țările dezvoltate, cu toate consecințele negative care decurg de aici pentru întreaga economie mondială. De aceea, opțiunea pentru o mai mare stabilitate a cursurilor valutare — într-o perioadă de flotare generalizată — a caracterizat numeroase luări de poziție din ultima vreme, inclusiv la recenta sesiune anuală a F.M.I.—B.I.R.D.

Țările în curs de dezvoltare au avut de suferit și de pe urma încetinirii ritmului de creștere a comerțului internațional — de la 12 la sută, în termeni reali, în 1976 la numai 5 la sută anul trecut —, încetinire datorată în primul rînd ritmului lent al activității economice într-o serie de țări capitaliste dezvoltate a căror producție internă se bazează mult pe importuri. Slăbiciunii cererii de import a țărilor dezvoltate i s-a adăugat cea din unele țări exportatoare de produse primare care cunosc dificultăți ale balanței lor de plăți, prilejuite nu numai de scumpirea importurilor, ci și de instabilitatea puternică a prețurilor produselor primare care formează marea majoritate a exporturilor lor. După ușoara îmbunătățire (cu 2 la sută) a raportului de schimb al țărilor în curs de dezvoltare în 1977, anul 1978 marchează o nouă deteriorare a acestui raport, în condițiile unei mari variații de la o grupă de mărfuri la alta și de la o grupă de țări la alta, dar de natură îndeobște să afecteze serios programele lor de dezvoltare pe termen lung.

Evoluțiile recente pledează în mod convingător în favoarea necesității stabilirii unor corelații mai juste între prețurile produselor industriale și cele ale materiilor prime, care să cointezeze atît țările industrializate cît și pe producătorii de materii prime, și de asemenea în favoarea realizării unei mai mari stabilități a prețurilor, pe perioade mai lungi. Totodată, rezultă că lărgirea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare, între care o pondere redusă dar în creștere revine produselor manufacturate (exportul lor a sporit cu 15 la sută pe an în ultimul deceniu și jumătate), constituie o necesitate nu numai pentru aceste țări, ci și pentru inșiși țările dezvoltate. Dacă se dorește ca țările în curs de dezvoltare să poată importa mai mult din țările dezvoltate — și se dorește aceasta —, atunci trebuie să li se dea posibilitatea să exporte mai mult pentru a putea obține dezele de care au nevoie pentru a-și accelera ritmul de creștere și a-și diversifica economia, sublinia în discursul său la recenta sesiune a F.M.I.—B.I.R.D. președintele Băncii Mondiale: Robert McNamara.

O tendință care se cere inversată

PE BAZA propriei sale experiențe, România consideră că dezvoltarea forțelor de producție trebuie să se bazeze, în primul rînd, pe eforturile proprii ale fiecărui popor, pe mobilizarea întregului său potențial material și uman, prin alocarea, sistematic și pe o perioadă lungă de timp, a unei cote ridicate din venitul național pentru dezvoltare, în cea mai mare parte pentru obiective economice. În același timp, țara noastră subliniază rolul deosebit de important care revine colaborării economice reciproc avantajoase în potențarea acestor eforturi și în reducerea dependenței, acumi excesive, de factorii externi.

În ultimii ani țările în curs de dezvoltare au întâmpinat mari dificultăți economice datorită influențelor nocive ale conjuncturii din țările dezvoltate, îndeosebi ale recesiunii și inflației, care s-au exprimat în creșterea vertiginoasă a datoriei lor externe. După unele date din surse O.N.U., povara datoriei externe depășește acum 300 miliarde de dolari. Această evoluție exprimă în bună măsură faptul că, pentru a evita să-și reducă programele de dezvoltare, cele mai multe țări ale lumii a treia au trebuit să recurgă la împrumuturi oneroase pe piețele de capital străine, avînd în vedere că în ultimii ani asistența prin credite avantajoase, cu tot aportul țărilor mari exportatoare de petrol, a fost în declin. În acest fel, economia lor a devenit și

mai vulnerabilă la oscilațiile veniturilor din export și ale fluxurilor de capital.

Principalul izvor al acestor împrumuturi-l-au reprezentat în ultimii ani creditorii particulari, cel mai adesea băncile comerciale. Ca urmare, ponderea împrumuturilor publice (fără ajutorul public pentru dezvoltare acordat țărilor cel mai puțin avansate), care în 1970 reprezenta 36 la sută din totalul datoriei externe, se redusese la 19 la sută în 1975 și în continuare de atunci încoaice. Or, tocmai împrumuturile publice, și în primul rînd cele acordate de organismele financiare internaționale, sînt cele care, prin natura lor, ar putea să asigure un flux mai cert, continuu și previzibil de resurse decît instabilul capital particular, și anume în condiții de dobîndă mai scăzută și de scadență mai îndepărtată, care să ajute țările în curs de dezvoltare să depășească mai ușor o serie de dificultăți financiare și să favorizeze realizarea programelor lor de investiții pe termen lung. Dezbaterile de la recenta sesiune anuală a F.M.I.—B.I.R.D. au reafirmat interesul profund al țărilor în curs de dezvoltare ca tendința de „privatizare” să se inverseze, relevînd totodată că aceasta ar fi și în interesul țărilor dezvoltate, cărora le-ar permite majorarea exporturilor. Investite productiv, împrumuturile obținute în condiții avantajoase ar spori capacitatea de import a țărilor în curs de dezvoltare, în primul rînd de mașini și utilaje, creînd în același timp condiții mai bune pentru rambursarea împrumuturilor.

Sprijinirea dezvoltării economice independente — latură esențială a vieții internaționale

DIFICULTĂȚILE economice create de actuala instabilitate economică și valutar-financiară din lumea capitalistă au fost amplificate în cazul țărilor cel mai puțin avansate de reducerea fluxului de ajutor public pentru dezvoltare de la 0,52 la sută în 1960 la 0,31 la sută în 1977 (cînd însuma 15 miliarde dolari). Principiul stabilit pentru cel de-al doilea Deceniu al dezvoltării, ca ajutorul public sub formă de donații și împrumuturi pe termen lung să reprezinte 0,7 la sută din produsul național brut al țărilor industrializate, n-a fost realizat în nici un an în proporție mai mare de jumătate, în ciuda depășirii angajamentului de către țări ca Norvegia, Olanda și Suedia. Ca urmare a scăderii ponderii lui în P.N.B. și a ritmului ridicat al inflației, în ultimii doi ani volumul ajutorului public pentru dezvoltare a fost inferior în termeni reali celui din 1975, 1972 sau 1971.

Recenta sesiune a F.M.I.—B.I.R.D. a adoptat o serie de hotărîri pe linia sporirii contribuției acestor organisme la finanțarea dezvoltării, printre care cităm sporirea cu 50 la sută a resurselor de care dispune F.M.I., prin majorarea cotelor de participare ale statelor membre și sporirea cuantumului drepturilor speciale de tragere, în condițiile însă în care țările cel mai puțin dezvoltate au și cele mai reduse posibilități de utilizare a resurselor F.M.I., inclusiv cele mai mici alocații de D.S.T. De aceea, țara noastră, susținînd necesitatea unei noi alocări de drepturi speciale de tragere ca o cale de sporire a lichidității internaționale, s-a pronunțat și pentru instituirea unui tratament preferențial pentru țările în curs de dezvoltare ca mijloc de sprijinire financiară mai substanțială a acestor țări. În schimb, sesiunea nu s-a finalizat cu un consens în privința sporirii capitalului Băncii Mondiale, considerată indispensabilă pentru a preveni reducerea începînd chiar cu exercițiul viitor a volumului și numărului împrumuturilor acordate de bancă.

Subliniînd că în viața internațională contemporană este necesar să se pună un accent mai mare pe dezvoltarea economică independentă a fiecărei națiuni, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că „Sprijinirea independenței naționale, a dezvoltării economice de sine-stătătoare a tuturor națiunilor constituie, în momentul de față, o latură esențială a întregii vieți internaționale”.

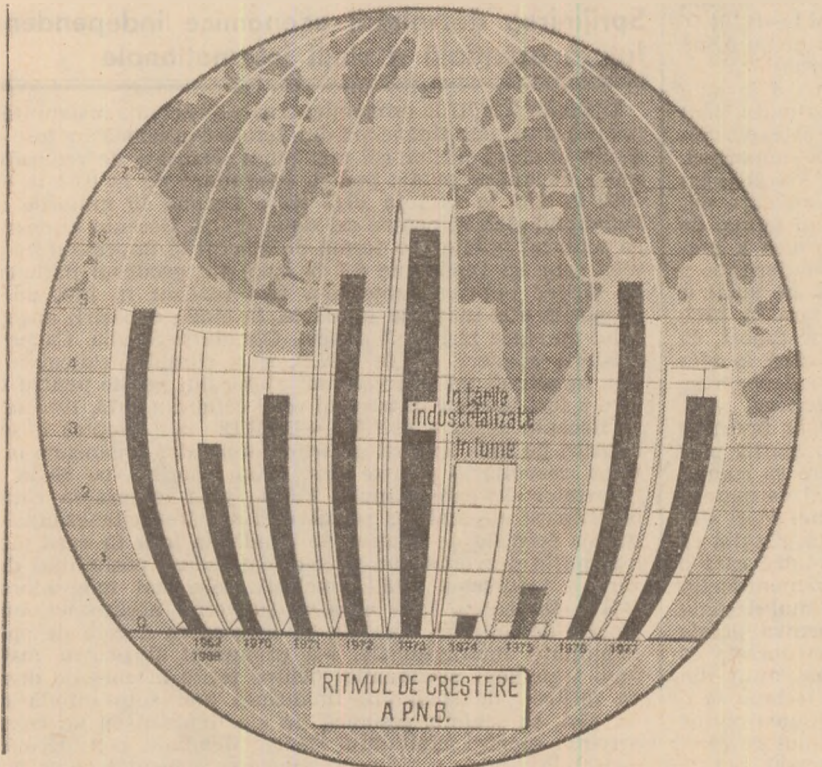
În concepția României, reglementarea echitabilă a problemelor valutar-financiare internaționale este strîns legată de lichidarea vechii ordini internaționale, bazate pe inechitate și dominație, și făurirea unor relații noi între state, întemeiate pe deplină egalitate în drepturi, respectarea independenței naționale, neamestec în treburile interne, avantaj reciproc, de natură să înlăture marile decalaje și asimetrii din economia mondială contemporană și să asigure condiții de reală dezvoltare tuturor popoarelor. Țara noastră se pronunță și acționează pentru o restructurare a relațiilor valutar-financiare înfăptuită cu participarea și în interesul tuturor statelor, care să contribuie la întărirea monedelor naționale, la statornicirea unor cursuri de schimb reale, fundamentate economic, să asigure premisele unei mai mari stabilități a cursurilor valutare, să perfecționeze sistemul de credite și în general să dea mai multă certitudine raporturilor economice interstatale, ca una din premisele făuririi unei lumi mai bune și mai drepte.

Dinu DRAGOMIRESCU

La sursa menținerii decalajelor

INCETINEALA CREȘTERII ECONOMICE în țările lumii nesocialiste continuă să preocupe și să îngrijoreze largi mase de oameni din aceste țări, unde șomajul nu dă semne de scădere de la nivelurile ridicate pe care le-a atins. Acesta nu este totuși singurul aspect preocupant în legătură cu ritmurile de creștere. Graficul, pe care îl reproducem după revista *L'Usine Nouvelle*, ilustrează fluctuațiile înregistrate în actualul deceniu de dinamica creșterii, atât în țările capitaliste industrializate cât și pe plan mondial. Totodată, el evidențiază sursa menținerii decalajului existent între nivelul de dezvoltare al țărilor capitaliste industrializate și cel al țărilor în curs de dezvoltare.

Intr-adevăr, corelația dintre ritmul din țările industrializate și cel „mondial”, așa cum apare în grafic, denotă că creșterea economică din țările în curs de dezvoltare, chiar dacă este uneori mai rapidă decât cea din țările dezvoltate, nu contribuie în măsura necesară la evoluția indicatorului „mondial”. În perioada 1962—1969 cele două ritmuri au fost apropiate, iar în deceniul actual în decurs de trei ani țările capitaliste industrializate au cunoscut o creștere mai dinamică decât cea pe ansamblu. Datele statistice pe 1977 — an relativ favorabil țărilor în curs de dezvoltare, cu un ritm de 4,8% pe ansamblul lor — arată că în țările neexportatoare de petrol ritmul de creștere a fost de numai 4,3%, echivalent cu ritmul „mondial”, deci cu o acțiune prea puțin semnificativă asupra decalajelor.



Polonia: valorificarea complexă a Vistulei

ÎN POLONIA se acordă o atenție crescândă gospodăririi raționale a resurselor hidrologice, ținându-se seama de extinderea continuă a consumului de apă pentru nevoile agriculturii, industriei și populației — evaluat să ajungă la circa 40 miliarde mc pe an la sfârșitul acestui secol. Un rol important urmează să joace aici amenajarea bazinului Vistulei, care înglobează două treimi din teritoriul țării și 55% din resursele hidrologice de suprafață. Pe de altă parte, pe Vistula sînt situate cinci aglomerații urbane și industriale (grupînd o treime din populația urbană a țării), numeroase unități industriale și energetice.

Se apreciază că amenajarea complexă a Vistulei va permite îmbunătățirea condițiilor de cultură pe o cincime din suprafața arabilă a țării, respectiv pe 3,5—4 mil. ha, și utilizarea

intensivă a pășunilor în zonele respective. Totodată, ca urmare a faptului că Vistula va deveni navigabilă pe aproape întreg cursul său, va fi posibil să se transporte anual pe această cale peste 100 mil. tone de diverse mărfuri, ceea ce va contribui la descongestionarea traficului cu alte mijloace de transport. În sfârșit, construirea unor baraje va permite folosirea energiei hidrolice a Vistulei, puterea totală a hidrocentralelor care vor putea fi instalate fiind evaluată la 1600 MW.

Fondul forestier poate fi menajat

O PROGNOZĂ COMPLEXĂ, elaborată nu demult sub egida F.A.O. și a C.E.E./O.N.U., asupra evoluției consumului european de material lemnos și de articole din lemn, precum și a resurselor de material lemnos, evidențiază că, pe ansamblu, în ultimele trei decenii ale secolului ritmul de creștere

a consumului se va încetini față de cel înregistrat în perioada 1950—1970. Totodată, va spori considerabil consumul de plăci din lemn, hirtie și carton.

Se apreciază că, în perspectivă, acoperirea consumului prognozat se va realiza într-o măsură mult mai mare prin lărgirea utilizării maculaturii și a deșeurilor de lemn, decât prin extinderea

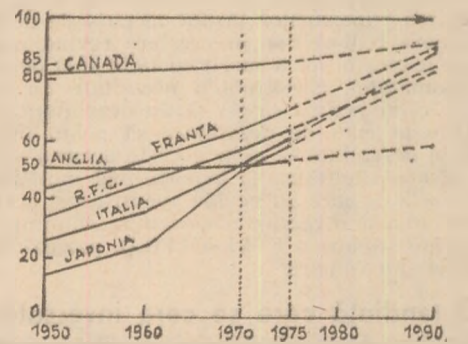
	1960	1970	1980	2000
Resurse de lemn	14,94	15,00	15,18	15,18
Creșterea anuală *)	0,39	0,41	0,44	0,45
Volumele tăierilor *)	0,37	0,38	0,42	0,44
Lemn scos din pădure *)	0,34	0,35	0,38	0,41

*) Lemn cojit.
Sursa: Referativniî sbornik — Ekonomika promișlennosti, Moscova, nr. 7.1978.

exploatării fondului forestier european sau a importului de lemn din alte regiuni ale lumii. Se consideră, de altfel, că extinderea exploatării resurselor forestiere europene va fi frînă de o serie de factori, cum sînt cerințele protejării mediului înconjurător, insuficiența forței de muncă în acest domeniu de activitate și majorarea cheltuielilor de producție. Ca atare, există premise reale pentru sporirea cu circa 10% (vezi tabelul) a resurselor de lemn din Europa în anul 2000, față de nivelul din 1970, în condițiile mării tăierilor cu aproximativ 20%.

Dinamici ale productivității muncii

UNA DINTRE PROBLEMELE ECONOMICE frecvent abordate în ultima perioadă în presa Statelor Unite o constituie scăderea competitivității producției sale industriale, ca urmare a creșterii mai lente a productivității muncii în industria S.U.A., comparativ cu alte țări capitaliste industrializate. După calculele specialiștilor, în perioada 1966—1975 de pildă, ritmul mediu



anual de creștere a producției pe o persoană ocupată în industria prelucrătoare a fost de 9% în Japonia, de 5,8% în Franța, de 3,9% în Canada, de 3,3% în Anglia și de numai 2% în S.U.A.

Dacă în 1950 sub raportul nivelului productivității muncii astfel exprimat, doar Canada se apropia de S.U.A., în perioada următoare — și mai ales din deceniul al șaptelea — decalajul existent în această privință între S.U.A. și celelalte țări capitaliste importante s-a redus treptat. Extrapolînd tendințele manifestate în perioada 1970—1975 (vezi graficul) revista *Industrial engineering* a ajuns la concluzia că în jurul anului 1990 nivelul productivității muncii în industria principalelor țări capitaliste, exceptînd Anglia, se va apropia de sau va egala chiar pe cel din S.U.A. considerat, în fiecare an succesiv, egal cu 100.

GLOSAR

Drepturile speciale de tragere

UNA DIN PRINCIPALELE DEFICIENȚE ale sistemului monetar internațional din 1944 a fost incapacitatea lui de a realiza o lichiditate internațională echilibrată față de nevoi. Deoarece elementul decisiv în formarea lichidității internaționale îl constituiau valutele de rezervă, iar în cadrul acestora, dolarul, echilibrul lichidității era în funcție de politica internă a Statelor Unite, deci de un factor asupra căruiu Fondul Monetar Internațional nu putea exercita nici o influență.

O tentativă de remediere a acestei situații a fost făcută prin introducerea în 1970 a noului instrument de rezervă emis de F.M.I., dreptul special de tragere (D.S.T.). Crearea D.S.T. are la bază ideea dozării conștiente, pe baza unei hotărâri a comunității internaționale, a rezervelor de mijloace de plată cu caracter internațional, în funcție de nevoile efective de lichiditate. Prin urmare, pentru prima oară în istoria relațiilor valutare-financiare, constituirea cel puțin a unei părți a lichidității internaționale putea deveni liberă de orice îngrădire materială, cum era aceea a rezervei de aur în condițiile etalonului aur, ca și de orice influență națională, cum era aceea a politicii americane în materie de rezerve valutare, al căror quantum depinde de cea mai mare măsură de mărimea cu totul necorelată și necorelabilă a deficitului balanței de plăți a S.U.A.

Ca urmare, F.M.I. a fost autorizat „să suplimenteze activele de rezervă existente”, prin „alocarea de drepturi speciale de tragere membrilor care participă la Contul special de tragere”. În acest sens, D.S.T. este primul instrument de rezervă creat printr-o hotărâre a comunității internaționale.

F.M.I. a exercitat dreptul de emisiune a D.S.T. în perioada 1970-1972, suma totală emisă în această perioadă fiind de 9,3 miliarde D.S.T. (în aceea perioadă D.S.T. a fost echivalent cu dolarul), eșalonat relativ uniform pe cei trei ani. În anii următori, din cauza aprecierii că lichiditatea internațională este mai mare decât cea normală — prin efectul inflației externe de dolari —, n-au mai fost emise alte sume. România, de exemplu, care a aderat la F.M.I. la 15 decembrie 1972, nu a beneficiat până la ora actuală de alocări de D.S.T. La recenta sesiune anuală a F.M.I. — B.I.R.D. a fost adoptată hotărârea de a se emite o nouă cantitate de D.S.T., în mod eșalonat pe trei ani.

În actuala etapă, D.S.T. constituie un element minor în structura rezervelor monetare internaționale (al căror total depășește 400 miliarde D.S.T. dacă aurul este evaluat la prețul pieței), principala pondere în această structură continuând s-o deține, dolarul. În aceste condiții, este de la sine înțeles că introducerea noului instrument de rezervă nu a putut contribui efectiv până acum la îmbunătățirea lichidității internaționale și, prin ea la consolidarea sistemului monetar internațional.

Instabilitate

Ștefan Iliescu, București — Dintr-o listă de 34 de produse primare exportate de țările în curs de dezvoltare în perioada 1955-1976, șase (cupru, cacao, zinc, făină de pește, copra și sisal) au cunoscut abateri de peste 15% pe an ale prețului lor în raport cu media mobilă pe cinci ani a prețului respectiv. Aceste produse reprezentau aproape 10% din totalul exporturilor de produse primare (fără combustibili) ale țărilor în curs de dezvoltare. O serie de alte produse, între care în primul rând zahărul, dar și cauciucul, orezul, uleiul de palmier, carnea de vită, lina, plumbul, citricele ș.a., repre-

zentind peste un sfert din totalul exporturilor, au înregistrat fluctuații ale prețurilor de 10-15% pe an. Instabilitatea prețurilor a afectat interesele atât ale țărilor importatoare, cât și ale celor exportatoare, în măsură cu atât mai mare cu cât acestea din urmă depindeau mai mult de exportul a numai câteva produse primare.

Balanța brevetelor

Vasile Căneapă, Galați — Nu este nici o greșală la mijloc în informația pe care ați întâlnit-o. Balanța vest-germană a brevetelor și licențelor este deficitară, deficitul respectiv având chiar o ten-

dință de creștere. În ultimii zece ani el a sporit de trei ori, ajungând la 1,5 miliarde mărci în 1977. În primul semestru a.c. el a fost de 880 milioane mărci, în ciuda faptului că R.F.G. este ea însăși un important exportator în acest domeniu. Potrivit Băncii Federale a R.F.G., care publică aceste date, rezultă că deficitul cel mai important se înregistrează în industria electrotehnică și în chimie, provenind în primul rând din relațiile cu S.U.A., Olanda și Elveția.

Petrol off-shore

Nicolae Țăpușan, Pecica — Din zăcămintele submarine s-au obținut în 1977 circa 500 milioane tone de petrol, adică 16% din extracția mondială. Ponderea petrolului submarin în rezervele mondiale certe de petrol este de 26% dintr-un total de 88 miliarde tone. Date publicate recent de firma „Esso” arată că în prezent se efectuează prospecțiuni de petrol și gaze în largul coastelor a circa 90 de țări. Sunt în funcțiune aproximativ 600 de instalații de foraj, care lucrează până la adâncimi de aproape 1400 m sub nivelul mării și la distanțe care ajung la 300 km de țărm. În circa 30 de țări se extrage petrol din zăcămintele situate în largul coastelor. Dintre aceste țări, în S.U.A. s-au efectuat până în prezent 22 400 de foraje, iar în R.F.G. 16 000.

Cooperare amazoniană

Remus Oancea, Orșova — 1) Tratatul de cooperare amazoniană este o nouă instituție subregională din America Latină, cuprinzând șapte țări: Bolivia, Brazilia, Columbia, Ecuador, Guyana, Surinam și Venezuela. Tratatul are ca obiectiv favorizarea amenajării integrale a bazinului Amazonului, prin coordonarea eforturilor în acest sens ale țărilor membre. În Tratat se prevede, între altele, cea mai largă libertate de navigație în scopuri comerciale pe Amazon și pe alte fluviu din bazinul respectiv, dezvoltarea schimburilor comerciale în zonele de frontieră, colaborarea în dezvoltarea infrastructurii, în special a celei pentru transporturi și telecomunicații, cooperarea științifică și tehnică etc. Tratatul, semnat în luna iulie a.c. în capitala braziliană, va intra în vigoare după ratificarea sa de către țările semnatare. 2) Cel mai mari producători mondiali de bauxită sunt în

ordine Australia, Jamaica și Guineea, urmați de Surinam. În această din urmă țară se transformă în alumina numai 40% din producția de bauxită, iar în lungorii de aluminiu numai 10% din producția de alumina.

Ilie Preda, Brașov — Vom ține seama de propunerile dv., pentru care va mulțumim.

Țigări

Radu Pascu, Iași — Campaniile pentru alertarea opiniei publice asupra efectelor nocive ale tutunului au avut un anumit efect într-o serie de țări în direcția reducerii fumatului. Totuși comerțul internațional cu țigări a sporit anul trecut cu 9 la sută, ajungând la 265 miliarde țigări, dintre care 66,8 miliarde provenite din S.U.A. Sporirea cu 21 la sută anul trecut a exportului american de țigări (la 615 milioane dolari, cu perspectiva de a ajunge la cel puțin 740 milioane în acest an) a adus o contribuție la frinarea deficitului comercial american.

Eurovalute

Șerban Naciu, București — Prin eurovalute se înțeleg depunerile în cont exprimate în dolari, franci elvețieni, mărci vest-germane etc., efectuate la bănci care își au sediul în afara țării emittente a valutei respective. Cea mai mare parte a eurovalutelor este constituită din dolari, care

Diversificare

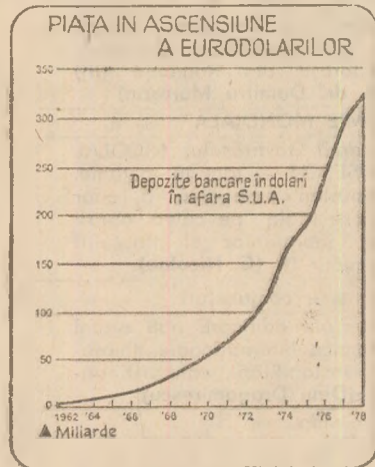
Stere Ionescu, București — 1) Tendința de încetinire a creșterii investițiilor în străinătate ale țărilor membre ale O.P.E.C. continuă. În același timp, ca urmare a depreciilor dolarului, se constată o sporire a ponderii depunerilor acestor țări în bănci din afara S.U.A. și Angliei, în alte valute decât dolarul. În afara acestei orientări spre diversificarea valutele utilizate, se înregistrează o tendință de diversificare a băncilor în care se fac depuneri de către țările O.P.E.C., pentru a evita o concentrare excesivă a depozitelor respective.

2) Rata sau indicele general de natalitate este definit ca raportul între numărul total al născuților vii dintr-o perioadă (de obicei, un an) și numărul mediu al populației din perioada respectivă. În țara noastră, de pildă, acest indice era în 1976 de 19,5 la mie.

3) Prin nupțialitate se înțelege frecvența evenimentului demografic „căsătorie” în sinul unei populații.

Operațiile cu eurodolarii beneficiază de o libertate mai mare în raport cu monedele naționale, dat fiind că nu sînt supuse dispozițiilor legale reglementînd circulația monetară națională nici în țara emittentă a dolarilor și nici în țara în care aceștia sînt depuși.

Estimările privind dimensiunile actuale ale pieței eurodolarilor sînt destul de imprecise, o idee asupra ordinului de mărime al pieței respec-



sînt denumiți de aceea eurodolarii. În practică se vorbește de eurodolar și în cazul operațiilor efectuate la bănci cu sediul în afara Europei.

tive — în evoluția sa de la începutul deceniului trecut — fiind oferită de graficul de mai sus, reprodus după revista Business Week.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării
Economice și Sociale, Institutul Central de
Cercetări Economice

Sumarul nr. 41 din 13 octombrie 1978

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Ample acțiuni în lumina indicațiilor
tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la
Consfățuirea de lucru de la C.C. al P.C.R.
● Maximă urgență în etapa actuală.
Intensă mobilizare pentru strângerea,
transportul și depozitarea recoltei. (Mihai
Spătaru) 1
- Producția fizică - la nivelul sarcinilor
cantitative și calitative ale planului (B. Pădure)
3
- Folosirea la capacitatea maximă a
instalațiilor și utilajelor (V. Boescu, L. Țintea) 5
- Premise ale îmbunătățirii aprovizionării
cu metal (S. Cornel) 7
- Perfecționarea mecanismului economico-
financiar. Veniturile nete la 1000 lei fond
de retribuție, indicator de bază în cuantifi-
carea eficienței (conf. dr. Ion Cămășoiu,
Mircea Rotaru, George Georgescu) 8
- IIB'78. Prezența unei industrii dinamice,
în plină expansiune: autovehiculele românești (C. Mircescu) 10
- Considerații privind conținutul unui
indicator al omogenizării dezvoltării teri-
toriale (dr. arh. Mircea Enache) 12
- Cititorii au cuvîntul 14

CONDUCERE - ORGANIZARE

- Tribuna „R.E.". Generalizarea experienței
încălzite. Premise și efecte ale fluxului
continuu proiectare-execuție (Dorin Constan-
tinescu) 15

TECRII - IDEI

- Imperativul adaptării rapide la exigențele
competitivității (dr. Maria D. Popescu) 17
- 6 decenii de la făurirea statului național
unitar român. Economia românească unitară -
expresie a unor necesități obiective și aspirații
profunde (dr. Iosif I. Adam) 21
- Școli ● curente ● economiști. Unitatea și
independența națională, țel dintotdeauna al
gîndirii muncitorești din România (III) (conf.
dr. Dumitru Mureșan) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU
- idei în acțiune. Necesitatea stringentă a unor
progrese reale pe calea opririi cursei înarmărilor
și înfăptuirii dezarmării (I) (C. Nicolae) 25
- Tendințe - conjuncturi 27
- Cerințe ale edificării unui ordin economic
internațional. Înlăturarea instabilității
valutar-financiare (Dinu Dragomirescu) 28
- Mondorama 30
- Curier 31

IN SUPLIMENTUL ACESTUI NUMĂR:
Curier economic-legislativ pe teme ale
activității economice a cooperativelor
agricole de producție și a consiliilor
populare.

IN THIS ISSUE

- The net income per 1000 lei remuneration
fund, a basic indicator in measuring efficiency
(Reader Dr. Ion Cămășoiu, Mircea Rotaru,
George Georgescu) 8
- The '78 Bucharest Industrial Fair. The
presence of a dynamic industry, in full
upswing: Romanian motor vehicles (C. Mircescu) 10
- Reflections on the content of an indicator
of homogenizing territorial development (Dr.
Architect Mircea Enache) 12
- The imperative of rapid adjustment to the
requirements of competitiveness (Dr. Maria
D. Popescu) 17
- The unitary Romanian economy, expression
of objective needs and profound aspirations
(Dr. Iosif I. Adam) 21
- National unity and independence, a
permanent aim of Romanian working class
thought (III) (Reader Dr. Dumitru Mureșan) 22
- The pressing necessity of real progress on
the way to stopping the arms race and
achieving disarmament (C. Nicolae) 25
- Removing international currency and
financial instability (Dinu Dragomirescu) 28

DANS LE NUMERO

- Le revenu net pour 1000 lei fonds de
rétribution, un indicateur fondamental pour
la quantification de l'efficience (maitre de
conférences dr. Ion Cămășoiu, Mircea
Rotaru, George Georgescu) 8
- La Foire Internationale de Bucharest '78.
La présence d'une industrie dynamique, en
pleine expansion: les autos roumaines (C. Mircescu) 10
- Considérations sur le contenu d'un
indicateur de l'homogénéisation du
développement en profil territorial (dr. architecte
Mircea Enache) 12
- L'imperatif de l'adaptation rapide aux
exigences de la compétitivité (dr. Maria D.
Popescu) 17
- L'économie unitaire roumaine, reflet de
nécessités objectives et d'aspirations
profondes (dr. Iosif I. Adam) 21
- L'unité et l'indépendance nationales, but
permanent de la pensée ouvrière en
Roumanie (III) (maitre de conférences
dr. Dumitru Mureșan) 22
- La nécessité pressante de progrès réels
sur la voie de l'arrêt de la course aux
armements et de la réalisation du
désarmement (I) (C. Nicolae) 25
- Éliminer l'instabilité monétaire et
financière internationale (Dinu Dragomirescu) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Чистая прибыль, рассчитанная на
тысячу лей фонда зарплаты - основной
показатель в квантовании эффективности
(доц. др. Ион Кэмышою, Мирча Ротару,
Джеордже Джеорджеску) 8
- Т.И.В.-78. Присутствие динамичной
отрасли промышленности, в разгаре
экспансии: румынские автомобили (К.
Мирческу) 10
- Соображения относительно содержания
одного показателя достижения
однородности территориального
развития (др. арх. Мирча Энаке) 12
- Повелительная потребность быстрой
адаптации к требованиям конкурентоспособности (др. Мария
Д. Попеску) 17
- Целостная румынская экономика -
выражение объективных потребностей
и глубоких стремлений (др. Иосиф И. Адам) 21
- Национальное единство и независимость,
постоянная цель рабочей мысли в
Румынии (III) (доц. др. Думитру
Мурешан) 22
- Настоятельное требование реального
прогресса по пути к прекращению
гонки вооружений и свершению
разоружения (I) (К. Николае) 25
- Устранение валютно-финансовой
неустойчивости (Дину Драгомиреску) 28

Redacția și administrația: Calca Dorobanților nr. 11-25, 71131 București,
telefon 121369. Cont I.S.I.A.P. nr. 6151.301.52 B.N.R.S.R. - Filiala sect. 1
București. Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Scintell”.

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii
voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament
(inclusiv suplimentul săptămânal): pentru întreprinderi și instituții - 260 lei
anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional,
elevi, studenți - 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen
limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de
abonare.

DE LA ADAS

Administrația Asigurărilor de Stat aduce la cunoștință celor interesați că pot contracta „Asigurarea facultativă complexă a gospodăriilor“, care cuprinde, în unul și același contract, trei feluri de asigurări :

- asigurarea bunurilor ;
- asigurarea de accidente produse la domiciliu ;
- asigurarea de răspundere civilă legală.

În asigurare sînt cuprinse aproape toate bunurile existente într-o gospodărie : mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, covoare, aparate de radio, televizoare, mașini de cusut, frigidere, produse agricole, viticole, pomicole, produse animaliere și alimente, materiale de construcții și multe altele.

Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri în cazurile de pagube la bunurile asigurate, provocate de o multitudine de riscuri, ca de exemplu : incendiu, explozie, inundație, ploaie torențială, furtună ; avarii accidentale produse la instalațiile de gaze, apă, canal sau încălzire ; pierdere sau dispariție a bunurilor cauzate de riscurile asigurate.

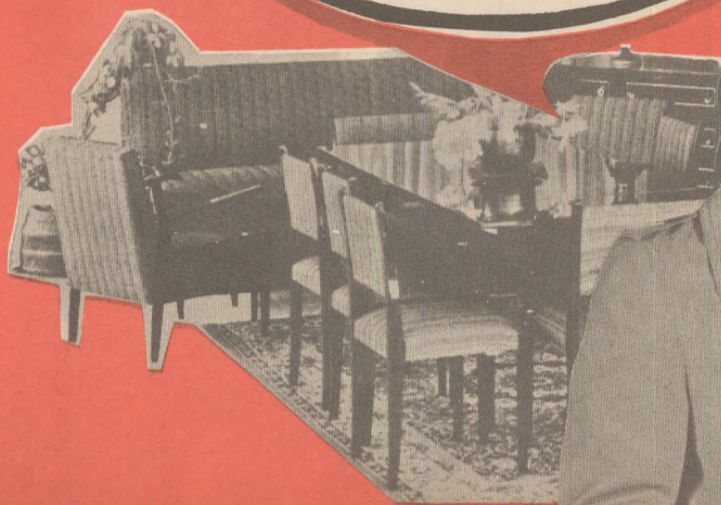
În asigurarea de accidente sînt cuprinși pen-

tru urmările accidentelor, întimplate la domiciliu : soții, precum și părinții și copiii acestora dacă în mod statornic locuiesc și gospodăresc împreună.

În baza asigurării de răspundere civilă legală, ADAS plătește sumele datorate potrivit legii față de proprietar pentru unele pagube produse la imobil, precum și sumele datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului. Totodată, ADAS plătește și sumele datorate cu titlu de dezdăunare locatarilor apartamentelor învecinate, pentru pagube la bunurile asigurate ori la elementele de construcție ale apartamentelor respective, cauzate de o inundație produsă în apartamentul asiguratului.

Prima de asigurare este de numai 2 lei pe an pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată stabilită, la cererea asiguratului, pentru bunurile din gospodărie.

Pentru încheierea asigurării vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.



PRACTIC! UȘOR! RAPID!



Țesăturile realizate din bumbac în amestec cu poliester, celofibră în amestec cu poliester, precum și lenjeria gata confecționată din aceste țesături, se întretin ușor prin spălare cu detergenți, nu se fierb, după clătire se presează pentru eliminarea apei, se calcă cu fierul ușor încins.

